

Béres Ferenc Általános Iskola

OM azonosító: 029026

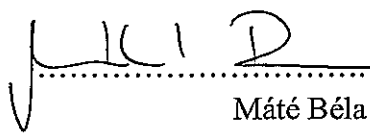
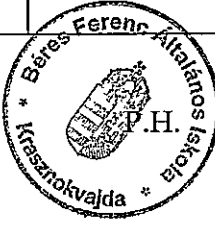
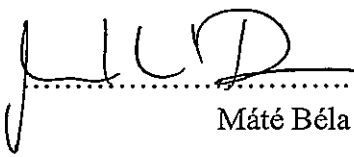
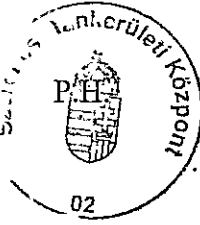
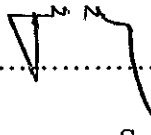
3821 Krasznokvajda, Béke u. 12.

tel.: 0646/458-115, 0646/558-223

e-mail: beresferenciskola@gmail.com

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2023.

Intézmény OM azonosítója: 029026	Készítette: Máté Béla intézményvezető
Jóváhagyta:	 Máté Béla intézményvezető
A Béres Ferenc Általános Iskola Pedagógiai Programját a Szerencsi Tankerületi Központ (fenntartó) képviselőjében JÓVÁHAGYTA:	
Kelt: Szerencs, 2023. <i>szeptember 1.</i>	 Szabó Árpád
2023.szeptember 1.	

A Béres Ferenc Általános Iskola küldetésnyilatkozata

„Nehéz életünkben vigasztaló

gyógyír a dal volt”

(Béres Ferenc)

Nevelőtestületünk mindennapi tevékenységében az alábbi alapelvek érvényesülnek:

Gyermekközpontú, életkori sajátosságokhoz igazodó nevelés.

Tudatos, tervszerű, innovatív oktatás, korszerű gyakorlati és elméleti ismeretek nyújtása, mely megalapozza az egész életen át tartó tanulás folyamatát.

Biztonságos, esztétikus természeti környezet kialakítása, fenntartása.

Az egészséges életmód, mozgás, sport, művészeti tevékenységekre való igény kialakítása, gyakorlása és ezen értékek beépítése a gyermekek mindennapjaiba.

A haza, a szülőföld szeretete, tisztelete, a hagyományőrzés fontossága.

Névadónk, Béres Ferenc művészi hagyatékának gondozása, a népdalok átörökítése.

Mindezen tevékenységeket szoros partneri környezetben, szülő- gyermek- pedagógus- együttműködéssel, a külső partnereinket is bevonva valósítjuk meg.

Célunk egészséges, boldog, értékes embereket nevelni, akik társadalmunknak hasznos tagjaivá nőnek, akik sikeres felnőttekké, kiváló munkaerővé, gondoskodó szülőkké érnek.

Tartalom

BEVEZETŐ	5
I.1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR	5
I.2. AZ ISKOLA HELYE, SZEREPE	10
I.3. NÉVADÓNK	11
I.4. A TELEPÜLÉS ÉS AZ ISKOLA JELLEMZŐI	11
I.4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	13
I.4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK	13
II. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	15
II.1. OKTATÓ-NEVELŐ MUNKÁNK MUNKA ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	15
II.1.1. Az iskola gyermekképe	16
II.1.2. Alapelvek	16
II.1.3. Célok	18
II.1.4. Feladatok	19
II.1.5. Eljárások	20
II.1.6. Eszközök	21
II.1.7. A képzés szakaszai	21
II.2. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	22
II.2.1. ALAPELVEINK:	23
II.2.2. CÉLJAINK:	23
II.2.3. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TANÓRÁN ÉS TANÓRÁN KÍVÜL:	24
II.2.4. BESZÁMOLTATÁS	24
II.2.5. TOVÁBBHALADÁS	33

II.2.6. TANULÓK JUTALMAZÁSA	34
II.2.7. A TANULÓK MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE	35
II.2.8. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI.....	38
II.3. TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS.....	40
Az iskola egészségnevelési programja.....	42
A TANULÓK EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ ISKOLAI FELADATAINK:	44
EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSBEN:.....	45
II.4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	47
II.4.1. A közösségfejlesztés színterei:	47
II.4.2. Feladatok:	47
II.4.3. Feladatok a nevelő - oktató munkában	48
II.4.2. AZ ISKOLAI HAGYOMÁNYOK RENDSZERE.....	50
A tanulóközösségek szervezetei	50
Az iskolai rendezvények hagyományai	51
Az iskola tantárgyi hagyománya	52
Az iskolai környezet alakításának hagyományai	52
A nevelőtestület hagyományai	53
II.5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	53
II.6. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSÉRE VONATKOZÓ CÉLOK, FELADATOK.....	59
II.7. A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK.....	62
II.8. A TEHETSÉG, A KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ ISKOLAI TEVÉKENYSÉGEK.....	63
II.9. A GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK..	63

II.9.1. Az ifjúságvédelmi felelős feladata.....	64
II.9.2. A nevelőtestület feladata.....	64
II.10. TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSA.....	65
II.11.SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	66
II.12. SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK, KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI.....	69
II.12.1. Szülői képviseleti fórumok.....	69
AZ ISKOLA KÜLSŐ KAPCSOLATAI	71
II.14. NEMZETISÉGI, ETNIKAI, KISEBBSÉGI NEVELÉS.....	72
II.15. Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 és az EFOP-3.3.5 pályázatban megvalósult módszertani fejlesztéseket a következőképpen tesszük iskolánk Pedagógiai Programjának részévé:	73
III. HELYI TANTERV.....	74
III.1. A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK.....	75
IV, LEGITIMÁCIÓ	152
1. számú melléklet – Ökoiskolai munkaterv a 2023/2024-es tanévre	

BEVEZETŐ

I.1. TÖRVÉNYI HÁTTER

A közoktatási intézmények működését **állami rendelkezések** szabályozzák:

- A 2011. évi CXC törvény A nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- Közoktatási törvény (1993. évi LXXIX. Tv.) és annak végrehajtási utasításai (1-14/1994 MKM rendelet) és módosításai

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

- 20/2012. EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 5/2020.(I.31.) Kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012.(VI.4.) Kormányrendelet módosításáról
- Közalkalmazotti törvény (1992. évi XXXIII törvény)
- Gyermek- és Ifjúságvédelmi Törvény (1997. évi XXXI. törvény)
- 110/2012.(VI.4.) sz. kormányrendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről
- 2/2005.(III.1. OM rendelet a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 30/2023. (VIII.22.) BM. rendelet a 2023/2024. tanév rendjéről
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 403/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

E dokumentumok a magyar közoktatás más-más területeit érintik.

A Közalkalmazotti törvény az iskolában dolgozók munkaügyi helyzetét szabályozza.

A Nemzeti alaptanterv – ezen belül a Kerettantervek - az iskolákban oktatandó tananyagot, követelményrendszert hivatott meghatározni.

A hatályos köznevelési törvény így rendelkezik a pedagógiai programról:

26. § (1) A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybe lépéséhez - amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul - a fenntartó egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

(2) Az iskola pedagógiai programjának részeként, ha e törvény másként nem rendelkezik, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv megnevezi az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervek közül választottat és rendelkezik a kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete legfeljebb tíz százalékának felhasználásáról. A kollégium az érdekelt iskola pedagógiai programját figyelembe véve készíti el a pedagógiai programját.

(3) Amennyiben az általános iskola egész napos iskolaként működik, pedagógiai programjának része valamely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott, vagy saját maga által kidolgozott és e törvényben meghatározottak szerint jóváhagyott nevelési-oktatási program.

(5) Az iskola pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be.

20/2012.EMMI rendelet 7. § (1) Az iskola pedagógiai programja meghatározza

a) az iskola nevelési programját, ennek keretén belül

aa) az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelveit, értékeit, céljait, feladatait, eszközeit, eljárásait,

ab) a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,

ac) az alapfokú művészeti iskola kivételével a teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokat,

ad) a közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatokat,

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

ae) a pedagógusok helyi intézményi feladatait, az osztályfőnöki munka tartalmát, az osztályfőnök feladatait,

af) a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendjét,

ag) a tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendjét,

ah) a szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formáit,

ai) a tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályait, valamint középfokú iskola esetében a szóbeli felvételi vizsga követelményeit,

aj) a felvétel és az átvétel – Nkt. keretei közötti – helyi szabályait, valamint szakképző iskola tekintetében a szakképzésről szóló törvény felvételre, átvételre vonatkozó rendelkezéseit,

ak) az alapfokú művészeti iskola kivételével az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai tervet,

b) az iskola helyi tantervét, ennek keretén belül

ba) a választott kerettanterv megnevezését, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezését,

bb) a választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyagát, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezését, óraszámát,

bc) az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elveit, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét,

bd) a Nemzeti alaptantervben (a továbbiakban: Nat) meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályait,

be) az alapfokú művészeti iskola és a kollégium kivételével a mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját, ha azt nem az Nkt. 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezik meg,

bf) a választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályait,

bg) középiskola esetén azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezését, amelyekből a középiskola tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározását, hogy a tanulók milyen helyi tantervi követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát,

bh) középiskola esetén az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témaköreit,

bi) a tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elveit,

bj) a csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elveit,

bk) a nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot,

bl) az alapfokú művészeti iskola kivételével a tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszereket,

bm) az alapfokú művészeti iskola kivételével az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket,

bn) a gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,

bo) a tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elveket,

bp) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket,

(2) Az iskola valamennyi évfolyamát átfogó helyi tantervet használ.

(3) Az iskola pedagógiai programja – a szakképzés kivételével – meghatározza az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályait, szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamismétléssel.

(4) A nevelőtestület és az intézményvezető döntése alapján a pedagógiai program tartalmazza az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszereket, beleértve a projektoktatást is. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

(5) Az iskola pedagógiai programjában meg kell határozni

a) az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendjét,

b) az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elveit és korlátait.

I.2. AZ ISKOLA HELYE, SZEREPE

Az intézmény fenntartója: Szerencsi Tankerületi Központ 3900 Szerencs, Ondi út 1.

Az intézmény felvételi körzete a Nkt.50.§ (8) bekezdés alapján a B.A.Z. megyei Kormányhivatal által meghatározva: Krasznokvajda, Büttös, Kány, Keresztéte, Percse, Pamlény, Szászfa községek közigazgatási területe.

I.3. NÉVADÓNK

Iskolánk 1998. május 20-án vette fel Béres Ferenc előadóművész nevét.

BÉRES FERENC (1922-1996) énekművész, aki a Honvéd együttes egyik alapítója - és szólistája - volt. Fellépésével hazánk csaknem minden lakott helyén megfordult, de a magyarság követeként eljutott minden földrészre s erősítette az óhazához kötődést. A hajdani sárospataki diák 1967-ben értékes, (akkor) félmilliót érő képzőművészeti gyűjteményét Sárospataknak adományozta, s ezzel megalapozta a Sárospataki Képtárat, művész-társaival együtt megvetette a "Vármúzeum" alapját. Zenei könyvtárát és kotta-gyűjteményét, szóbeli végrendelete alapján felesége adta át a Kollégium Tudományos Gyűjteményének.

Minden évben megünnepeljük születésnapját (december 3.), 2022.12.02- án ünnepi műsorról, zsoltár és népdaléneklési versenyekkel, rendezvényekkel emlékeztünk rá.

I.4. A TELEPÜLÉS ÉS AZ ISKOLA JELLEMZŐI

Krasznokvajda Borsod-Abaúj-Zemplén megye abaúji aprófalvas térségében, a Cserehát dombvidék északi részén, a Rakaca-patak völgyében fekszik. A szlovák államhatár mindössze néhány kilométer. Miskolctól közúton kb. 50 km-re van, innen autóbusszal közelíthető meg, a 3-as számú főúton. Legközelebbi vasútállomása: Forró-Encs kb. 25 km. Közlekedése inkább

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

Miskolc felé irányul, a menetidő közel másfél óra és napi két-három autóbuszjáratra korlátozódik. A viszonylag közeli Encsre is igen kevés járat közlekedik.

Az 550 lakosú falu földrajzi elhelyezkedése miatt egy kistérség, a „hétfalu” középpontja. A hozzá legközelebb eső települések - Büttös (2 km), Kány (7 km), Perecse (6 km), Szászfá (3 km), Pamlény (8 km), Keresztéte (7 km) – viszonylatában központi szerepet tölt be. Itt található a „hétfalu” általános iskolája, óvodája, a közös fenntartású háziorvosi szolgálat, a védőnői szolgálat, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a könyvtár.

A település folyamatosan szerepel az önhibájukon kívül hátrányos helyzetű települések listáján. A munkanélküliség a megyei átlagnál is magasabb, az időskorúak és a roma kisebbség aránya szintén magas. A valamikori termelőszövetkezet tönkrement, gyümölcsöseit egy magánvállalkozó vásárolta fel, ez ad némi munkalehetőséget a lakosság számára. Ezen kívül az önkormányzat a legnagyobb munkaadó.

A csereháti térségben elkezdődött a helyi postahivatalok bezárása is. Krasznokvajdán és a környező településeken nincs vezetékes gázhálózat.

Az iskola tanulóinak létszáma jelenleg 76 fő, akik 6 tanulócsoportban vesznek részt a délelőtti tanulmányi munkában. Az 1-2. és 3-4. osztályok oktatása összevont formában történik. A létszám a két évvel előttihez képest 50%- kal növekedett. A tanulók jelentős része hátrányos helyzetű, nagyobb százalékuk halmozottan hátrányos helyzetű is. A családok többségének szociális, kulturális szintje közepes, vagy annál alacsonyabb. Emiatt növekszik az iskola szerepe a tanulók fejlődésében, olyan feladatokat is ellát az iskola, ami a szülői ház feladata lenne. A munkanélküliség, roma nemzetiségűek aránya magas. Ez meghatározza a gyermekek tanulásához való viszonyát.

Az iskolának vannak hagyományai, de nyitottak vagyunk minden új lehetőségre, mellyel hatékonyabbá tehetjük oktató-nevelő munkánkat. A szülők és tanulók igényeinek figyelembevételével sokféle lehetőséget biztosítunk a tanulók képességeinek kibontakoztatásához, érdeklődésük kielégítésére.

Az iskola alaptevékenysége:

- Nappali rendszerű általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás
- Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű, általános műveltséget megalapozó integrált iskolai oktatása.
- Napközi otthoni ellátás
- Tanulószoza biztosítása

I.4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A pedagógusok és technikai dolgozók száma a feladatoknak megfelel. Az engedélyezett pedagógus álláshelyek száma 9, melyet 6 fő pedagógussal és 2 fő óraadóval tudunk biztosítani, valamint- a hatályos jogszabályokat betartva- ebben a tanévben megkezdni munkáját 2 fő pedagógiai asszisztens is. Az 1 fő iskolatitkár, 1 fő takarító, 1 fő fűtő-karbantartó mellett 2 fő közhasznú takarító-fűtő segíti a pedagógiai munkát.

Az intézmény pedagógus állománya mind felsőfokú végzettséggel rendelkező tanítókból és tanárokból áll. A tantestület többsége több mint 10 éve dolgozik az iskolánkban. Kellő szakmai gyakorlatuk, nevelési tapasztalataik következtében az átlagostól jóval magasabb szintű innovatív képességgel rendelkeznek, ez biztosítja a magas színvonalú, hatékony nevelő-oktató munkára.

A szakos ellátottság területén vannak lemaradásaink, ezen pályázatok kiírásával igyekszünk javítani.

I.4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

Épület, berendezés, udvar

Iskolánk 8 tanteremmel, 1 informatika teremmel és 1 tornaszobával rendelkezik, ebből 2 tanterem kiscsoportos foglalkozásra alkalmas.

Ez ad otthont a 8 évfolyamon történő oktatásnak és a hitoktatásnak is.

Kulturált körülmények között dolgozhatunk, tanulhatnak tanulóink. Az intézmény 2012-ben felújításra került. A tantermek bútorzata az alapvető követelményeket kielégíti. A szükséges eszközökkel rendelkezünk.

Az étkezés nyugodt körülmények között biztosított.

Tornatermünk nincs, csupán egy tanteremből átalakított tornaszobánk, ami nem képes kielégíteni iskolánk tanulóinak sportolási igényeit. Sportudvarunk, iskolánk szomszédságában helyezkedik el. Tanulóinkon kívül a környékbeli fiatalok sportolási igényeit is kielégíti.

Udvarunk nagy területen helyezkedik el, a jövőben szeretnénk az udvari eszközeinket bővíteni, fejleszteni.

Eszközeink

Szemléltető és audiovizuális eszközeink készlete megfelelő, de jó lenne pótolni a hiányzókat, elhasználódókat. Törekszünk a korszerűsítés jegyében fejleszteni eszköz szükségletünket, kihasználva minél több pályázati lehetőséget. Számítógépeink száma megfelelő, régi asztali gépek mellett laptopokkal is rendelkezünk. Jó lenne ezeket fejleszteni, haladni a korrallal. Rendelkezésünkre áll 2 db. robot, 2 db. drón és 2db. 3d-s nyomtató is. A LEGO készleteinket tabletek egészítik ki.

II. AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

II.1. OKTATÓ-NEVELŐ MUNKÁNK MUNKA ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

II.1.1. Az iskola gyermekképe

A hét település tanköteles korú tanulóinak 99 %-a itt végzi tanulmányait, kevesebb számban a jó és nagyobb számban a gyengébb képességű tanulók egyaránt jelen vannak. Ez a tény nagymértékben meghatározza tanulóink összetételét, a családi háttér alapján azokat a szociokulturális jellemzőket, amelyek befolyásolják pedagógiai munkánkat. Az iskolánkban tanuló diákközösség összetételének legfontosabb jellemzője, tanulóink egy részének családi háttere sajnos a mai magyar társadalmi valóság összes negatívumával (gazdasági, megélhetési lehetőségek, munkanélküliség, egyszülős családok) rendelkezik. E hatások tükröződnek a gyermekek lehetőségeiben, teljesítményeiben, valamint viselkedési és beszédkulturájukban egyaránt. Ők az átlagosnál is nagyobb odafigyelést, törődést, türelmet és szeretet igényelnek.

Iskolánk helyzetét, tanulóink összetételét, környezetünket figyelembe véve iskolánkat alapvetően szilárd alapozó, biztos általános alpműveltséget nyújtó, tehetséggondozó, pályaorientáló tevékenységet végző és személyiség központú iskolaként kell meghatározni, természetesen felvállalva a többi iskolai funkciót is.

II.1.2. Alapelvek

Nevelő-oktató munkánk során a személyiségfejlesztés érdekében az alábbi alapelveket tartjuk szem előtt.

Alapelvünk, hogy:

- iskolánk nevelő-oktató munkáját a demokrácia értékei, a nemzeti értékek, az európai humanista értékrend hatja át,

- kiemelt figyelmet fordítunk az emberiség előtt álló közös problémákra és a különböző kultúrák iránti nyitottságra,
- az iskola valamennyi dolgozója és tanulója kölcsönösen tiszteletben tartja egymás emberi méltóságát,
- iskolánk a tanulókat felkészíti az önálló ismeretszerzésre és önművelésre, ennek feltétele a tanulási képességek és szilárd alapkészségek kialakítása,
- megfelelő feltételeket nyújtunk gyermekeinknek a tanulási esélyegyenlőség megteremtéséhez,
- hatékony felzárkóztató munkával támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez,
- megvalósítjuk tanulóink tehetséggondozását
- iskolánk segíti a világban való eligazodást az idegen nyelvek oktatásával,
- az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai forradalommal,
- a kommunikációs és viselkedéskultúra elsajátításával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességeit,
- reális önismeret és életszemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány, illetve pálya kiválasztását,
- alapvető értékek tekintjük a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megóvásának igényét.
- igyekszünk biztosítani a gyermekek egyénre szabott tanulási feltételeit,
- nagy hangsúlyt fektetünk a tanulók kompetencia fejlesztésére, az aktív tanulás megvalósítására
- fontosnak tartjuk a tanulói együttműködésen alapuló tanulást
- törekszünk differenciált tanulásszervezési eljárások megvalósítására
- igyekszünk multidiszciplináris órákat szervezni
- törekszünk a digitális technológiával támogatott oktatási módszerek megismerésére, alkalmazására, különös tekintettel az elmúlt időszak digitális távoktatásának tapasztalatainak megfogalmazásával, folyamatos kontrolling tevékenységgel.
- az elmúlt tanév esetleges hiányosságait kompenzálva nagyobb hangsúlyt fektetünk az egyéni fejlesztésekre (korrepetálásra, tehetséggondozásra).

- megerősítjük a tanulóink pályaorientációs felkészítését.
- nagyobb figyelmet fordítunk a tanulóink személyes higiéniájára, különös tekintettel a COVID 19 vírussal összefüggő szabályok betartására, helyes szokásrendek kialakítására.
- megerősítve tanulóink identitástudatát kiemelt figyelmet fordítunk a cigány népismeret tárgy interdiszciplináris oktatására.

II.1.3. Célok

Pedagógiai tevékenységünk célja mindazoknak az intellektuális és emberi – erkölcsi értékeknek a kialakítása tanítványainkban, amelyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat, boldogulásukat megteremteni, hogy ebben a szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja.

Ennek érdekében célunk:

- az, hogy minden tevékenységünket – az oktatás és a nevelés területén egyaránt – a gyerekek okos szeretete hassa át.
- az, hogy meglássuk, megláttassuk és tovább fejlesszük minden gyermekben személyiségének saját értékeit.
- hogy tanulóinkat céltudatosan neveljük az általános emberi erkölcsi normák és értékek szellemében.
- hogy gyermekeinket toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására neveljük.
- az, hogy a tárgyi tudás mellé a gyermek szerezzze meg mindazokat a kommunikációs készségeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és a mások számára is hasznosítani tudja.
- az, hogy tanulóink váljanak alkalmassá a közösségi feladatok kezdeményezésére, alkotó megvalósítására.

- az, hogy tanulóinkat hozzásegítsük az állandó megújulás, az élethosszig tartó tanulás készségeinek megszerzéséhez.
- az, hogy törekedjünk lehetséges eszközeinkkel a szociális hátrányok, beilleszkedési és magatartási zavarok, valamint a tanulási nehézségek enyhítésére.
- hogy a 8. évfolyam elvégzése után minden tanuló valamelyik középiskolában folytathassa tanulmányait.
- hogy olyan színvonalon és mértékben biztosítjuk iskolánkban a tárgyi és személyi feltételeket, hogy gyermek és szülő egyaránt érezze: minden esélye megvan a gyermeknek az értelmi és érzelmi fejlődésre.
- a szülőkkel olyan szemléletben együttműködni, hogy az iskola és szülő egyaránt érezze: közösek a céljaink és érdekeink.

II.1.4. Feladatok

A feladatok azok a tennivalók, amelyeket a cél felé való haladás érdekében el kell végezni.

Feladatunk, hogy:

- adjunk mintákat az ismeretszerzéshez, feladat és problémamegoldáshoz,
- alapozzuk meg a tanulási szokásokat,
- támogassuk az egyéni képességek kibontakozását,
- működjünk közre a tanulási nehézségekkel való leküzdés folyamatában,
- a tanulási tevékenységek közben fejlesszük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját,
- tudatosítsuk a tanulóknál a közösség demokratikus működésének értékét,
- erősítsük az Európához való tartozás tudatát, más népek kultúrájának, szokásainak megismerését, megbecsülését,
- figyeljünk a test és lélek harmonikus fejlesztésére,

- a tanulók kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről a magatartásuk minősítéséről.

II.1.5. Eljárások

Céljaink elérése érdekében alkalmazott eljárások a következők:

- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele,
- a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük,
- helyes magatartásformák megismertetése, gyakoroltatása,
- tanulási technikák, tanulószervezési módok kialakítása,
- a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok (megfigyelés, kísérlet, adatgyűjtés, modellezés, szerepjáték) arányának növelése,
- a tanulók megszerzett tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák,
- elvégezzük a szükséges diagnosztikus, formatív és szummatív méréseket,
- differenciált oktatás
- projektoktatás
- kooperatív technikák alkalmazása
- személyes példaadás

II.1.6. Eszközök

Céljaink elérése érdekében a következő eszközöket alkalmazzuk:

- a diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, a szummatív tesztek elkészítéséhez megyei, illetve országos standardizált mérőeszközöket alkalmazunk,
- alkalmazzuk a modern informatikai eszközöket,
- alkalmazzuk a modern nyelvoktatási technikákat, módszereket és eszköztárat,
- a szemléltetés, cselekvés és az aktivizáló módszerek alkalmazása minden pedagógus számára kötelező,
- egyéni korrepetálás, felzárkóztató foglalkozás,
- a pozitív motiváció eszközeivel élünk, a jutalmazás és büntetés módszereinek alkalmazásában egészséges arányokat tartunk,
- személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a máság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására
- egyéni fejlődési napló és fejlesztési terv készítése intézményünk minden tanulója
- egyéni fejlesztést szervezünk heti kötelező óraszámában minden évfolyamra
- mérési adatbank készítése tanulóink eredményeiről

II.1.7. A képzés szakaszai

A Nemzeti köznevelési törvény 5.§-a határozza meg a nevelő-oktató munka pedagógiai szakaszait. Az intézményünkre így fogalmaz a törvény:

5. § (1) A köznevelési intézményekben folyó pedagógiai munka szakaszai a következők:

b) az alapfokú nevelés-oktatás szakasza, amely az első évfolyamon kezdődik, a nyolcadik évfolyam végéig tart és két részre tagolódik:

ba) az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó, és

bb) az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.

Az alsó tagozat (1–4. évfolyam) első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak – a negyedik évfolyam végére már meghatározóan – az iskola teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A motiválás és a tanulásszervezés a Nat fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít. A Nat az első négy évfolyamot tekinti az első önálló képzési szakasznak.

A felső tagozat (5–8. évfolyam) funkciója elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, készségegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának a folytatása. A 7–8. évfolyam alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése. A Nat a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

Intézményünkben az 1-2. és 3-4. évfolyamok összevont tanítási formában tanulnak az alacsony létszám miatt. A sok hátrányos helyzetű tanuló miatt jó lenne, ha kislétszámú csoportokban tanulhatnának.

II.2. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A pedagóguspálya szépsége abban rejlik, hogy nap, mint nap gyerekek között lehetünk, s részesei lehetünk személyiségük ezerféle megnyilvánulásának, testük – lelkük, értelmük fejlődésének, hosszabb-rövidebb ideig végig kísérhetjük őket azon az úton, amelynek a neve: élet.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat Nagy József, elismert elméleti nevelési kutató az alábbi négy területre bontja:

- az értelem kiművelése,
- segítő életmódra nevelés,
- egészséges és kulturált életmódra nevelés
- a szakmai képzés alapozása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét felépíthetjük: a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és az eszközökből.

II.2.1. ALAPELVEINK:

- nevelő-oktató munkánk során komplex személyiségfejlesztésre törekszünk,
- igyekszünk megismerni minden tanítványunk személyiség szerkezetét, elősegítjük önismeretüket, formáljuk az önmagukhoz és társaihoz fűződő viszonyát,
- alkalmazkodunk az életkori pszichikus sajátosságokhoz,
- a pedagógus személyisége modell és motivációs tényező,
- megalapozzuk a pozitív szociális szokások kialakulását,
- egészséges és kulturált életmódra neveljük tanítványainkat,
- megalapozzuk a szakmai képzést az alkotóképesség, kreativitás kibontakoztatásával,
- biztosítjuk az aktív tanulás, a tanulói kompetenciafejlesztés, az egyénre szabott tanulási lehetőségeket,
- igyekszünk megvalósítani a tanulói együttműködésen alapuló tanulást, az eddiginél nagyobb hangsúlyt fektetünk a differenciált tanulásszervezési eljárások,
- lehetőségünkhöz képest megvalósítunk multidiszciplináris-a tudnivalók integrálását segítő-foglalkozásokat,
- meg kell határozni és nyilvánossá tenni az értékelés minden formájának szempontjait,
- igyekeznünk kell a teamtanítás bevezetését,
- rendszeresen alkalmazni a digitális technológiával támogatott módszereket.

II.2.2. CÉLJAINK:

- alapozzuk meg a tanulók harmonikus testi-lelki fejlődését,

- ismerjék saját képességeik, tehetségük határait és lehetőségeit,
- alakítsunk ki minden tanulóban sikerorientált beállítódást,
- adjunk teret a színes sokoldalú iskolai életnek, a tanulásnak, játéknak, munkának, fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, eddze akaratát,
- a tanulók ismerjék meg a szociális viselkedés alapvető szabályait,
- pozitív tartalmú szokásrendszer épüljön ki, a tanuló legyen tisztában a személyiséget érintő negatív hatásokkal (drog, alkohol, dohányzás, egészségtelen táplálkozás, mozgásszegény életmód),
- az önkifejezés kibontakozását elősegítjük.

II.2.3. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TANÓRÁN ÉS TANÓRÁN KÍVÜL:

Intézményünk a tanulók személyiségfejlesztése érdekében igyekszik egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokásokat kialakítani. A COVID 19 vírus fenyegetettsége miatt az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott Intézkedési Terv minden adekvát tartalmát minden tanulóval megismerteti és azokat beépíti tanulóink mindennapi szokásrendjébe.

Arra ösztönözzük tanulóinkat, hogy kapcsolódjanak be közvetlen környezetünk értékeinek megőrzésébe. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljon meghatározóvá. A testi – lelki komfortérzés megteremtése érdekében sportfoglalkozásokat, vetélkedőket, kulturális foglalkozásokat, versenyeket, képességfejlesztő és önismereti foglalkozásokat szervezünk.

II.2.4. BESZÁMOLTATÁS

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái:

A beszámoltatás célja: Olyan pedagógiai információk, adatok szerzése, amely tájékoztatást ad a tanulók tudásáról, annak minőségéről, az oktatás-nevelés folyamatáról, az elérendő célokról,

és egyben meghatározza az esetleges tanulási, oktatási, nevelési korrekciókat a pedagógiai célok eléréséhez. A beszámoltatás célja annak meghatározása, hogy összefüggéseket kapjunk a pedagógiai, szakmai program céljai és ennek hatására a tanulóknál végbemenő változások között, azaz hogyan viszonyulnak egymáshoz, és a tanároknak bízott diákok magatartása, teljesítménye optimális irányban változzon.

Feladata:

- 1) a tanulót szempontjából: – értékelő, minősítő – tájékoztató,(visszajelzést ad) – motiváló – korrekciót mutató

- 2) A tanítási-tanulási folyamat szempontjából: – a tanítási-tanulási folyamatok közvetlen irányítása – visszacsatolás a tanítási, tanulásszervezési módszerekről – hatékonyság, eredményesség növelése – a folyamatok optimalizálásának lehetősége

- 3) A pedagógiai, szakmai program céljai tekintetében: – az eredmények és tantervi fejlesztési követelmények összevetése – az esetleges problémák okainak feltárása – Szükséges korrekciók meghatározása
Értékelési eljárások a funkciók alapján:
  - a) A diagnosztikus értékelés: A helyzetfeltárás eszköze, előzetes tudás megállapítása (új osztály, új anyagrész, szintfelmérés), a pedagógus tájékozódását szolgálja. A pedagógiai stratégia megalapozása, a hatékonyság javítása. Ilyen felmérésre nem adható érdemjegy.
  - b) A formatív (formáló-segítő) értékelés: Célja a tanulási folyamat segítése. Információt ad a tanárnak és a diáknak a tanítás és a tanulás eredményességéről, tudáselemekre, résztudásra irányul. Ennek megfelelően az értékelésnek, folyamatosnak, pontosnak személyre szabottnak kell lennie, hiszen csak így fejt ki motiváló hatását. Kétirányú jelzés révén szabályozza mind a tanulás, mind a tanítás folyamatát.
  - c) A szummatív (lezáró, minősítő) értékelés: a tanulási folyamat zárásakor használjuk. Összegző minősítést ad, hogy valamely tanulmányi szakasz végén a tanuló hogyan tett eleget tanulmányi követelményeinek (félévi, év végi osztályzat, vizsga). Következtetések előremutatóak. Az értékelés, a tanórai számonkérés az iskolai munka állandó része. A tanárok értékelő munkájának jelentős következményei vannak a tanulók munkájára, motiváltságukra,

ezért fő alapelv, hogy az értékelés segítse a diákokat. Az értékelés az egyéni különbségek figyelembe vételével adjon visszajelzést a diáknak. A szaktárgyi értékelés mindig becslés, mivel 5 fokozatú skálához viszonyítjuk a tanulók teljesítményét. (Knt. 54. §) Az értékelések módja: Knt. 54. § (1) „A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök - az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével - végzi.” „Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti.”

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

Atanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1), b) a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2), c) a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2). A tanuló tudásának értékelési alapja az iskola helyi tantervében megfogalmazott követelményrendszer.

– jeles (5): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátított és tudását alkalmazni is tudja. Tárgyi tudása kifogástalan, képes önálló ismeretszerzésre. Az tanórákon aktívan közreműködik.

– jó (4):Ha a tanuló kevés hibával, hiányossággal sajátította el a követelményeket és csak kisebb bizonytalansággal tudja alkalmazni tudását. Tárgyi tudása megfelelő, érti a tananyag összefüggéseit, kifejezőkészsége jó, önálló ismeretszerzésre is képes, a tanórák aktív résztvevője.

– közepes (3): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit, pontatlanul, felszínesen, olykor több hibával teljesíti. Tárgyi tudása bizonytalan, teljesítménye nem egyenletes, a munkavégzés során tanári segítségre szorul, nem önálló. Ismereteiről nem tud összefüggő előadással beszámolni.

– elégséges (2): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit csak a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismereteit sajátította el. Tudása nagyon felszínes, a tananyag összefüggéseit nagyon nehezen érti meg. Ismeretei alkalmazásában önállótlan. Számonkérések során jelentős segítségre szorul.

– elégtelen (1): Ha a tanuló a helyi tanterv minimális követelményeit sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz szükséges elégséges ismeretekkel, és tanári segítséggel sem képes önálló feladatmegoldásra. Tudása hiányos. Önálló ismeretfeldolgozásra segítséggel sem képes. Számonkérések során a tanári segítség sem vezet eredményre.

Beszámoltatás, értékelés alapelvei, követelményei:

- Az értékelés legyen érvényes, objektív és megbízható.
- Legyen folyamatos, sokoldalú, változatos értékelési rendszer.
- Mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze, a tanuló tudására irányuljon.
- A tanulói erősséget emelje ki, az kapjon hangsúlyt, amit a tanuló tud.
- Feleljen meg a tantárgy követelményeinek, a tanulók életkori sajátosságainak.
- Legyen kiszámítható, ismerjék a tanulók az elvárható követelményszinteket.
- Alakítsa ki a helyes önértékelést, a reális értékítéletet.
- Fontos a tantárgyi szaknyelv használata és a helyes magyar kifejező- és előadási készség fejlesztése.
- Pozitív motivációra készítsen, legyen előremutató és fejlesztő.
- Az ellenőrzést mindig kísérelje értékelés, mely legyen mindig előremutató.
- Valamennyi tantárgyat érdemjegyekkel osztályozunk.
- A szóbeli és írásbeli számonkérés, beszámoltatás aránya megfelelő legyen.
- A félévi, év végi osztályzat nem térhet el lényegesen – a tanuló kárára- a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától.
- Az év végi osztályzat az egész évi teljesítményt értékelje.

Az ismeretek számonkérésének formái:

- a) a) Szóbeli számonkérések: szóbeli felelet: A tanítási órákon feldolgozott ismeretanyag rendszeres ellenőrzése, önálló feleletek és kérdésekre adott válaszok alapján. Bejelentése nem kötelező. órai munka: Az órai munkában való aktív részvétel, minőségi közreműködés esetén. Előre nem bejelentendő, szaktanári döntés alapján. önálló kiselőadás: Egy adott téma önálló feldolgozása és előadása. Önállóan vállalt tanulói feladat, értékelése előre egyeztetett.
- b) b) Írásbeli számonkérések: írásbeli felelet (röpdolgozat, teszt, rajzi szerkesztések): Előző egy-két óra anyagából, bejelentés nélkül bármikor íratható. témaközi írásbeli dolgozat: Egy-egy témakör 2-4 tananyagára terjedhet ki, előző órán bejelenthető. Maximum 30 perces írásbeli számonkérés. témazáró dolgozat: Egy-egy témakör lezárása, összefoglalása és gyakorlása után íratható. Legalább egy héttel a dolgozat íratása előtt bejelentendő. 1 tanórát (45 percet) vehet igénybe. A dolgozat témáját a szaktanár pontosan határolja körül, emelje ki a hangsúlyos területeket, és adjon szempontokat a felkészüléshez. házi dolgozat: Meghatározott témában otthon elkészítendő írásbeli feladat, mely mindenki számára kötelező. Minden tantárgyból íratható félévente 1-1 házi dolgozat. Párhuzamosan maximum csak 2 írásbeli házi dolgozat adható fel. Téma- és feladatkörét a kiadáskor meg kell határozni. Az elkészítés időtartama minimum 2 hét, amelybe a tanítási szünetek nem számíthatók be. Értékelése osztályzattal történik, be nem adása a feladat elégtelen megoldásával egyenértékű. Témájában és formájában tantárgyanként különböző lehet, de mindig gondos előkészítés és a szempontok kijelölése előzze meg. Ezzel a tudományos kutatómunka módszereit is elsajátítják a tanulók, az esszéjellegű munkáknál a formai vonatkozások (hivatkozások, szakirodalom stb.) is képezik az értékelés részét. szerkesztéses, szakmai rajzi feladatok: Szakmai elméleti tantárgyak szerkesztési rajzi feladatának elkészítése. A tantárgyi követelményekben előírt kötelező rajzi feladatok megrajzolása (szerkesztése) előre meghatározott határidőre. Füzetek vezetése, rajzfeladatok: A tanulók által készített órai írásbeli, rajzi munkák értékelése, melynek célja a tanulók minőségi írásbeli munkájának motiválása, jegyzetelésre történő tanítás, az esztétikára, megfelelő igényszintre történő nevelés. Ezek értékelését meg kell különböztetni a tartalmi beszámoltatástól. Gyakoriságát a pedagógus határozza meg, de félévenként minimum egyszer kerüljön értékelésre a tanulók órai írásbeli munkája. Helyi és országos mérések (külső mérések): Be- és kimeneti mérések, melyek előre meghatározott

időpontokban, központilag szabályozott eljárások és előírások alapján megíratott írásbeli munkák. Tájékoztató, helyzetfelmérő információkat mutat. A mérések révén visszajelzéseket szerzünk, hogy tanulóink tudása, képességei milyen szinten állnak. Osztályzattal nem minősíthetők. A mérések összesített eredményeit és szakértői feldolgozását a munkaközösség elemzi, és felhasználják a fejlesztés irányának meghatározásában.

Projekt munkák készítése:

A tanulók által is elfogadott kiválasztott téma, vagy probléma cselekvő feldolgozása, mely történhet csoportban és egyénileg is. több szaktárgy, illetve szaktudomány körébe tartozó egységes, összefüggő, komplex elméleti és gyakorlati munka. A projekt munkára adott időtartam mindig meghatározott, tanulók számára adott. A végeredmény minden esetben egy bemutatható szellemi, anyagi produktum, alkotás, melynek elkészítése mellőzi a hagyományos órakeretet. A projekt munka során folyamatosan osztályzattal értékelni kell:

- a produktum színvonalát az előírt követelményekhez képest, – kompetenciák fejlődését
- együttműködés képességét, szervezetségét – egyén fejlődését az elvégzett feladat során
- a projekt kivitelezése során a kreativitását, az önálló munkavégzés fejlődését – a projekt megtervezését, a terv megvalósulását, a megvalósulás színvonalát

A tanulmányi munka értékelésének alapja a tantárgyanként megfogalmazott követelményrendszer. A pedagógusok a tanulók tanulmányi előmenetelének és teljesítményének értékelése, minősítését főleg az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében megfogalmazottakhoz, előírt követelményekhez. Ezen kívül figyelembe kell venni azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak (fejlődtek-e, vagy hanyatlottak-e) az előző értékelés óta. A pedagógus döntési jogkörébe rendelt, hogy helyes arányban alkalmazza a beszámoltatás, a számonkérés egyes formáit, az egyéni és csoportos értékelést tantárgyának sajátosságainak megfelelően.

– A tantárgyi követelményeket, illetve az értékelés és a minősítés szempontjait, formáit a szaktanárok a tanév elején részletesen ismertetik a tanulókkal.

– Az új tanulók, illetve a hosszabb betegség után visszatért tanuló számára a hiányosságok pótlására a szaktanárokkal történő egyeztetés után a hiányosságok pótlására türelmi időt kell biztosítani. – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. – Az

érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A szülő a digitális naplóba történő belépéssel, kód megadásával tájékozódhat gyermeke tanulmányi előmeneteléről.

– A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri.

– Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti. – témazáró dolgozatot legalább egy héttel a dolgozat íratása előtt be kell jelenteni.

– Az előre bejelentett témazárót minden tanulónak kötelessége megírni. Hiányzó tanulók a hiányzás megszűnését követő két héten belül pótló dolgozatot kötelesek írni.

– Témazáró dolgozat esetén javítódolgozatra nincs lehetőség.

– Minden tárgyból félévente legalább három érdemjeggyel kell rendelkeznie ahhoz, hogy félévkor és évvégén osztályozható legyen. A kéthetente 1, illetve a heti 1 órában oktatott tantárgyak esetén legalább 2 érdemjegy szükséges félévente.

– A tanuló szóbeli feleleteinek, írásbeli munkáinak és gyakorlati feladatainak értékelése nyilvános és mindig indokolandó, és a kötelező a tanulóval ismertetni.

– Az osztályfőnök legalább egy hónappal a félévi és az év végi osztályozás előtt írásban értesíti azoknak a tanulóknak a szüleit, akik valamilyen tantárgyból gyengén állnak.

– Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

– A témazáró dolgozaton kívül a tanuló a szaktanár engedélyével javító dolgozatot írhat a tanítási órán, vagy azon kívül. A javító dolgozat megírását a tanuló nem követelheti. – Egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, vagy felmérő dolgozatot lehet íratni. (Ezt az osztályban tanító tanároknak kell egyeztetni.)

– Az év eleji szintfelmérés érdemjegye csak akkor számít bele a félévi osztályzatba, ha a mérést ismétlés előzte meg, illetve ha az érdemjegyet a tanuló kéri.

– A házi feladat és a felszerelés hiányára, illetve a magatartásra nem adható tantárgyi elégtelen, kivétel a házi dolgozat és a szerkesztéses feladatok, melynek értékelését a szaktanár előre jelezte.

– A beszámoltatás formáit, annak arányait (írásbeli, szóbeli, gyakorlati), illetve az egyéni és csoportos értékelést a tantárgy sajátosságainak megfelelően a pedagógiai program keretén belül a pedagógus (szaktanár) döntési hatáskörébe tartozik.

– A tanulók órai munkájának fűzetvezetése, rajzi munkáinak értékelése nem egyenértékű a tantárgy tartalmi követelményeivel. – Knt. 56. § (1) A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti A súlyozás szempontjai:

– A továbbhaladáshoz szükséges legfontosabb ismeretek, összefüggések, törvények ismerete.

– Az ismeretek megértésében, elsajátításában és alkalmazásában elért jártasság.

. – A helyi tanterv minimumkövetelményeinek teljesítése. Ennek megfelelően:

– A beszámoltatás során a tanulók teljesítményének értékelésekor kapott érdemjegyek nem egyenértékűek. A témazáró dolgozatok érdemjegyei a félévi és az év végi osztályzatok kialakításánál kétszeres súllyal kerülnek számításba.

– Témazáró dolgozatok (felmérések) értékelésekor a pontozási rendszert a munkaközösségek alakítják ki tekintettel a tantárgyak (közismereti, szakmai elméleti, gyakorlati) kimeneti követelményekben betöltött szerepére.

– Az érdemjegyek, osztályzatok kialakításánál figyelembe vesszük a teljesítmény változásának tendenciáit (rontás esetén esetleg azok okait), valamint a tanuló képességeit, szorgalmát és órai munkáját is.

A félévi és év végi osztályzatok megállapításának rendje és formái:

a) A tanulók teljesítményét félévkor és év végén a szorgalmi idő alatt folyamatosan szerzett érdemjegyek alapján értékeljük és minősítjük a jogszabályi előírások szerint.

b) A vizsgán nyújtott teljesítményük alapján a vizsgabizottság állapítja meg a tantárgyi osztályzatát azoknak a tanulóknak, akik magántanulók, és az iskola által összeállított ütemezés szerint kötelesek osztályozó vizsgát tenni: mulasztásaik miatt nem osztályozhatók, és ezért a jogszabályi előírások alapján osztályozó vizsgát kell tenniük, iskolaváltás miatt különbözeti vizsgát tesznek, javítóvizsgát tesznek, felnőttoktatásban részt vevő tanulók teljesítményét a vonatkozó fejezetben leírtak alapján értékeljük és minősítjük.

c) A félévi értesítőben és a bizonyítványban szereplő tantárgyi osztályzatok összefoglaló képet adnak a tanuló adott tanévben nyújtott összteljesítményéről, minősítik a tanuló munkáját, a tanév végi osztályzat azt tanúsítja, hogy a tanuló az adott évfolyam tantervi követelményeit milyen mértékben teljesítette, ismeretei elegendőek-e, hogy a következő évfolyamba lépjen, illetve, hogy záróvizsgára lehessen bocsátani.

d) A félévi és év végi teljesítmény minősítése általában az ötfokú osztályozási skála alapján történik, kivéve azoknál a tanulóknál, ahol jogszabály szerint a szövegesen kell értékelni a tantárgyakat. Így az első, második és a harmadik félév lezárásakor. Ha az osztályzat az érdemjegyek alapján nem állapítható meg egyértelműen, a második félév eredményei számítanak hangsúlyosabban, illetve a szaktanár a tanuló számára – a pedagógiai szempontok mérlegelésével biztosíthatja a javítás lehetőségét (ettől eltekinthet, ha a tanulónak kellő számú érdemjegye van, és év közben nem törekedett a jobb teljesítményre).

f) Ha a tanuló második félévi teljesítménye az elsőhöz képest jelentős, egy osztályzathoz nagyobb pozitív irányú eltérést mutat, az év végi osztályzata abban az esetben lehet két osztályzattal jobb a félévinél, ha a szaktanár által meghatározott formában számot ad arról, hogy pótolta az első félévi hiányosságait.

g) Ha a tanuló érdemjegyeinek matematikai átlaga – a fenti súlyozás alapján – nem éri el a 1,8-as szintet, elégtelen osztályzatot kap, kivéve, ha – a szaktanár indokai alapján – a nevelőtestület az osztályozó konferencián az elégséges osztályzat mellett dönt.

h) Az 1,8 – 1,99 közötti átlagnál a szaktanár a pedagógiai szempontokat mérlegelve dönt a tanuló osztályzatáról.

i) A tanulók szaktanár által megállapított félévi és év végi osztályzatait a nevelőtestület az osztályozó konferencián áttekinti, év végén dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről is. Ha a szaktanár bizonytalan az osztályzat megállapításában, kérheti, hogy a nevelőtestület szavazással döntsön.

j) Ha a szaktanár által javasolt év végi osztályzat – a tanuló hátrányára – lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felkéri a pedagógust, hogy adjon tájékoztatást döntésének okairól, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az év végi osztályzatot az évközi eredmények alapján a tanuló javára módosítja.

k) A jogszabályi előírások szerint megtartott évközi vizsgán megállapított osztályzatot a nevelőtestület nem változtathatja meg.

l) A tanuló vagy a szülő - a törvényi előírásoknak megfelelően – írásban kérelmezheti az osztályzat felül bírálását, ebben az esetben a tanuló független vizsgabizottság előtt ad számot tudásáról. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai A házi feladat a folyamatos tanulásra nevelésnek és az önálló tanulási képesség fejlesztésének legfontosabb és leggyakrabban alkalmazott pedagógiai eszköze. A meghatározásánál e két funkciót kell figyelembe venni. – A sikeres tanulói teljesítés érdekében fontos a tanári segítségnyújtás, a pontos feladatkijelölés, egyértelmű utasítások adása.

– Az önálló ismeretszerzést, információfeldolgozást kívánó feladatoknál gondoskodni kell arról, hogy a tanár által megjelölt források, segédeszközök minden tanuló számára rendelkezésre álljanak. Mindkét esetben lényeges a feladat elvégzéséhez szükséges időtartam megállapítása, amelynek meghatározásához a tanulócsoportba tartozó diákok közül az átlagos képességű gyerek számára szükséges időt kell figyelembe venni. A házi feladat kijelölésében fontos elv, hogy az órai tananyaghoz kapcsolódik, pontosan megjelöltek a felhasználható segédeszközök (tankönyv, feladatgyűjtemény, munkafüzet, órai jegyzetek, Internet, stb.), az elkészítés határideje, formája és a minimum terjedelme, valamint az ellenőrzés és értékelés formája, módja. A házi feladat rendszeres ellenőrzése minden pedagógus feladata. A szóbeli és írásbeli házi feladatok arányát a tantárgyak követelményei határozzák meg.

II.2.5. TOVÁBBHALADÁS

A továbbhaladás, magasabb évfolyamba lépés feltételei :

A tanuló magasabb évfolyamba akkor léphet,

- Ha a tantárgyi követelményeket minden kötelező és választott tárgyban a tanév végén legalább elégséges (2) szinten teljesítette.

- Ha az oktatásért felelős miniszter által kiadott kerettantervekben "A továbbhaladás feltételei" c. fejezetekben meghatározott követelményeket az adott évfolyamon a tanév végére minden tantárgyból teljesítette.
- Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a 250 tanítási órát, vagy egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja, a tanév végén osztályozó vizsgát tehet.
- Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamisméltéssel kell folytatnia.
- Amennyiben a tanuló egy, kettő, vagy több tantárgyból a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet.
- Ha a tanuló a javítóvizsgán minden tantárgyból elégtelentől különböző/jobb osztályzatot kap, a magasabb évfolyamba léphet. Ellenkező esetben az évet meg kell ismételnie.
- Egyéni munkarend kérelmezhető az Oktatási Hivatalon keresztül indokolt esetben. Engedélyezés esetén az összes tanórai foglalkozásról felmentést kap a tanuló és a tanév végén osztályozó vizsgát köteles tenni a továbbhaladás feltételeként.

II.2.6. TANULÓK JUTALMAZÁSA

A tanulók jutalmazásának elvei és formái:

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, az iskola., illetve az iskolán kívüli tanulmányi, sport- és kulturális versenyeken, vetélkedőkön vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez, az iskola jutalomban részesíti.

Az iskolában – a tanév közben – elismerésként a következő dicséretet adhatók: szaktanári, napközis nevelői, osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő tanulmányi és közösségi munkát végzett tanulók a tanév végén szaktárgyi teljesítményükért, példamutató magatartásukért, kiemelkedő szorgalmukért dicséretben részesíthetők. A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell jegyezni.

A tanévzáró ünnepélyen Béres poharat vehet át egy nyolcadik osztályos és egy alsóbb osztálybeli tanuló, akit a nevelő testület tanulmányi, közösségi munkája alapján arra méltónak talál.

Az a nyolcadik osztályos tanuló, aki nyolc éven át kitűnő tanulmányi eredményt ért el, oklevelet és könyvjutalmat kap, melyet a tanévzáró ünnepélyen vehet át.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

Az igazgatói és a nevelőtestületi dicséretet nyilvánosságra kell hozni. Ez történhet az iskolai hirdetőtáblán, az iskola honlapján, osztályfőnöki órán, tanévzáró ünnepélyen, illetve nevelőtestületi értekezleten. A dicséretéről és a kihirdetés módjáról a szülőt értesíteni kell.

II.2.7. A TANULÓK MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSE

A magatartás értékelésének szempontjai:

- Pédás:

Az a tanuló, aki a közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményével, példás viselkedésével elősegíti, társait ösztönzi;

Az iskolai feladatokból önként részt vállal, azokat teljesíti;

A házirendet betartja, s ezzel társainak jó példát mutat;

Felnőttekkel, társaival szemben udvarias, segítőkész, tisztelettudó; megértő, együttműködő és jóindulatú;

Fegyelmező intézkedés nem volt vele szemben;

Munkavégzése megbízható, pontos, lelkiismeretes;

Megnyilvánulásaiban őszinte.

- Jó:

Az a tanuló, akinek neveltségi szintjében, emberi kapcsolataiban apróbb hiányosságok tapasztalhatók, de törekszik a kijavításukra;

Részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi;

A házirendet igyekszik betartani;

Fegyelmezési problémák ritkán fordulnak elő, ezek kismértékűek;

Fegyelmi fokozata: legfeljebb szóbeli osztályfőnöki figyelmeztetés.

- Változó:

Az a tanuló, aki a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt;

Viselkedésével szemben kifogás merül fel;

Többször vét a házirend és a közösségi magatartás szabályai ellen;

Társaival szemben időnként durva, goromba, nem segítőkész;

Önértékelése irreális, felelősségérzete, rendszeretete ingadozó;

Fegyelmezési fokozata: írásbeli osztályfőnöki figyelmeztetés;

Legsúlyosabb fegyelmező intézkedés vele szemben: igazgatói figyelmeztetés.

- Rossz:

Az a tanuló, aki fegyelmezetlen magatartásával a közösség fejlődését hátráltatja, rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be, szándékosan árt a közösségnek;

A nevelési ráhatásokat tudatosan elutasítja;

A felnőttekkel szemben gyakran neveletlenül viselkedik, tiszteletlen, társaival durván beszél, verekedik;

Legmagasabb fegyelmező intézkedés vele szemben: igazgatói intés.

A szorgalom értékelésének szempontjai:

- Példás:

Annak a tanulónak a szorgalma, aki tanulmányi munkában kitartó, a tőle telhető legjobb eredményre törekszik;

Munkája pontos, megbízható, törekszik a hibátlan munkavégzésre;

Többlet feladatokat vállal, feladatait maximális önállósággal és megbízhatóan végzi el;

Kötelességtudata magas fokú, munkatempója állandó, lankadatlan, mindig készül, figyel, érdeklődő;

Érdeklődése sokirányú, egyes tantárgyakban a tananyagon felül is produkál, ismeretanyaga a tananyagon kívülre is kiterjed.

- Jó:

A tanuló szorgalma, ha figyel az órákon, a házi feladatot elvégzi, az órákra képességeihez mérten lelkiismeretesen készül, az órán megfelelően dolgozik, de többre nem törekszik;

Ösztönző hatásokra rendszeresen dolgozik, és ellenőrzi munkáját, önmagát;

Általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem mutat, az órai aktivitása, a munkához való viszonya a tőle elvárható szintű;

Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

- Változó:

Annak a tanulónak a szorgalma, akinek munkája ingadozó, hanyag és jó munkák változtatják egymást;

Önállótlán, csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi önmagát;

Munkája változékony, gyakran dolgozik képességszintje alatt;

Szétszórtság jellemzi, ritkán figyel valamire.

- Hanyag:

A tanuló szorgalma, ha fegyelmezetlenül dolgozik, megbízhatatlan, a munkáját nem végzi el;

Képességeihez, a körülményeihez képest csak vonakodva és keveset tesz tanulmányi előrehaladása érdekében, munkavégzése megbízhatatlan, pontatlan. Gyakran mulasztja el kötelességeit, munkafegyelme rossz;

Érdektelenség, teljes közömbösség jellemzi. Ha legalább egy tárgyból elégtelen osztályzatot ért el.

II.2.8. AZ ISKOLÁBA JELENTKEZŐ TANULÓK FELVÉTELÉNEK ELVEI

Iskolánk a beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

– Az első osztályba történő beiratkozás feltétele, hogy a gyermek az adott naptári évben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betöltse.

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
- a gyermek nevére kiállított személyi azonosító hatósági igazolványát
- (lakcímkártya)
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást,
- szükség esetén a szakértői bizottság véleményét.

A második-nyolcadik évfolyamba történő felvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a gyermek nevére kiállított személyi azonosító és a lakcímet igazoló hatósági igazolványt (lakcímkártya)
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

A második-nyolcadik évfolyamba jelentkező tanulóknak – az iskola helyi tantervében meghatározott követelmények alapján összeállított – szintfelmérő vizsgát kell tennie idegen nyelvből és azokból a tantárgyakból, amelyeket előző iskolájában – a bizonyítvány bejegyzése alapján – nem tanult. Amennyiben a tanuló valamely tantárgyból a szintfelmérő vizsgán az előírt követelményeknek nem felel meg, a vizsgát az adott tantárgyból két hónapon belül megismételheti. Ha az ismételt vizsgán teljesítménye újból nem megfelelő, az évfolyamot köteles megismételni, illetve tanév közben az előző évfolyamra beiratkozni.

– Az iskola beiratkozási körzetén kívül lakó tanulók felvételéről a szülő kérésének, a

tanuló előző tanulmányi eredményének, illetve magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az iskola intézményvezetője dönt. Ha a körzeten kívül tanuló az első-negyedik évfolyamra jelentkezik, vagy ha az ötödik-nyolcadik évfolyamon tanév végi osztályzatának átlaga 3,5 alatt van, illetve magatartása vagy szorgalma rossz, hanyag, változó minőségű, az intézményvezető a tanuló felvételéről szóló döntése előtt kikéri az intézményvezető-helyettes és az érintett évfolyam osztályfőnökének véleményét. (Ugyancsak ezt kell tennie akkor, ha beiskolázási körzeten kívül lakó tanuló előzőleg már iskolánk tanulója volt, de tanulmányi eredménye, magatartása vagy szorgalma a fentebb leírtak szerint alakul. Ilyen

esetben az iskola intézményvezetője az intézményvezető -helyettes és az osztályfőnök véleményének figyelembe vételével dönt arról, hogy az érintett tanuló folytathatja-e tanulmányait iskolánkban, vagy jelentkeznie kell a lakóhelye szerint illetékes iskolába. Az intézményvezető a Béres Ferenc Általános Iskola szakmai alapdokumentuma 6.1.1.4. pontja figyelembe vételével a meghatározott létszám betelével mérlegelés nélkül dönthet a kérelem elutasításáról.

A döntésről szülőt írásban értesíteni kell.

II.3. TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

Életünk kedvezőtlen alakulásában a leginkább kiszolgáltatott helyzetbe a gyermekek kerültek. A nevelés három színterén - család, iskola, társadalom - a családok nagy többsége nem tudja, vagy nem akarja elsődleges szerepét betölteni. Az iskola kénytelen ezzel a helyzettel megküzdeni, de képtelen a családi és társadalmi nevelés hiányát teljesen pótolni.

Az egészségnevelésről

A görög gondolkodók már az ókorban rájöttek arra, hogy a teljes emberi élet alapfeltétele a test – lélek – szellem egységének, harmóniájának létrejötte. Mi, emberek sok mindenről nem tehetünk. Nem mi határozzuk meg azt, hogy mit öröklünk. Mindannyian hajlamosak vagyunk arra, hogy bizonyos betegségeket elkapjunk. Mindannyian öröklünk bizonyos testi – lelki – szellemi tulajdonságokat, hajlamokat. Ugyanakkor rajtunk múlik, hogy ezekhez a pozitív és negatív értékű örökölt tulajdonságainkhoz, hajlamainkhoz miképpen viszonyulunk.

Mit tehet az iskolai nevelés a testi – lelki egészség megteremtéséért és tudatos megőrzéséért?

- Kötelességem önmagamat megóvni, az életveszélyes helyzeteket, a betegségeket, a baleseteket elkerülni. (Ez az első: a megelőzés szintje.)

- Kötelességem egészségemet, jó testi – lelki – szellemi állapotomat megőrizni, magamra folyamatosan vigyázni (Ez a folyamatosság, a stabilitás szintje.)

- Legyek képes megbecsülni azokat az értékeket, melyek belőlem sarjadtak, sarjadnak és sarjadni fognak. A jó közérzet, a természettől fogva jó dolgok megbecsülésre méltóak. Ilyen természettől fogva jó dolog: az egészség. (Ennek értékét sajnos csak akkor tudjuk igazán megbecsülni, ha időlegesen vagy maradandóan elvesztettük.)

A fenti gondolatok jegyében készült iskolánk egészségnevelési programja. Intézményünk nyolcosztályos általános iskola, így különleges lehetőségünk és felelősségünk, hogy tanulóink a legintenzívebb szocializációs tanulási időszakban; 6–14 éves korban nevelhetjük az egészséges életmódra. Tevékenységünkkel az egészséges testi, lelki és szociális fejlődésüket szolgáljuk. Azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását segítjük, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát megtartják, javítják.

Célunk olyan egészségszemlélet, képességrendszer és személyiségjegyek kialakítása, amelyek során a tanulóknak

- kialakul az önmagukkal és környezetükkel szembeni-érzékenység és felelősségérzet,
- tudatosulnak a környezet, a viselkedés, az életmód és az egészségi állapot közti ok-okozati összefüggés,
- kialakul testi és lelki egészségük harmóniája,
- tudatosul az egészség- és környezetvédő magatartás szokásrendszerének fontossága és jelentősége,
- kialakul az életkoruknak megfelelő önismeret, mint az önnevelés alapja,
- kialakul a kellő tolerancia az átlagtól eltérő ütemben fejlődő társaikkal és a mássággal szemben,
- kialakulóban van a nemiséggel kapcsolatos felelősségteljes magatartásuk,

Az iskola egészségnevelési programja

Alapelve, célja:

- Segítse a gyermekeket a testi és a lelki egészség harmóniájának megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában.
- Fejlessze az életvezetési képességeket.
- Fejlessze a gyermekek, tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért.
- Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására.
- Segítse elő a környezeti- és egészség-tudatosság erősödését.
- Valósítsa meg a mindennapi testedzést.
- Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

Területei:

Egészségmegőrzés a helyes életmód kialakításával:

- Mozgás, rendszeres testedzés, játéklehetőség,
  - Táplálkozási szokások kialakítása egészségünk érdekében,
  - Öltözködés,
  - Higiénia, tisztálkodás, kiemelten a szociális távolságtartás és a fertőtlenítés területén
  - Ésszerű napirend kialakítása.
  - Egészségkárosító szenvedélyek (drog, alkohol, cigaretta) megelőzése a nevelésben,
- Szűrővizsgálatok: pl: gerincvizsgálat, szemészet, fogászat, stb.

Egészségnevelési nap, verseny szervezése.

Az egészségnevelés szinterei:

a, Minden tanulót egyformán érintő elemek:

Példamutató iskolai hatás:

- Termek, folyosók, udvar, orvosi rendelő, élő sarok kialakítása,
- A pedagógusok, a dolgozók példamutatása,
- Ösztönzés az egészséges életmód napi gyakorlattá tételében: pl.: otthoni torna, reggeli elfogyasztása, az évszaknak megfelelő öltözködés, stb.,
- Az iskola által biztosított étkeztetés étrendjére való odafigyelés,

Kötelező tanórai keretben végzett egészségnevelés:

- Tantárgyakba beépített egészségnevelés: osztályfőnöki óra, testnevelés óra, biológia óra, egészségtan modul, stb.
- „Egészségnapok”

b, A tanulókat különböző mértékben érintő, tanórán kívüli elemek

- Rendezvények
- Egészségnevelési akciók
- Előadások, kiállítások
- Rendszeres, egészséges környezetben végzett túrák, kirándulások

A diáksport révén diákjaink bekapcsolódnak a különféle versenyekbe: a Diák Sportszövetség által kiírt körzeti, megyei, országos versenyekbe, a diákolimpiába, a különféle iskolai kupaküzdelmekbe.

Egészségnevelésünket segítő hasznos módszerek:

- Játékok
- Riport
- Közösségépítés
- Művészetek
- Programok

- Projektek

Az egészségnevelés megvalósításában résztvevők:

- Belső résztvevők: pedagógusok, osztályfőnökök, védőnő.
- Külső partnerek: Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő szervezetek, Nevelési Tanácsadó, Sportlétesítmények vezetősége, szakrendelők.

A TANULÓK EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ ISKOLAI FELADATAINK:

- alapvető ismeretek elsajátíttatása az emberi szervezet működéséről, a testi – lelki – szellemi egészség összefüggéseiről,
- a sportoláshoz, mozgáshoz való pozitív viszony kialakítása, a szabadidő – kultúra fejlesztése,
- alapvető ismeretek elsajátíttatása az egészséget fenyegető tényezőkről, a betegségek és balesetek megelőzésének módjairól, az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulásának megelőzéséről,
- a harmonikus kapcsolatok kialakításához szükséges ismeretek, készségek és képességek fejlesztése (empátia, rugalmasság, alkalmazkodóképesség, stb.),
- reális énkép és önismeret kialakítása,
- az erkölcsi tudat, a jellem fejlesztése, - a felelős döntési képesség kialakítása.

A mindennapi testnevelés céljai:

- a tanulók egészségének megőrzése (testi fejlődésük, érésük támogatása, higiénés szokások kialakítása, ortopédiai elváltozások megelőzése, a keringési és légzőrendszer erősítése)
- mozgáskultúrájuk fejlesztése (alapvető mozgáskészségek kialakítása, fejlesztése, a koordinációs készség fejlesztése)
- a tanúlással együtt járó szellemi túlterhelés csökkentése, feszültségoldás
- tanulási, játék – és sportolási élmények nyújtása

- pozitív személyiségjegyek kialakítása, fejlesztése

A mindennapi testedzés megszervezésének lehetőségeit az iskola pedagógiai programja, sportolási hagyományai és személyi-tárgyi feltételei határozzák meg.

Formái:

- testnevelési órák heti 5-szor
- tanórák utáni játékos, testedző foglalkozások 30 percben
- alsós sportkörök (atlétika, tömegsport, futball). Ezekben folyik a tehetséggondozás és a versenyekre, szereplésekre való felkészítés is.
- osztálykirándulások, túrák

Az alsós tanulók fizikai állóképességének felmérését 3. osztálytól végzik a tanítók évente kétszer, ősszel és tavasszal. Az elvégzett vizsgálatok képet adnak a váll és karizom, a has-, hát- és csípőhajlító izmok erő-állóképességéről, ill. a tanulók aerob képességéről. Az adatok összehasonlítása lehetővé teszi fejlődésük számszerű követését, visszacsatolást ad a pedagógus munkájának sikerességéről, ill. segíti a kiemelkedő fizikai képességekkel rendelkező tanulók korai felismerését.

A kötelező NETFIT mérések elvégzésével fejlődésük mérhető.

Fontosnak tartjuk az ún. „részvételen alapuló” oktatási technikák minél szélesebb körű alkalmazását, mert ezek révén alakulhat ki a saját élmény, fejlődhetnek az életvezetés, a testi–lelki jóllét szempontjából valóban fontos készségek és jártasságok.

EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSBEN:

- osztályfőnökök
- szaktanárok
- ifjúságvédelmi felelős
- iskolaorvos
- védőnő

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

- szülői munkaközösség, szülők
- ANTSZ Egészségfejlesztési Osztálya
- Országos programok koordinátorai

Egészségfejlesztő munkánk csak akkor lehet eredményes, ha közösen, egymást segítve és megerősítve végezzük azt diákjaink, gyermekeink egészsége érdekében.

II.4. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A közösségfejlesztés a közösségek kezdeményező és cselekvőképességének fejlesztését jelenti, amelyben kulcsszerepe van az egyes iskolai közösségeknek, a pedagógusoknak, mint közösségfejlesztőknek, akiknek bátorító – ösztönző – informáló munkája segítheti, kiegészítheti, megerősítheti a meglévő közösségi formákat.

A közösségfejlesztés lényege a tevékeny közösségnevelő erejének tudatos, szakszerű kiaknázása az egyéni fejlődés érdekében.

II.4.1. A közösségfejlesztés szinterei:

- a tantestület
- alsó tagozat
- felső tagozat
- szakmai munkaközösség
- évfolyam közösségek
- osztályközösségek
- szakkörök
- csoportok
- napközi

II.4.2. Feladatok:

- A közösségek segítsék a tanulók harmonikus beilleszkedését, kapcsolatok kialakítását, a természeti és társadalmi környezettel.
- Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.
- A kommunikációs kultúra tegye lehetővé a véleményformálást, azok indoklását, a helyes vitakultúrát.

- Tudják elfogadni tanulóink egymást, hibáikkal, másáukkal együtt. Legyenek egymás iránt toleránsak.
- A valahova tartozás tudatát a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folyamatosságot teremt az iskola mindennapi életében.
- A rendezvények iskolánk egész életét átfogják, a személyiségformálás fontos eszközei.
- Fontos személyiségjegy az ízlés, melynek alakítása szintén fontos feladat. Független a környezettől, amely körülveszi a gyereket.
- A sérült, beteg, fogyatékos gyerekek és embertársak iránti elfogadó és segítő magatartás kialakítása.

II.4.3. Feladatok a nevelő - oktató munkában

Alsó tagozat:

- az alapelvekben leírtak alapján az iskola egyik feladata a szilárd alapkészségek kialakítása,
- beszoktatás az első osztályba,
- az osztályközösség kialakítása,
- „mindenki fontos, mindenki valaki”,
- erkölcsi szokásaik kialakítása,
- jogaik megismertetése,
- a tanulók már meglévő nyelvi tudásának fejlesztése, az olvasás és a szóbeli és írásbeli nyelvhasználat fejlesztése,
- a tanulás megtanítása,
- értő olvasás,
- az informatika, idegen nyelv tanításának előkészítése,

- a szociális hátrányok és a tanulási nehézségek leküzdését segítő felzárkóztató tevékenységek (korrepetálás, napközi otthon),
- kiemelt képességű tanulók tehetségének kibontakozását segítik a különböző szakkörök,
- tanulóink testi, lelki fejlődését szolgálja a tömegsport,

Felső tagozat:

- a tantervben rögzített művelődési anyag feldolgozása során a tanulók alapvető készségeinek, képességeinek és gondolkodásának folyamatos fejlesztése,
- az átmenet biztosítása,
- az önálló ismeretszerzés, állandó önművelés igényének kialakítása tanítási órákon, napközis foglalkozásokon, szakköri foglalkozásokon,
- hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása,
- tehetséggondozás a tanulócsoportokban, szakköri foglalkozásokon,
- a világban történő eligazodás képességének fejlesztésében fontos szerepe van az idegen nyelv tanulásának,
- az informatikai ismeretek megkönnyítik a tájékozódást a szűkebb és tágabb környezetben,
- tanulóink továbbtanulásának és helyes iskolaválasztásának megkönnyítése érdekében nyílt tanítási napokon ismerkedhetnek a választható iskolatípusokkal, harmonikus testi-lelki fejlődés megalapozása,
- erősítjük bennük a rendszeres mozgás iránti igényt,
- kialakítjuk környezetünk megismerésének és megóvásának igényét,
- a nemzet, a haza és a szűkebb közösség hagyományainak megismerésére, ápolására és megbecsülésére nevelés fontos célunk.

Kiemelt feladat a különböző kompetenciák fejlesztése, melyek a gyermekek minőségi életét alapozzák meg. Iskolánk a következő területek fejlesztését tűzte ki céljául:

- tanulás kompetenciái
- kommunikációs kompetenciák
- digitális kompetencia
- matematika-gondolkodás kompetenciája
- személyes és társas kompetenciák
- kreativitás, kreatív alkotás kompetenciája
- munkavállalói, innovációs kompetencia

II.4.2. AZ ISKOLAI HAGYOMÁNYOK RENDSZERE

Iskolánk tudatosan ápolja, őrzi és folyamatosan bővíti hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események, tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik az iskolához való tartozást.

C é l u n k: A Béres Ferenc Általános Iskola eddigi hagyományrendszerének működtetése, olyan egyéni arculat formálása, amely jól megkülönbözteti más iskoláktól.

A tanulóközösségek szervezetei

- Diákönkormányzat

Tagja az iskola valamennyi tanulója. A 3 tagú vezetőséget évente a gyermekszervezet tagjai választják meg. A diákönkormányzat munkáját a gyermekszervezet – vezető tanár segíti.

Irányító szerve a diáktanács, melybe minden osztály egy-egy küldöttet delegál. Ők közösen állítják össze az éves programot. Tervüket a diákközgyűlésen ismertetik a gyermekközösséggel.

Az iskolai rendezvények hagyományai

A rendezvények a személyiségformálás fontos eszközei, oktató-nevelő munkánk szerves részét alkotják. A nyilvánosság előtt zajlanak, ezért az iskoláról alkotott jó vélemény letéteményei.

Rendezvények:

Nemzeti ünnepek, emlénapok:

- megemlékezés az aradi vértanúkról okt. 6.
- megemlékezés október 23-ról
- a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatainak emlénapja
- Március 15
- a holokauszt áldozatainak emlénapja
- Nemzeti Összetartozás Napja: június 4.

Iskolai rendezvények:

- Sportnap ősszel, tavasszal
- Kirándulás az őszi erdőbe
- Egészségnap

- Halloween
- Megemlékezés Béres Ferenc születésnapjáról
- Mikulás
- Karácsonyi projektnapok
- Béres-hét: koszorúzás, tanulmányi-, sportversenyek
- aktuális világnapok megünneplése
- Diákönkormányzat napja
- Pályaorientációs nap

Az iskola tantárgyi hagyománya

A tantárgyhoz kötődő, évente meghirdetett körzeti, megyei és országos tanulmányi versenyeken a tanulók igényei és képességei szerint veszünk részt. Iskolánk által szervezett versenyek főleg eseményekhez, projektnapokhoz és a Béres emlékhéthez kapcsolódnak.

Az iskolai környezet alakításának hagyományai

Az osztályterem dekorálásáért a terem gazdája felelős, a rendben tartásáért pedig az ott órán lévő tanulók. Minden teremben van köztársasági címer, házirend, s a szaktanterem jellegének megfelelő dekoráció.

A folyosók díszítését az adott események dekorációi és tanulói munkák adják. Az udvar gondozásából mind a tanulók, mind a dolgozók kiveszik a részüket. A takarítás, dekorálás folyamatos.

A nevelőtestület hagyományai

- egymás óráin történő hospitálások
- tapasztalatcsere látogatás más intézményekben és más iskolákból érkező kollégák fogadása
- bemutató tanítások, előadások tartása
- nyílt tanítási napok

II.5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Az iskola, a tanulók speciális helyzete miatt (HH, HHH, családok nehéz anyagi helyzete, a szülők alacsony iskolázottsága, stb.) a pedagógusok feladatai a következők:

- A tanulók oktatása, nevelése, felügyelete
- A szabadidő helyes eltöltésére nevelés
- Lelki és testi egészségre való nevelés
- Toleranciára, másság elfogadására nevelés
- Hagyományok, értékek megbecsülésére nevelés

Fontosnak tartjuk a törvényben megfogalmazottakat:

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012.(VI.4.) sz. kormányrendelet fejlesztendő feladatainkat műveltségi területek alapján határozza meg.

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztélet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképeség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére épít tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanulók kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelel kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy

részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felépítés és párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának

foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A Nat. ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását, segíti nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési

intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusaiival, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók el pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség
- A hatékony, önálló tanulás

II.6. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSÉRE VONATKOZÓ CÉLOK, FELADATOK

Célunk,

- az intézményben tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, önmagukhoz mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatás és nevelés során valósuljon meg,

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

- számukra megfelelő tartalmak közvetítése segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést.

Feladataink ezen a területen

- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé, - a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Általános alapelvek

A NAT alkalmazása a SNI tanulók iskolai nevelésében, oktatásában is alapszabvány, a benne meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a SNI tanulók számára is érvényesek. Az intézmény pedagógiai programjának és a helyi tantervének elkészítésekor figyelembe vettük:

- a törvényi előírásokat,
- a szülők elvárásait,
- és a tanulók sajátosságait.

Az irányelv biztosítja, hogy:

- a fejlesztés megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést, - a követelmények igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez, - ha szükséges a fejlesztés terjedjen ki az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is, - a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmény pedagógiai programjának tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés-oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érdekében az Irányelv meghatározza:

- a tartalmak kijelölésekor egyes területek módosítását,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit,

- a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

a sérülés típusa, súlyossága

a) a sérülés kialakulásának ideje

b) a SNI tanuló életkora, állapota, műtétei, képességei, készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei

c) a társadalmi integráció kívánalmai: egyéni életút, továbbtanulás, pályaválasztás, lehetőség szerint önálló életvitel.

A SNI tanuló fejlesztésére vonatkozó célok, tartalmak, tevékenységek, követelmények megjelennek:

- a pedagógiai programban,

- helyi tantervben a tantárgyak programjában,

- egyéni fejlesztési tervben.

A szakirányú végzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanári / terapeuta kompetenciája:

- programok összeállítása,

- fejlesztőmunka,

- közreműködés a tevékenységek tervezésében, s ezt követően a konzultációban.

- a többségi pedagógusok munkájának segítése

Fejlesztő, gyógypedagógus hiányában alsó tagozatos nevelővel oldjuk meg fejlesztésüket, segítséget kérve a szakszolgálattól.

SNI tanulóinkat integráltan oktatjuk, neveljük. Így a többi gyermek is megszokja a „másságot”, toleranciára nevel.

Az SNI, BTMN-es tanulók mindegyikére fejlesztési tervet készítünk.

II.7. A BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGEK

Intézményünkben különösen fontos, hogy a gyerekek jól érezzék magukat, kiegyensúlyozottak legyenek, hiszen ez szükséges mind a pozitív irányú személyiségfejlődéshez, mind az eredményes tanulási folyamatokhoz.

Igyekszünk olyan légkört teremteni, s olyan programokat szervezni, melyek vonzóak a tanulók számára, a magatartás terén pedig kötelező a pedagógusoknak a példaadás. Fontos feladat a kisebb közösségek, az osztályok alakíttatása, ugyanis itt dől el elsősorban, hogy egy-egy gyerek hogy érzi magát az iskolában. Mindezek ellenére nálunk is van néhány beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanuló, ilyenkor megkeresni az okát. Előfordul, hogy az ilyen gyerekeknek más jelenti az értéket, más a fontossági sorrend a magatartási normáknál. Gyakori, hogy nem tudják elfogadni a másságot. Egy-két gyereknél megfigyelhető az elmagányosodás, amit fokoz a számítógép társként való kezelése. E problémák megoldásának segítéséhez szükséges, hogy legyen az osztályfőnöknek állandó jó, őszinte kapcsolata a segítségre szoruló gyerekekkel. Fontos a szeretet, hisz ebben a kontaktusban célravezetőbb lehet a beszélgetések közben történő meggyőzés. A tanulók ilyen problémáikkal is fordulhatnak a gyermekvédelmi felelőshöz. Súlyosabb esetekben biztosítjuk a gyermekpszichológus segítségét az iskolában. Igénybe vehetik a nevelési tanácsadó szolgáltatásait is.

Tevékenységek:

- szoros kapcsolat az óvodával, nevelési tanácsadóval, gyermekjóléti szolgálattal,
- kis létszámú csoportokban való foglalkozás indítása,
- folyamatos kapcsolattartás a tanuló, a tanárok és a szülő között,
- körültekintő, alapos környezettanulmány,
- magatartási probléma okainak alapos feltárása, a fejlesztési stratégia meghatározása egyénre szabottan,
- felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- egyéni fejlődési napló, egyéni fejlesztési terv készítése

II.8. A TEHETSÉG, A KÉPESSÉG KIBONTAKOZTATÁSÁT SEGÍTŐ ISKOLAI TEVÉKENYSÉGEK

Iskolánk az alapkészségek biztos elsajátítása, az általános műveltség biztosítása mellett fontosnak tartja a tehetséggondozást.

TEVÉKENYSÉGEK:

- tanítási órákon differenciáltfeladatokkal valósítjuk meg, hogy ki – ki a maga képességének megfelelő módon és ütemben haladjon,
- kis csoportokban vagy egyéni foglalkozásokon plusz ismeretet szerezhettek,
- a különböző szintű tanulmányi, kulturális- és sportversenyekre való felkészítést, versenyeztetést fontos feladatunknak tartjuk,
- előadó képességüket nemcsak versenyeken, de az iskolai rendezvényeken, műsorokban is megmutathatják,
- a pályaválasztáskor igyekszünk olyan középiskolába segíteni ezeket a tanulókat, ahol ez a tehetséggondozó tevékenység folytatódik,
- iskolai könyvtárunk, informatika szaktantermünk és tornatermünk, sportpályánk segítségével mélyíthetik meglévő tudásukat,
- pályázatok adta lehetőségekkel is élhetnek (tanári segítséggel is)

II.9. A GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Napjainkban, amikor a szülők egy része nehezebb helyzetbe kerül, a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbak, az iskola feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén megnő. A veszélyeztetettség kialakulásának sok oka van. Legnagyobb gond községeinkben a munkanélküliség, mely több szociális gond keletkezésének forrása. Megnőtt a családok anyagi

veszélyeztetettsége, létbizonytalanságban élnek, káros szenvedélyek alakulnak ki, gyermekeiket elhanyagolják. Több szülő csökkent munkaképességű. A kiterjedt problémaháttér miatt iskolánk tanulóinak kb. 8 %-a él veszélyeztetett helyzetben. Ezek a problémák az iskolában is éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz és a munkához való viszonyukat.

Az osztályfőnökök és pedagógusok legfontosabb feladata a prevenció. Megfelelő jelzőrendszer kell kialakítanunk, hogy megakadályozzuk a veszélyeztettség kialakulását. El kell kezdenünk a családi életre való felkészítést, a helyes életmód kialakítását. Családlátogatások alkalmával ismerjük meg az életkörülményeket.

II.9.1. Az ifjúságvédelmi felelős feladata

- A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű tanulók felmérése, nyilvántartása,
- Kapcsolattartás a családsegítő szolgálattal, a védőnővel, a Gyermekjóléti Szolgálattal és a gyámügyi hatóságokkal,
- A veszélyeztetett, hátrányos helyzetű tanulók figyelemmel kísérése az osztályfőnökök együttműködésével, szükség esetén intézkedés,
- A veszélyeztető tényezők feltárása, családlátogatás
- A tanulók személyiségének fejlesztése, a megfelelő életszemlélet kialakítása, osztályfőnök, tanár, szülő együttműködésével
- egészségnevelési program kidolgozásában, végrehajtásában való részvétel,

II.9.2. A nevelőtestület feladata

Gondoskodunk kell:

- a tanulók felügyeletéről,
- az oktatás egészséges feltételének megteremtéséről,

- a tanulói balesetet kiváltó okok feltárásáról, megszüntetéséről,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások ismertetéséről,
- a tanulók rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezéséről,
- a szenvedélybetegségek megelőzésével kapcsolatos életvezetési ismeretekről szóló előadások megszervezéséről

II.10. TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSA

A felzárkóztatás iskolánkban két területen folyik. Egyrészt az integrált nevelésben részesülőknél, másrészt azoknál, akik megfelelő képességekkel rendelkeznek, de bizonyos okok miatt mégis tanulási kudarcot élnek meg (nem megfelelő felkészülés, hiányzás, lassabb ütemű haladás.)

Ha szükséges, igénybe vesszük a nevelési tanácsadó segítségét, ahol konkrétan megnevezik a magatartászavar és a tanulási probléma okát.

Az integrált tanulóink oktatása a törvény által meghatározott tanterv alapján folyik.

A tanulási kudarcnak kitett tanulóinknál igen fontos a differenciált foglalkoztatás.

A nemzeti köznevelési törvény 27. § (6) alapján: Ha az elsőtől a negyedik évfolyamokra járó tanuló eredményes felkészülése azt szükségessé teszi, lehetővé kell tenni, hogy legalább heti két alkalommal egyéni foglalkozásokon vegyen részt. E rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a tanköteles tanuló tanulmányi követelmények nem teljesítése miatt második vagy további alkalommal ismétli ugyanazt az évfolyamot..

Tanórán igen fontos a differenciált foglalkoztatás. Ezeket a tanulókat csak így tudjuk kisebb sikerekhez juttatni. Ezt a differenciálást a házi feladat adásánál is alkalmazzuk. Korrepetálások keretében biztosítjuk az anyanyelv, matematika mélyebb elsajátításának lehetőségét. Az idegen nyelv értékelése alóli felmentést (ha szükséges) a Szakértői bizottság állapítja meg és

engedélyezi. Az iskola céljai közt kiemelt szerepet tölt be a „mindenkit valamely, bármely sikerhez juttatásának” elve. Itt jönnek számításba a készségtárgyak (technika, rajz, ének, testnevelés). Osztályfőnöki órákon szituációk eljátszásával, elemzésével próbáljuk befolyásolni a tanulókat. A tanulópárok kialakítása a másság elfogadását, egymás segítségét is igen jól szolgálja. Könyvtárba való becsalogatásuk lehetővé teszi, hogy ők is művelődésre igényes gyerekekké váljanak. E tanulóknál kiemelten fontos a minden fajta és irányú mozgás fejlesztése, hisz e gyerekek más irányú fejlesztésének ez az alapja. Ennek alapján a tömegsport és egyéb sportrendezvényeken olyan programokat állítunk össze, ahol ügyességi feladattal, ötletet igénylő játékok révén a tanulásban kevésbé sikeres gyerekek is sikerélményhez juthatnak. Továbbá az iskola jutalmazási eljárásai során alkalmazott elvben, hogy tudniillik a relatív teljesítményt, a javítást megdicsérezzük, jutalmazzuk. Igyekszünk kisebb feladatokkal megbízni őket, melyeket ők is kiválóan tudnak teljesíteni. A számítógépen való foglalatzkodás szintén nagy fejlesztési lehetőséget jelent.

Nagy segítség az intézmény számára a pályázatokon való részvétel. Az ott nyert anyagi támogatás segítségével olyan programokat, kirándulásokat tudunk megvalósítani, amit a családok anyagi helyzete nem tesz lehetővé, s amelyek során a gyermekeket sikerélményekhez tudjuk juttatni.

II.11.SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Szociálisan hátrányos helyzetűek azok a gyerekek, akiket különböző szociális tényezők gátolnak adottságaikhoz mért fejlődésükben.

Célunk: a gyermekek személyes gondjainak enyhítése, közösségbe illeszkedésük, tanulásuk segítése.

Feladatunk: a hátrányos helyzet felismerése, okainak felderítése, a szükséges intézkedések megtétele, a hátrányt enyhítő tevékenységformák megtervezése és alkalmazása, a változások folyamatos figyelemmel kísérése, regisztrálása.

- A tanév elején felmérjük a segítségre szoruló tanulókat, különös tekintettel a HH-s és HHH-s gyermekekre.
- Összegyűjtjük a hátrányos helyzetet igazoló jegyzői határozatokat, dokumentumokat.
- A tanulásban lemaradó tanítványainknak felzárkóztató foglalkozásokat szervezünk, a tehetségesnek lehetőséget biztosítunk képességeik fejlődéséhez.

A szociális helyzetük enyhítésére a törvényben meghatározottak szerint mindenki 16 óráig az iskolában tartózkodik, ezalatt felzárkóztató, tehetséggondozó, sport és tartalmas szabadidős programokkal segítjük a közösségbe illeszkedést, segítjük fejlődésüket.

Amennyiben a feltételek adottak, alsó tagozatban az iskolaotthonos oktatási formát alkalmazunk. Felsőtagozatban tanulószobán kapnak nevelői segítséget.

Együttműködünk a családdal: családlátogatás, fogadó óra, szülői értekezlet, személyes beszélgetés a szülőkkel.

Segítjük a kapcsolatfelvételt azokkal az intézményekkel, ahol segítséget kaphatnak problémáik megoldásához.

Tájékoztatjuk a szülőket azokról a lehetőségekről, amelyek az anyagi hátrányok enyhítését szolgálják.

Együttműködünk azokkal a szervezetekkel, amelyek a családok segítségét támogathatják.

Az iskola helyi tantervének megfogalmazásakor fegyelmet fordít a tanulók aktuális szükségleteiben mutatkozó eltérésekre, fejlődési lemaradásukra, műveltségbeli lemaradásukra, esetleg kimagasló képességekre.

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

- A helyi tanterv készítése során nagyon fontos, hogy figyelembe vegyük iskolánk tanulóinak aktuális szükségletében mutatkozó eltéréseket, pl. fejlődési lemaradásokat, műveltségbeli hátrányokat vagy esetleges kimagasló képességeket is. A társadalmi háttér, melyből iskolánk tanulóinak többsége érkezik, szükségessé teszi, hogy feltérképezzük a hátrányos és veszélyeztetett családi környezetben élő gyermekeket.
- A családsegítő pedagógus feladata, hogy megismerje a családok életvezetési szokásait, nevelési elveit, sajátos értékrendjüket, illetve feltárja a veszélyeztető elemeket.
- Tapasztaljuk, hogy nagyon sok szülőnek egyre kevesebb ideje, energiája és türelme van a gyermeknevelésre. Az emberi együttélés szabályaira, a helyes szokásrend kialakítására nem fordítanak elegendő időt otthon. Fontos mind a szülőnek, mind a pedagógusnak tudatában lenni azzal, hogy a felnőtt a gyerek számára mindig példa. Fő feladatunk ezen a területen: a családok összetartó erejének a megőrzése, a gyermeknevelési tevékenységük támogatása, az átmenetileg sérült, vagy hiányzó családi értékrend helyreállításának segítése. Az ifjúságvédelmi tevékenység során figyelemmel kísérjük a kisiskolások testi-lelki fejlődését veszélyeztető tendenciákat.
- Figyelünk arra, hogy a tanítói felelősség érvényesül-e a lassabban fejlődő, nehezebben tanuló gyermekekkel szemben.
- Támogatja a gyermekvédelem az oktató munkában a differenciált óravezetést, a felzárkóztatást valamint, a korrepetálást, a tehetséggondozást.
- A szabadidős programok tervezésében, lebonyolításában ifjúságvédelmi feladatok is érvényesüljenek. Például a családi élet eseményeihez fűződő hagyományok megismerése.
- Mozgásos, népi gyermekjátékok, dalok, versek tehetik változatossá a programokat. A nyári hónapokra kirándulást, tábort szervezünk. Az egészségmegőrző szokások kialakításában a védőnői munkára számítunk. Kulturális rendezvényekre való eljutást is támogatjuk.

II.12. SZÜLŐ, TANULÓ, PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK, KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Alapvető értéknek tartjuk a szülőkkel való harmonikus, jó kapcsolat kialakítását, mert a Pedagógiai programunkat csak a szülőkkel, mint iskolahasználókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani.

Ennek érdekében:

- Tájékoztatni kell a szülőket az iskola nevelési céljairól, feladatairól, az alkalmazott módszerekről,
- az iskolánknak mindezekről ismernie kell a szülők véleményét,
- alkalmat kell biztosítani a szülőknek, hogy az iskolai közélet tevékeny résztvevői, közreműködői és segítői lehessenek.

II.12.1. Szülői képviseleti fórumok

Iskolánkban a szülők érdekeinek képviselését a szülői munkaközösség látja el.

Szülői értekezletek

Célja: -a közös feladatok, célok megtervezése, a problémák megoldása.

-kapcsolatteremtés iskola – szülő, szülő - iskola között .

Ideje: -szeptember második felében,

-február első felében

Fogadóórák

Célja: a szaktanárokkal való egyéni találkozásokon véleménycsere a gyermek tanulmányi munkájáról, iskolai viselkedéséről.

Ideje: minden héten a nevelők által meghatározott állandó időpontban

Családlátogatás

Főleg az osztályfőnök és az ifjúságvédelmi felelős feladata a környezettanulmányozás, közvetlenebb kapcsolat kialakítása, a tanulóval kapcsolatban felmerült problémák megoldása céljából.

SZÜLŐI RÉSZVÉTEL AZ ISKOLA MUNKÁJÁBAN

A gyermek nevelésének két fő színterén az iskolában és a családban összhangot, egységet kell teremteni a közös cél érdekében. Alapvető értéknek tartjuk a szülőkkel való harmonikus jó kapcsolat kialakítását, ápolását. A tanár-szülő kapcsolatnak a kölcsönös bizalmon, őszinteségen, megbecsülésen kell alapulnia.

A pedagógiai programunkat a szülőkkel, mint iskola-használókkal egyetértésben tudjuk megvalósítani. Iskolánk nagy gondot fordít arra, hogy a szülők időben alaposan informálódjanak intézményünk életéről, működéséről.

- Első évfolyamon tanító kollégák óvodai szülői értekezleteken nevelő-oktató munkánk sokszínűségéről tájékoztatják a szülőket. Nyílt tanítási napra invitálják az érdeklődőket.
- Nyílt tanítási napon a szülők személyesen megismerhetik azt a pedagógust akire a gyermeket bízják.
- Pályaválasztási szülői értekezleten tájékozódhatnak a következő évi tervekről és itt elmondhatják a szülők gondjaikat, igényeiket.

AZ ISKOLA KÜLSŐ KAPCSOLATAI

- Óvoda

Rendszeres tapasztalatcserét, hospitálást tartunk. A tanítók igyekeznek megismerni az új iskolásokat, többször megfigyelik őket óvodai foglalkozásokon, nyílt napokon. Az óvónők óralátogatásokon, később is figyelemmel kísérik a volt óvodások munkáját, ismerkedés céljából pedig többször elviszik a leendő iskolásokat az iskolai rendezvényekre.

- Szülői munkaközösség

Az iskola igazgatója, gyermekszervezeti vezetője meghívás alapján részt vesz a Szülői Szervezet ülésein, tájékoztatják a szülőket az iskola munkájáról, a szülők elvárásait közvetítik az iskola felé.

- Egyházak

Az iskolának jó a kapcsolata a különböző egyházakkal. Az iskola meghívja az egyházak vezetőit az iskola rendezvényeire, figyelembe veszi javaslataikat, tanácsaikat. A hitoktatás feltételeit az egyházzal évente történő egyeztetés alapján biztosítja.

- Művelődési Ház, Könyvtár

Az iskola figyelemmel kíséri és igénybe veszi a községi könyvtár és művelődési ház rendezvényeit, segíti a község számára szervezett ünnepeket, rendezvényeket.

- Községi egészségügy

Az együttműködési szerződésben rögzítette a tanulók egészségügyi ellátását. Kíséretet biztosít az egészségügyi vizsgálatokra.

- Megyei Pedagógiai Közművelődési Intézet és Továbbképző Központ

Kölcsönösen együttműködve a pedagógus szakképzést szervezi és megvalósítja. A pályaválasztással kapcsolatos feladatokban segít.

- **Nevelési Tanácsadó**
A kapcsolatunk jó, szükség esetén igénybe vesszük szakmai hozzáértésüket.

- **„Béres Ferenc Általános Iskola diákjaiért” Alapítvány**
Anyagi támogatásukkal jutalmazások, versenyekre való jelentkezés valósítható meg.

- **Iskolarendőr**

- **Iskolaőr**

II.14. NEMZETISÉGI, ETNIKAI, KISEBBSÉGI NEVELÉS

Iskolánk tanulóinak nagy százaléka roma nemzetiségű. Ez meghatározó az iskolai élet minden területén. Fontosnak tartjuk megismertetni velük kultúrájukat, történelmüket, hagyományaikat, kiemelkedő, példaértékű személyeiket. Ennek megvalósítása tanórai és tanórán kívüli keretben történik. Minden olyan tantárgyba beépítettük a multikulturális tartalmat, melyek teret adnak a megvalósításra. Diszciplináris tartalmat a cigány népismeret tárgy oktatása jelent.

Nagyon fontos a megfelelő konfliktuskezelés. Tanulóink hajlamosak arra, hogy az őket ért valós vagy vélt sérelmeket nemzetiségi hovatartozásukkal magyarázzák. Meg kell értetni velük, hogy a szabályok betartása, a helyes viselkedés nem nemzetiség, hanem emberfüggő.

Segíteni kell őket abban, hogy különbséget tegyenek a szegénység és az igénytelenség között. Tevékenységeikben fokozott biztatással, dicsérettel motiváljuk őket. Szüleik, ismert emberek bemutatásával állítunk példaképet eléjük.

II.15. Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 és az EFOP-3.3.5 pályázatban megvalósult módszertani fejlesztéseket a következőképpen tesszük iskolánk Pedagógiai Programjának részévé:

Fontosnak tartjuk a tanórán kívüli programok megvalósítása során mind a formális, mind az informális tanulási módszerek alkalmazását, a felnövő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésének előmozdítását, az élményalapú tanulás módszertani megalapozását, a tanulás közösségi élménnyé formálását, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nemformális módszertani kultúra megerősítését, a nyitott tanulási környezet biztosítását, tevékenységközpontú pedagógiai és módszertani eszköztárunk fejlesztését, valamint ezt támogató szakmai környezet kialakítását.

Ezek az alábbi tevékenységek során valósulnak meg:

- projektnapok szervezése
- témahetek szervezése
- iskola közösségi és hagyományőrző programok
- tehetséggondozó és felzárkóztató programok, szakkörök

III. HELYI TANTERV

A Béres Ferenc Általános Iskola óraterve (2023-2024-es tanévtől)

Tantárgy/Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Össz:
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3+1	38+1
Történelem					2	2	2	2	8
Állampolgári ismeretek								1	1
Idegen nyelv (angol)				2	3	3	3	3	14
Matematika	4	4	4	4	4	4	3	3	30
Etika	1	1	1	1	1	1	1	1	8
Digitális kultúra			1	1	1	1	1	1	6
Környezetismeret			1	1					2
Természettudomány					2	2			4
Fizika							1	2	3
Kémia							1	2	3
Biológia							2	1	3
Földrajz							2	1	3
Ének-zene	2	2	2	2	2	1	1	1	13
Vizuális kultúra	2	2	2	1	1	1	1	1	11
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1		7
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	40
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)					1	1	1	1	4
Hon- és népismeret						1			1
Dráma és színház							1		1
Egyéni fejlesztés	1	1	1	1	1	1	1	1	8

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

LEGO- Robotika	1	1	1	1					4
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2	1	2	2	2	15
ÖSSZESEN	24	24	24	25	28	28	30	30	213
Kötelező óra	22	22	22	23	27	26	28	28	198
Szabadon választható	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Családi életre nevelés									
Gazd-i és pénzügyi ism.									
LEGO- Robotika									
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30	213

A helyi tanterv megegyezik a kerettantervben szereplő tartalommal (külső adathordozón található).

III.1. A KERETTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT NEM KÖTELEZŐ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK

Családi életre nevelés

A Nemzeti alaptanterv által megjelölt fejlesztési területek – nevelési célok között szerepel a családi életre nevelés mint olyan feladat, amelynek minden tantárgy célkitűzései között meg kell jelennie: „A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párok kapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az

iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.”

A családi életre nevelés tantárgy (CSÉN) ezeket a célokat egységes rendszerbe foglalva valósítja meg, nem csökkentve ezzel a többi tantárgy szerepét. Mivel szükségképpen erkölcsi kérdéseket is érint, több közös területet tartalmaz az erkölcsstan tantárggyal. De kiemelnénk azt a tényt, hogy az erkölcsstan csak az 1–8. évfolyamon szerepel, míg a CSÉN a 12. osztályig kínál programot. Ezen kívül a CSÉN-nek speciális módszertana van, ami azt jelenti, hogy ha tapasztalható is átfedés bizonyos témákat illetően, a feldolgozás módja különbözik.

A tantárgy nagyobb tematikai egységekben valósítja meg nevelési céljait:

1. A család mint a társadalom legalapvetőbb egysége és a család működése

Segíteni kívánja a diákokat abban, hogy a mindennapi életükben zajló történéseket jobban megértsék. Ez gondolkodó viszonyulás a mindennapi életükhöz. Ehhez egyrészt szükség van bizonyos ismeretanyag átadására. Másrészt a diákokban olyan szemléletmódbeli beállítódás kialakítása a cél, amely elemzően, tudatosan szétválasztja és ezáltal megismerteti a család komplex rendszerének a működését (családi szerepek, munkamegosztás a családban, családtípusok, a család nevelési stílusa, a szeretet kifejezésének módja, a családon belüli kommunikáció és a légkör, valamint a normák kialakításának rendje és megkövetelése, generációk együttélése, illetve ennek hiánya stb.). Ezáltal az életkor előrehaladtával egyre differenciáltabbá válik a diákok látásmódja, így a családi élet működéséből és azok összefüggéseiből egyre többet megismernek és megértenek. Egyre több példát látnak maguk előtt, amelyeket tudatosan alkalmazva elkerülhetik a káros, rossz berögződésből adódó sztereotip viselkedésminták alkalmazását és továbbadását, várhatóan a kapcsolataikban, a problémáik kezelésében, az életük autonóm irányításában stb. tapasztalható lesz az egyre kompetensebb viselkedés.

2. Társas kapcsolatok – kommunikáció – konfliktuskezelés

Jó kommunikációs képességek kialakítása és/vagy erősítése a diákokban, hogy tudjanak kapcsolatokat kezdeményezni, gondozni és védelmezni, melynek során ki tudják fejezni érzelmeiket. Ismerjék meg a kapcsolatok buktatóit, és a változtatáshoz szükséges eszközöket. A konfliktusokat tanulják meg olyan fokon kezelni és megoldani, hogy azok ne rombolják kapcsolataikat, a tanult készségekkel azokat erősítsék és intimitásukat növeljék.

Sajátítsák el, hogy az egészséges határok áthágása miatt esetenként megfelelő döntést kell hozniuk egy kapcsolat megszakításáról vagy folytatásáról.

Esélyegyenlőség – szemléletformálás. Elfogadó, pozitív attitűd kialakítása a hátrányos helyzetű személyekkel (idősek, romák, fogyatékos emberek stb.).

3. *Jellem és értékrend*

A tematikai egység célja, hogy a diákok értsék meg a jellem és az értékek szerepét és fontosságát, alakuljon ki bennük egy stabil, az egyetemes emberi értékeken alapuló értékrend, amely hosszabb távon jellembeli változást és így viselkedésváltozást eredményezhet.

E tematikai egység szempontjából különösen fontos, hogy milyen emberképre alapoz a tantárgy, milyen sajátosságokat tulajdonítunk az érett személyiségnek:

- *Ismeri, szereti és elfogadja önmagát:* folyamatosan mélyülő önismerete van, amely együtt jár önmaga (múltja, sebei, örömei, képességei és korlátai) derűs, őszinte elfogadásával és egyfajta egészséges önbizalom meglétével.
- *Érzelmileg érett:* józan valóságérzékelésének köszönhetően érzelmi reakciói megfelelnek az őt ért hatásoknak, azokkal egyensúlyban vannak. Képes ellenőrizni érzelmi és szexuális késztetéseit, megfelelő érzelmi egyensúlyra, biztonságra és optimizmusra tett szert, amely tulajdonságok segítségével képes kezelni a frusztrációval járó helyzeteket is.
- *Világos, személyiségébe beépített értékrendszere van,* szilárd viszonyítási pontok vannak életében, amelyek alapján választ kap a legalapvetőbb emberi kérdéseire (Ki vagyok? Merre tartok? Melyek a korlátaim és lehetőségeim az életben? stb.), és következetes, hosszú távra kiható, megalapozott döntéseket tud hozni.
- *Társas (szociális) kapcsolataiban kielégítő érettségre tett szert,* amely a mások jogainak és szükségleteinek ismeretében és tiszteletében, a más kultúrák és értékrendszerek megértésében, valamint a saját önállóság megőrzésében áll, úgy, hogy közben az ember másokkal őszintén kommunikál, meghallgatja és megérti gondolataikat, együtt dolgozik velük és értük. A saját boldogságát a mások boldogulásáért történő önzetlen elköteleződésben találja meg.
- *Tudatosan, nyitottan és cselekvő módon alakítja környezetét* (értelmi és operatív érettség).

Ezen érettség segítségével új ismeretek birtokába jut, bővíti, tágítja, csiszolja és mélyíti eddigi tudását, képes rugalmasan és nyitottan új problémák megoldásába fogni, és kreatív módon hozzáállni a régiekhez.

- *Szakmailag megbízható:* összhang van a gyakorolt szakma és a végzéséhez szükséges képességek elsajátítására vonatkozó érdeklődés között.
- *Lelkileg érett,* azaz a lényének legmélyéből fakadó igényeket tudatosítja, elfogadja, és olyan értékekre irányuló nyitottsággal rendelkezik, melyek választ tudnak adni mélyről jövő igényeire, legbensőbb kérdéseire.

4. *Önismeret és érzelmi intelligencia*

Cél a diákok helyes önértékelése kialakulásának elősegítése, hogy képessé váljanak felismerni, megérteni, elfogadni és hatékonyan használni saját erősségeiket és gyengeségeiket, valamint megtanulják önmagukat az aktuális trendek diktálta elvárásoktól függetlenül értékesnek, fontosnak és hasznosnak látni. Emellett a diákok érzelmi fejlődésének elősegítése, hogy képesek legyenek saját és mások érzelmeit felismerni, megfogalmazni, megérteni, elfogadni és hatékonyan használni.

5. *Nemiség – férfi/női identitás – szexualitás – párkapcsolatok*

Segíteni kívánja a diákokat kisiskolás kortól kezdve a genetikai nemnek megfelelő nemi identitás megerősödésében, a nemek közötti alapvető különbségek megismerésében (nemi jelleg, agyműködés, kommunikáció stb.) és a férfi/apa – női/anya szerepekkel kapcsolatos káros sztereotípiák lebontásában, a serdülőkori biológiai, lelki, viselkedésbeli változások pozitív megélésében, a termékenységtudatos szemlélet kialakulásában, ahol a gyermek mint ajándék jelenik meg. Elő kívánja segíteni a párkeresés és a párválasztás sikerét. Fontos, hogy a diákok megismerjék a férfi-női párkapcsolatok formáit és az azokban megélt boldogság/csalódás lehetőségét, emellett kialakuljon bennük a családbarát szemlélet. Kellően felkészüljenek a harmonikus, boldog, elkötelezett párkapcsolaton (házasságon) alapuló érett, felelős, kiegyensúlyozott, egészséges szexualitásra. Ezen túl elsajátíthatják az egészséges szexuális élethez szükséges ismereteket. Az emberi fogantatás és a magzati fejlődés szépségének megismerése kapcsán fogalmazódjon meg bennük, hogy az emberi élet érték a fogantatástól kezdve a természetes halálig.

6. *Útelágazások, zsákutcák, útvesszők avagy Veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek*

A diákokban alakuljon ki a felelős gondolkodás és dönteni tudás képessége, amelynek alapja a döntési helyzet és a benne rejlő több/kevesebb választási alternatíva felismerése, majd a következményeik tudatosítása minél korábbi életkorban. Fontos tudatosítani a fiatalokban belső erőforrásaikat és felfedeztetni velük megerősítő kapcsolati hálójukat, továbbá a különböző normatív és egyéb típusú változásokat.

A különböző választási lehetőségek és azok következményeinek bemutatásával segítjük elő a veszélyhelyzetek felismerését, a fölöttük gyakorolható tudatos kontroll érzését, a felelős döntéshozatal kialakulását. Erősítjük a diákokban a nyitottságot saját és mások helyzetének megértésére és elfogadására. Olyan ismeretek átadása és készségek fejlesztése a cél, amelyek elősegítik a segítségkérést (család, barátok és szakemberek felé) és segítségnyújtást, a problémakezelést és -megoldást.

Fel kell készíteni a fiatalokat arra, hogy a változások és veszteségek kezelésében legfőképpen a családnak és a rokonságnak kellene jelentenie a támogató hálót, tőlük várható és nekik nyújtandó a kölcsönös érzelmi, erkölcsi és anyagi támasz. A fiatalok esetében különösen fontos, hogyha a saját erőforrásaikat meghaladja a problémamegoldás, igényeiket megfogalmazva segítséget merjenek és tudjanak kérni, illetve el is fogadják azt a környezetüktől. Meg kell mutatni nekik, hogyha a család, a közeg, amelyben élnek, valamilyen okból nem tud támasz lenni, milyen közösségi vagy intézményi segítséget vehetnek igénybe. Sikeres küzdésük ugyanis utat nyithat az új életszakasz pozitívabb megélése, valamint a benne rejlő lehetőségek teljesebb kihasználása felé.

7. *Változások következményei és kezelésük*

A családi élet változások véget nem érő folyamata, ezért szükséges, hogy a diákok megtanulják elviselni, sőt kezelni a változással járó nehézségeket. A változás okozta feszültségek, bizonytalanságok, a stressz hatékony kezelése, valamint a veszteség elfogadása sokféle lelki és mentális kompetenciát igényel. Cél mindezen kompetenciák kialakulásának elősegítése, fejlesztése, a változások kezelésével kapcsolatos ismeretek átadása.

Meg kell ismertetni a fiatalokkal azokat a lélektani folyamatokat, amelyek a

változásokat kísérik, fel kell készíteni őket arra, hogy a változások okozta feszültséget, bizonytalanságot miként lehet a helyzet értelmi és érzelmi megértésével sikeresen kezelni.

Fel kell készíteni a fiatalokat azokra a konkrét, személyes változásokra, amelyekkel életükben a következő évek során találkozni fognak (pubertáskori identitáskeresés, intimitás, szülőkről való leválás, társsá és szülővé válás).

A családi életre nevelés foglalkozásai többnyire eltérnek a hagyományos tantervi órától. Új formát, oldottabb légkört és az órátartó pedagógus/védőnő/mentálhigiénés szakember és diák viszonyában egyenrangúságot feltételeznek és rugalmasságot igényelnek, melyben a felek megadják egymásnak a kellő tiszteletet, a szólás lehetőségét és a vélemény szabadságát. Az ismeretek átadása nagyon speciálisan történik. Az emberi méltóság, a tisztelet fontosságára neveléssel, a rávezetéssel, az elgondolkodtatással, a saját vélemény megfogalmazásával, a tudatosítással reményeink szerint a fiatalok az átgondolt kérdések és korrekt információk birtokában önálló, felelősen cselekvő, érett személyiséggé válnak, és belső meggyőződésből tudnak jó döntéseket hozni életükkel kapcsolatban. Fontos tudatosítani bennük, a döntés az ő kezükben van, az ő felelősségük.

A tantárgy módszereiben legfőképp a nem formális tanulás eszközeit használja. Alsó tagozatosok esetében: rövid előadás, szemléltetés és játékos foglalkozás, a célok egyszerűbb formában történő megfogalmazása, direkter állásfoglalás a pedagógus részéről. Több vizuális és mozgásos elem (segédeszközök: modellek, könyv, kifestő), a hangsúly a tapasztalati tanuláson, illetve a játékos helyzetillusztrációk bemutatásán van.

Fontos a nevelő rendelkezésre állása a diákok számára a személyes beszélgetésekhez; és a megválasztott technikák, eljárások összhangja a közvetíteni szánt értékekkel.

Mivel a tantárgy főként lelki, szellemi és mentális kompetenciák fejlesztésére és szemléletformálásra irányul, a diákok érdemjegy szerinti értékelése irreleváns. Az egyes tematikai egységekhez kapcsolódóan előzetesen, majd a téma lezárását követően lehetőség van tájékoztató/visszajelző kérdőívek kitöltésére, de csak anonim formában.

A tantárgy sikerének kulcsa a foglalkozást tartó szakember és az osztály összehangolódása, a konkrét tematika és tanmenet adekvát, az adott osztályközösség érettségének és érdeklődésének megfelelő kidolgozása, melyet a pedagógus folyamatosan igazít az osztályhoz, attól függően, hogy az egyes témakörök feldolgozásakor milyen esetleges problémák, kezeletlen konfliktusok vagy váratlan reakciók kerülnek felszínre.

1–4. évfolyam

Az alsós gyermek élete a családhoz kötődik, annak ellenére, hogy napirendjének egyharmad részét az iskolában tölti, egyharmadát átalussza, és a fennmaradó egyharmadban lehet szüleivel. Ez az együtt töltött idő értelmi fejlődésének meghatározó része. Az alapvető viselkedési normákat otthonról, illetve a bölcsődéből és az óvodából hozza.

Az 1–2. évfolyamon a családi életre nevelés feladata az önismeret és a szűkebb (család) és tágabb (iskola) környezetében elfoglalt hely megismerése, értelmezése. Cél a közösségé formálódás elősegítése, a diákokban a segítő attitűd mint alapértelmezett emberi hozzáállás kialakítása, az értékrend formálása, az érzelmek felismerésének és kifejezésének gyakorlása. Fontos rész a családon belüli szerepek és a munkamegosztás jelentőségének kiemelése, és a szeretet kifejezőmódjainak megismerése és gyakorlása.

A 3–4. évfolyamon a családi életre nevelés feladata mindannak az elmélyítése, melynek alapozása az előző két évfolyamban megtörtént, a visszatérő tananyag az egyes témákon belül mindig bővül újabb ismeretekkel, hiszen a diákok ebben az életkorban már magabiztosabbak mind az iskolai életben, mind a családban és a kapcsolataikban. Az időszak végére a korábban érő tanulók, főként lányok esetében megkezdődik a kiskamaszkor, a vele járó összes szépséggel és nehézséggel, ezért a serdülőkor főként testi jellemzőivel/gondjainak megjelenésével szükség esetén foglalkozni kell.

A családi életre nevelés órákon a gyerekeknek alkalmuk nyílik arra, hogy a szituációs játékok, helyzetgyakorlatok segítségével a már meglévő tapasztalataikat ötvözzék újabb ismeretekkel, és azokat megtanulják alkalmazni. A beszélgetések, az úgynevezett nyitott

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

mondatok fejlesztik a tanulók anyanyelvi képességeit, az alsó tagozaton oly' fontos szóbeli szövegalkotást. A diákok a mesék, történetek, filmek, illetve a bábozás segítségével könnyebben helyezkednek bele egy-egy személy szerepébe, így a nehezebben kimondható is kimondhatóvá válik. Többek között a bensőben végbemenő folyamatok, érzelmek, melyek felismerése és megfogalmazása nagyon komoly jelentőségű családon belüli és kívüli kapcsolatok alakításában, a konfliktusok kezelésében. A változatos foglalkoztatási formák, a figyelemfelhívó szemléltető eszközök fenntartják a gyerekek érdeklődését. A direkt és indirekt csoportalakítások izgalmassá teszik a játékokat, illetve gyakoroltatják az elfogadást abban az esetben, ha a tanuló éppen nem a barátjával került egy csapatba. Mindezen túl, a személyes történetek elmondása és meghallgatása, az értékek melletti kiállítás szolgálják az értékrend formálódását.

1–2. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A család mint a társadalom legalapvetőbb egysége. A család működése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A család értékének hangsúlyozása. Pozitív attitűd kialakítása és/vagy megerősítése a család intézménye iránt. Az önkifejezés/önkifejeződés képességének fejlesztése a gyerekekben a családról.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Témakörök – Én és a családom.		

<p>A családdal kapcsolatos érzések megfogalmazása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A család rendeltetése. – A közösen végzett munka öröme, a munkamegosztás jelentősége, közös teherviselés. <p>A családon belüli szerepek, kapcsolatok alakulásának/felépítésének (szülő-gyerek, testvérkapcsolat), a családon belüli munkamegosztásnak a fontossága.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családi gazdálkodás, takarékoskodás. – Képzeletbeli családok alakítása. – Az ideális család. <p>Az ideális család (családkép) megfogalmazása – kinek mit jelent a család?</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szeretetnyelvek. <p>A szeretetnyelvek jelentőségének mint a szeretet kifejezés eszközeinek megismerése, és ezek tudatos használatának gyakorlása a családban és/vagy az osztályközösségben.</p> <p><i>Alapkérdések</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kik alkotják a családot? – Mit jelent számomra a család? – Hogyan fejezzük ki egymás iránti szeretetünket? – Hogyan viselkedem a testvéreimmel, szüleimmel? – Ki milyen munkát szokott elvégezni otthon? – Hogyan tudjuk úgy elosztani az otthoni feladatokat, hogy az ne legyen megterhelő egyes családtagoknak? <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p>	
---	--

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>Szituációs játékok, népmesék, történetek (pl. Janikovszky Éva: Nem kell semmit elszetni), körjátékok, énekek-dalok (pl. Gryllus Vilmos és Halász Judit dalai), figyelemfelhívó szemléltető eszközök (szeretetskút, szeretetnyelv- virág, tartalmilag odaillő laminált színes feliratok, képek stb.).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szülői szeretet, testvéri szeretet, családtag, barátság, elfogadás, önzetlenség, figyelem másokra, munkamegosztás, tisztelet, bizalom, szeretetnyelv, szeretettank.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Társas kapcsolatok – kommunikáció – konfliktuskezelés</p>	<p>Órakeret 9 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A diákok jó kommunikációs képességeinek kialakítása és/vagy erősítése. A konfliktuskezelési és -megoldó képesség fejlesztése. Az osztály- és iskolai közösség mint a családtól eltérő társas közösség kialakítása, erősítése. A barátság jelentőségének megismertetése – barát választása. Szemléletformálás – esélyegyenlőség.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		
<p><i>Témakörök</i></p> <p>Társas kapcsolatok</p> <p> Én – te – mi – társas kapcsolatok, osztályközösség, barátság.</p> <p> – A jó barátok befolyásolhatják egymás tulajdonságait.</p> <p> – Hogyan lehet jó és rossz is egy barát?</p>		

- A mesékben megjelenő barátságábrázolás.
- Felelősségtudat a barát kapcsán.
- Érzelmek jelentősége a barátságban.
- A közösség szerepe az életben.
- Hogyan gazdálkodom az időmmel, a szabadidő értékes eltöltése.
- Hátrányos helyzetű személyekkel való kapcsolat (idősek, romák, fogyatékos emberek stb.).

Kapcsolatkezdeményezés, -gondozás, -védelmezés. A kapcsolatok buktatói, és a változtatáshoz szükséges eszközök felismerése.

A tanult készségek minél hatékonyabb alkalmazása a kapcsolatok megtartása és/vagy megerősítése érdekében.

Kommunikáció

- Egymás meghallgatása.
- Elfogadó, segítségnyújtó attitűd előtérbe helyezése és kifejezése.
- Gondolatok és érzelmek megfogalmazásának és kifejezésének gyakorlása.

Konfliktuskezelés

- Veszekedés-kibékülés, családi és iskolai szituációk.

Egymás tudatos elfogadása, a kölcsönös segítségnyújtás mint attitűd elfogadása, és az ezekhez kapcsolódó kommunikációs képességek gyakorlása.

Alapkérdések

- Mitől barátság a barátság?
- Én milyen barát vagyok?
- Miért kellene a barátok?

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<ul style="list-style-type: none"> – Miről ismerem fel, ha valaki barátkozni akar velem? – Hogyan tudunk sokáig barátok maradni? – Mitől lesz közösség az osztály? – Miért fontos, hogy közösségben legyünk egymással? – Hogyan viszonyuljak az idősekhez, a romákhoz, a fogyatékos személyekhez? <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Filmvetítés és órai feldolgozás (Shrek és a szamár barátsága), mesék, történetek (pl. Varga Katalin: Kisbence elrontja a farsangi táncot, Cotlik-Buhtz: A pótmama, Gárdonyi Géza: Flórián, Leszkai András: Moha bácsi meséi), figyelemfelhívó szemléltető eszközök (pl. tartalmilag odaillő laminált színes feliratok, képek), szituációs játékok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alkalmazkodás, önfegyelem, segítőkészség, jellem, önzetlenség, elfogadás, tisztelet, bizalom, humor, közösség, igazmondás, tudatosság, bátorság, kitartás, gúnyolódás, pletyka.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Jellem és értékrend	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p><i>Önálló</i> gondolkodásra nevelés, szocializáció és a társas érintkezés fejlesztése, közösségi szabályok megismertetése és elfogadtatása.</p> <p>Személyes külső-belső tulajdonságok felismerése és megfogalmazása, a lelkiismeret fogalmának megismerése, az alapvető illemtani kérdések</p>	

	tisztázása és készségszintű elsajátítása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p><i>Témakörök</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A jellem, érték, értékrend, a jó és a rossz, a lelkiismeret, mint fogalmak tisztázása. – Közösségi szabályok, normák. – Meseszereplők osztályozása: jó-rossz tulajdonságokkal való azonosulási képesség vizsgálata, önmagára vetítése; (erények-jellemtelen viselkedés). – Illemtani vonatkozások, magatartási formák (bemutatkozás, köszönés, tegeződés-magázódás, férfi-nő, gyermek-felnőtt viszonyának megismerése, viselkedés a különböző intézményekben, fogytékossági etikett). – Felelősségtudat erősítése, magunkért és másokért érzett felelősség. <p><i>Alapkérdések</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Milyen az értékes ember? – Mit szabad, és mit nem? – Honnan tudjuk, hogy mikor teszünk jót és mikor nem? – Hogyan kell illendően viselkedni társaságban, felnőttek jelenlétében, idegen helyen? – Kinek, mikor és hogyan kell köszönni, bemutatkozni? <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Filmvetítés és órai feldolgozás, mesék, történetek (Levente Péter: Hogyan mutatkozzunk be?) Szituációs játékok, helyzetgyakorlatok.</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lelkiismeret, jellem, érték, értékrend, erény, jó-rossz tulajdonság, önfogadás, kitartás, türelem.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret és érzelmi intelligencia	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismereti képesség fejlesztése. A kommunikációs képesség javításával az érzelmi intelligencia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Témakörök</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Külső-, belső ismertetőjegyek – tulajdonságok. A saját külső- és belső tulajdonságok felismerése, felsorolása. – A test és lélek fogalma. A test és a lélek szó jelentésének helyes értelmezése. – Születési adottságok, családi jellegzetességek, rendellenességek és ezek elfogadása. – Saját maga megítélése – születésnap jelentősége. – Összehasonlítás: kicsi (ovis) nagy (iskolás), életviteli különbségek. – Érzelmek felismerése, megfogalmazása, jelentősége a jellem alakulásában. – A fantázia jelentősége, használata, kitalált történet önmagáról (jellemábrázolás). 		

<p>Az én-te-mi fogalomkörének megismerése.</p> <p>Az alapérzések megfogalmazásának, kifejezésének gyakorlása.</p> <p>A kommunikációs képesség javulása/javítása.</p> <p>A szókincs bővülése/bővítése.</p> <p>Az önkifejezés igényének, az önbizalomnak, valamint az identitástudatnak az erősödése/erősítése.</p> <p><i>Alapkérdések</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Ki vagyok én? Milyen vagyok? Milyen szeretnék lenni? – Kik az én szüleim? Miben hasonlítok rájuk? – Milyen lennék, ha... (egy tárgyba, egy állatba, egy növénybe, egy másik emberbe stb. beleképzelem magam hasonlóság alapján). – Mik a kedvenceim? Miket nem szeretek? – Milyen vagyok, ha örülök, ha haragszom, ha bánat ér, vagy ha unatkozom? <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Tanulók kiskori fényképe az összehasonlításhoz, szituációs játékok, népmesék, történetek (pl. Lázár Ervin: Manógyár; Max Lucado: Értékes vagy – 1. osztály, Különleges ajándék mesesorozat – 2. osztály), bábozás, figyelemfelhívó szemléltető eszközök.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Figyelmesség, empátia, fogyatékoság, türelem, példakép, fegyelmezettség, öröm, bánat, düh, egykedvűség.</p>

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nemiség – férfi/női identitás – szexualitás – párkapcsolatok	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A diákok segítése a genetikai nemnek megfelelő nemi identitás megerősödésében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Témakörök</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az ember kétneműsége, a biológiai nem. Lánynak/fiúnak születtem. – Egészségvédelmi és higiénés szabályok betartása. Az évszaknak megfelelő öltözködés, tiszta fehérnemű. A WC megfelelő használata, kézmosás. A nemi szervek tisztántartása. – Családon belüli szerepek. <p><i>Alapkérdések</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Miért jó, hogy lány/fiú vagyok? <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Fiús/lányos játékok, szituációs játékok, helyzetgyakorlatok, foglalkozások nemenkénti csoportbontásban, nemi identitáserősítő mesék, történetek, irányított beszélgetés, bábozás, rajzoltatás, tánc.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nőiesség, férfiasság, megfelelő tulajdonság.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Útelágazások, zsákutcák, útvesztők <i>avagy</i> veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A felelős gondolkodás és a döntésképeség fejlesztése, választási alternatívák felismerése, valamint a választások következményeinek tudatosítása minél korábbi életkorban.</p> <p>Az egészség mint érték tudatosítása, a testi-lelki egészség fogalmának bevezetése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<i>Témakörök</i>		
<p>Az egészség mint érték.</p> <p>Csak egy életem van.</p> <p>A fogyatékos emberek.</p> <p>Érzéseink kifejezésének fontossága az egészségmegőrzésben.</p> <p>A döntési képesség, a felelős gondolkodás kialakítása, a döntési helyzetekre való felkészülés/felkészítés előtérbe helyezése.</p> <p>Saját erőforrásokat meghaladó problémamegoldás esetén képesség az igények megfogalmazására, esetleges segítségkérésre, illetve a segítség elfogadására.</p>		

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p><i>Alapkérdések</i></p> <p>Mi az egészség? (Jól vagyok testileg és lelkileg.)</p> <p>Fontos-e nekem az egészségem? Kitől, mitől függ az, hogy egészséges vagyok/leszek-e?</p> <p>Hogyan vigyázok az egészségemre? (Testileg és lelkileg.)</p> <p>Hogyan tudok más testi/lelki egészségére vigyázni (Családban, iskolában stb.)?</p> <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Mesék, életből vett példák, személyes történetek, szituációs játékok, rajzoltatás, filmvetítés és órai feldolgozás, szemléltetés: figyelemfelhívó szemléltető eszközök.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testi-lelki egészség, érték, megelőzés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Változások kezelése, következményei és kezelésük	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A változás okozta feszültségek, bizonytalanságok, a stressz hatékony kezelése, valamint a veszteség elfogadása sokféle lelki és mentális kompetenciát igényel, ezért cél mindezen kompetenciák kialakulásának elősegítése, fejlesztése, a változások kezelésével kapcsolatos ismeretek átadása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<i>Témakörök</i>		

<p>Betegség a családban.</p> <p>Veszíteni játékban, sportban.</p> <p>Testvérem születik/született.</p> <p>A családi életben folyamatosan jelenlévő változások kezelése, az azzal járó nehézségek elviselése toleranciaszint emelése.</p> <p><i>Alapkérdések</i></p> <p>Hogyan viselkedem, ha beteg van a családban?</p> <p>Hogyan viselkedem, ha veszítek?</p> <p>Mit jelent számomra, ha veszítek?</p> <p>Veszíteni tudni kell. Hogyan?</p> <p>Nem vagyok értéktelenebb, ha veszítek?</p> <p>A fogyatékoság kérdése.</p> <p>Kistestvérem születik/született, Mi lesz/lett velem, örüljek vagy sírjak?</p> <p><i>Javasolt módszerek, eszközök</i></p> <p>Érzékszervi játékok, szituációs játékok, mesék, történetek, bábozás, rajzoltatás, beszélgetés, filmvetítés és órai feldolgozás, szemléltetés: figyelemfelhívó szemléltető eszközök.</p> <p><i>Minden témánál fontos az érzések megfogalmazása, kifejezése!</i></p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alkalmazkodás, rugalmasság, változás-állandóság, veszteség, összetartás, találékonyság, beilleszkedés, elfogadás.

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben; – ismeri és betartja az illemszabályokat; – megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze, és részt vegyen a házimunkában; – genetikai nemének megfelelő nemi identitása erősödik; – megpróbálja saját magát és családját bemutatni, jellemezni, van fogalma jóról és rosszról, testről és lélekről, lelkiismeretről; – igyekszik felismerni és megfogalmazni az érzéseit; – törekszik mások, főként családtagjai iránti szeretetének kifejezésére; – szükség esetén nyitott a segítség nyújtására, illetve elfogadására; – ismeri és betartja az alapvető higiénés és balesetmegelőzési szabályokat. <p>Mindezek kapcsán a tanulóban kialakul egy elfogadó, pozitív attitűd a közösséggel, családdal, saját magával és a másik emberrel, a hátrányos helyzetű emberekkel kapcsolatosan.</p>
---	--

3–4. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<p>A család mint a társadalom legalapvetőbb egysége.</p> <p>A család működése</p>	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	<p>A családban megszerzett tapasztalatok, élmények; mesék.</p> <p>Szülői magatartás, az előző években család-órán tanultak, újabb tapasztalatok, élmények.</p>	
A tematikai egység	<p>A család értékének hangsúlyozása. Pozitív attitűd kialakítása és/vagy</p>	

<p>nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>megerősítése a család intézménye iránt.</p> <p>Családon belüli kommunikáció és az érzelmek, a szeretet kifejezésének jelentősége.</p> <p>A diákok látásmódjának differenciáltabbá tétele. Társadalmi szinten rögzült, káros sztereotípiák lebontása.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p><i>Témakörök</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A család mint a társadalom alapegysége. – A család mint kulturális egység – szokások, hagyományok. <p>A család mint intézmény elhelyezése a szűkebb és tágabb környezetben, a társadalomban; szerepének megnevezése az egyén és a közösség viszonylatában, kulturális, társadalmi szempontból.</p> <p>A családon belüli szokások, hagyományok és a múlt ismeretének megismerése, jelentőségének tudatosulása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Családfa. – A közösen végzett munka öröme, a munkamegosztás jelentősége, közös teherviselés – káros sztereotípiák. – Családi gazdálkodás, családi költségvetés, zsebpénz, takarékoskodás. – Szeretetnyelvek. <p>A szeretetnyelvek tudatos használata nem csak családon belül, hanem az osztályközösségben is.</p> <p>A családi élet működésében lévő összefüggések minél szélesebb körű megértése/felfogása, ezáltal a tanulóknak a kapcsolataikban, a problémáik kezelésében, az életük autonóm irányításában stb. egyre kompetensebb viselkedése.</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p><i>Alapkérdések</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hol helyezkedik el a család mint közösség és mint egység? – Mi a jelentősége és a szerepe a családnak a társadalomban és a kultúrában? – Mit jelent számomra a család? – Mit jelent a sztereotípia szó, hogyan tudunk felülemelkedni a káros berögződéseken? Miért fontos ez? – Hogyan ismerjük fel egymás szeretet iránti igényét a családon belül és más közösségekben? Mi ennek a jelentősége? <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Érzékszervi játékok, szituációs játékok, népmesék, történetek (pl. Gáli József: Mese a lányról, aki maga volt a tűz), énekek-dalok (pl. Gryllus Vilmos és Halász Judit dalai), figyelemfelhívó szemléltető eszközök (pl. szeretetkút, szeretetnyelv-virág, tartalmilag odaillő laminált színes feliratok, képek).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Sztereotípia, szeretetnyelv, családi szokás, hagyomány, kultúra, társadalom.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Társas kapcsolatok – kommunikáció – konfliktuskezelés</p>	<p>Órakeret 9 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az előző években család-órán tanultak, újabb tapasztalatok, élmények; mindennapi tapasztalat a médiáról, szülőktől, ismerősöktől, barátoktól</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	hallott információk, az iskolában környezetismeret órán megszerzett tudás.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A diákok jó kommunikációs képességeinek kialakítása és/vagy erősítése. A konfliktuskezelési és megoldó képesség fejlesztése.</p> <p>Közösségépítés során a kölcsönös segítségnyújtás mint elfogadott attitűd megerősítése, és az ezekhez kapcsolódó kommunikációs képességek fejlesztése. Az önálló, kritikus vélemény megfogalmazására, a lényegkiemelésre, a valós és fiktív elemek megkülönböztetésére vonatkozó képesség fejlesztése, ezáltal a fantázia, a szóbeli és írásbeli szövegalkotási képesség fejlesztése.</p> <p>Szemléletformálás – esélyegyenlőség.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p><i>Témakörök</i></p> <p>Társas kapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közösségépítés (osztály, iskola). – Elfogadó, segítségnyújtó attitűd megerősítése és begyakorlása. – Hátrányos helyzetű személyekkel való kapcsolat (idősek, romák, fogyatékos emberek stb.). <p>Képesség kapcsolatok kezdeményezésére, gondozására és védelmezésére; a kapcsolatok buktatóinak megismerése és a változtatáshoz szükséges eszközök felismerése.</p> <p>A tanult készségek minél hatékonyabb alkalmazása a kapcsolatok megtartása és/vagy megerősítése érdekében.</p> <p>Kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tömegkommunikáció eszközeinek megismerése (újság, 	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>rádió, internet, tévé, plakát, könyv, telefon).</p> <ul style="list-style-type: none"> - A reklámok tartalmának, az internet veszélyeinek, az írott média hasznának értelmezése. - A média helyes használatának megismerése. - Az önálló vélemény, gondolatok és érzelmek megfogalmazásának gyakorlása írásban és szóban. - Valós és fiktív elemek megkülönböztetése és a mérlegelő látásmód gyakorlása. - Reklámkészítés csapatban. <p>A média mint tömegkommunikációs eszköz szerepének és jelentőségének megismerése, és tartózkodás a káros, romboló hatásától.</p> <p>Konfliktuskezelés</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az érzelmek szerepének tudatosítása az ellentétek, veszekedések kialakulásában, kezelésében. <p><i>Javasolt módszertani eszközök:</i></p> <p>Filmvetítés és órai feldolgozás, történetek, figyelemfelhívó szemléltető eszközök, szituációs játékok, Média Tudor oktatási program használata.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Média, tömegkommunikáció, reklám, internet, tv, óriásplakát, valóság és fikció, rábeszélés.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Jellem és értékrend</p>	<p>Órakeret 9 óra</p>
---	-----------------------------------	----------------------------------

<p>Előzetes tudás</p>	<p>A korábban tanult közösségi szabályok, illemtani formák, a jó és a rossz megkülönböztetésének képessége, várakozni tudás, az 1–2. évfolyamosoktól elvárt önfegyelem.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A jellem és az értékek szerepének és fontosságának megértése. <i>Önálló</i> gondolkodásra nevelés, szocializáció és a társas érintkezés fejlesztése, közösségi szabályok rutinszerű alkalmazása. Személyes külső-belső tulajdonságok felismerése és megfogalmazása, a türelem és a vágyteljesítés késleltetése jelentőségének felismertetése a személyiségfejlődésben. Jellembeli változást és/vagy viselkedésváltozást eredményez(het)ő, stabil, az egyetemes emberi értékekre alapuló értékrend kialakítása.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p><i>Témakörök</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyén és közösség viszonya. – Külső-belső tulajdonságok. – Türelem és a vágyteljesítés késleltetése. – Illemtani vonatkozások, magatartási formák (alá- és fölérendeltségi viszonyok szerepe, viselkedés a különböző intézményekben, vendégségben). <p>Alapvető illemtani kérdések tisztázása és készségszintű elsajátítása.</p> <p><i>Alapkérdése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Miért előrébbvaló a közösségi érdek az egyéninél? – Miért fontos, hogy megtanuljunk várni? – Hogyan befolyásolja az alá- és fölérendeltségi viszony a viselkedési formákat? – Hogyan érezzük magunkat otthon vendégségben, idegen 	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>helyen?</p> <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Filmvetítés és órai feldolgozás, mesék, történetek, figyelemfelhívó szemléltető, szituációs játékok, helyzetgyakorlatok, Marhsmallow-teszt bemutatása – távlati eredmények.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egyéni és közösségi érdek, rangsor, alá- és fölérendeltség, kitartás, türelem, önfegyelem.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret és érzelmi intelligencia	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az iskolai tanulmányok alapján és a társak, szülők visszajelzéséből kialakult énkép.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A különböző élethelyzetekben kialakuló érzések felismerése, megfogalmazása, ezáltal a fogyatékossgal élők iránti elfogadás, empátia és tolerancia erősítése.</p> <p>Önismereti képesség fejlesztése.</p> <p>A kommunikációs képesség javításával az érzelmi intelligencia fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<i>Témakörök</i>	<p>– Jó és rossz tulajdonságok, szokások és ezek megváltoztatása.</p> <p>A saját jó és rossz külső és belső tulajdonságok és szokások felismerése, felsorolása, ezáltal képesség személyiségük alakítására,</p>	

változtatására.

- Példaképek szerepe.
- Veleszületett vagy szerzett fogyatékoság kérdése és elfogadása, egyéni és társadalmi szinten.
- A különböző élethelyzetekben kialakuló érzelmek felismerése, megfogalmazása.
- Értékes vagyok.

A test és a lélek szó jelentésének helyes értelmezése.

Az én-te-mi fogalomkörének megismerése.

Az alapérzések megfogalmazásának, kifejezésének gyakorlása.

A szókincs bővülése/bővítése.

Az önkifejezés igényének, az önbizalomnak, valamint az identitástudatnak az erősödése/erősítése.

Alapkérdések

- Milyen vagyok? Milyen szeretnék lenni? Min kell változtatnom?
- Vannak-e példaképeim, és miért nézek fel rájuk?
- Milyen az életem, lehet-e boldog egy fogyatékosággal élő személy?
- Milyen vagyok, ha örülök, ha haragszom, ha bánat ér vagy ha unatkozom; milyen voltam első osztályos koromban?
- Értékes vagyok?!
- Szükség esetén (érett 4. évfolyam): kamaszos viselkedés, különböző szituációkban.

Javasolt módszertani eszközök

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	Szituációs játékok, népmesék, történetek (pl. A sas, A rút kiskacsa története, FÉK I Tanári kézikönyv, Vekerdy Tamás: Kamaszkor körül című könyvéből, Réber László rajzai, Takács Zsuzsa versei), bábozás, figyelemfelhívó szemléltető eszközök, példakép-puzzle stb.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figyelmesség, empátia, tolerancia, fogyatékoság, türelem, példakép, fegyelmezettség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nemiség – férfi/női identitás – szexualitás – párkapcsolatok	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az ember kétneműsége, higiénés szabályok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nemi identitás erősítése, a nemeknek megfelelő szerepek, illetve magatartás erősítése, szükség esetén a kornak megfelelő felvilágosítás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<i>Témakörök</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – Viselkedési szabályok, illemtani vonatkozások <ul style="list-style-type: none"> – Öltözködés. – Magatartás. – Nemi szerepek. – Szükség esetén (érett 4. évfolyamosoknál) serdülőkori lelki-viselkedésbeli változások. – Szükség esetén (érett 4. évfolyamosoknál) kornak megfelelő felvilágosítás. 		

<ul style="list-style-type: none"> – Serdülőkori biológiai változások (nemi érés, menstruáció, magömlés). – Termékenység mint ajándék, kincs, amire vigyázni kell. <p><i>Alapkérdések:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Milyen a nőies/férfias viselkedés? – Milyen az igazi nő/férfi? – Példaképek. – Szükség esetén (érett 4. évfolyamosoknál): Mi történik velem, miért? <p><i>Javasolt módszertani eszközök:</i></p> <p>Szituációs játékok, irányított beszélgetés, mesék, történetek, felvilágosítás esetén nemenkénti csoportbontásban foglalkozás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A nemeknek megfelelő viselkedés, illem, nemi szerep, példakép.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<p>Útelágazások, zsákutcák, útvesztők <i>avagy</i></p> <p>Veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek</p>	<p>Órakeret</p> <p>6 óra</p>
Előzetes tudás	Testi-lelki egészség, érték-, megelőzés (prevenció) fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felelős gondolkodás és a döntésképeség fejlesztése, választási alternatívák felismerése, valamint azok következményeinek tudatosítása minél korábbi életkorban.	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>Saját erőforrásokat meghaladó problémamegoldás esetén képesség az igényeik megfogalmazására, esetleges segítségkérésre, illetve a segítség elfogadására.</p> <p>Az emberi kapcsolatok fontosságának tudatosítása.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p><i>Témakörök</i></p> <p>Döntési helyzetek felismerése.</p> <p>Balesetmegelőzés (otthon, iskolában).</p> <p>Segítség kérése és elfogadása.</p> <p>Balesetek.</p> <p>Lelki, kapcsolati nehézségek esetén.</p> <p>Kapcsolataink és az egészségünk</p> <p>Személyiségünk egészséges fejlődése emberi kapcsolataink nélkül nem lehetséges.</p> <p><i>Alapkérdések</i></p> <p>Kihez fordulhatok segítségért?</p> <p>Mikor kell segítséget kérnem?</p> <p>Kell-e szégyenkeznem, ha segítségre szorulok?</p> <p>Elfogadhatom-e a segítséget úgy, hogy ne tartsanak értéktelennek?</p> <p><i>Javasolt módszertani eszközök</i></p> <p>Szituációs játékok, szemléltetés, mesék, személyes történetek, irányított beszélgetés, filmvetítés és órai feldolgozás, szemléltetés: figyelemfelhívó szemléltető eszközök.</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Segítségkérés és -elfogadás, kapcsolatok jelentősége az egészségmegőrzésben.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Változások kezelése, következményei és kezelésük	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Baráti társaság hatása, szülők nevelése, olvasási élmények, média hatása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A változás okozta feszültségek, bizonytalanságok, a stressz hatékony kezelése, valamint a veszteség elfogadásához szükséges kompetenciák kialakulásának elősegítése, fejlesztése, a változások kezelésével kapcsolatos ismeretek átadása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>Témakörök</i></p> <p>Munkanélküliség a családban.</p> <p>Költözés.</p> <p>Közösségváltás.</p> <p>Növekedés, érés, kiskamaszkori változások.</p> <p>A családi életben folyamatosan jelenlévő változások kezelése, az azzal járó nehézségek elviselése – toleranciaszint emelése.</p> <p><i>Alapkérdések:</i></p> <p>Hogyan segíthetek szüleimnek, mikor kevesebb a pénzünk?</p> <p>Hogyan alkalmazkodjunk a körülmények megváltozásához?</p>		

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>Beilleszkedés egy közösségbe.</p> <p>Hogyan segíthetjük egy új osztálytárs beilleszkedését?</p> <p>Változtam-e egy év alatt? (Testi és lelki változások), látszik-e a változás? Mitévő legyek?</p> <p><i>Javasolt módszerek, eszközök</i></p> <p>Szituációs játékok, mesék, történetek, bábozás, rajzoltatás, beszélgetés.</p> <p><i>Minden témánál fontos az érzések megfogalmazása, kifejezése!</i></p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Alkalmazkodás, rugalmasság, változás-állandóság, veszteség, összetartás, találékonyság, beilleszkedés, elfogadás.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – rutinszerűen alkalmazza az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben; – ismeri a családi szokásokat, hagyományokat; – van fogalma alá- és fölérendeltségről, betartja az illemszabályokat; – igyekszik a családban az egészséges sztereotípiák szerint viselkedni, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze és kivegye a részét a házimunkából; – genetikai nemének megfelelő nemi identitása tovább erősödik; érett 4. évfolyamosok betekintést kapnak a kiskamaszkori változásokba, ezáltal van fogalmuk a serdülőkor testi-lelki eseményeiről, a termékenységre, mint őrizendő értékre tekintenek;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – ismeri saját maga és családja tulajdonságait, törekszik a jóra, lelkiismerete szerint; – igyekszik felismerni és megfogalmazni az érzéseit, valamint törekszik arra, hogy kifejezze mások, főként családtagjai iránti szeretetét; – szükség esetén nyitott a segítség nyújtására, illetve a segítség elfogadására; – van fogalma a médiáról, használatának előnyeiről és veszélyeiről, tudja, hogy a türelem és a várni tudás hosszútávon nagyobb előnyt jelent, mint a reklámok sugallta azonnali örömszerzés; – ismeri és betartja az alapvető higiénés és balesetmegelőzési szabályokat. <p>Míndezek kapcsán a tanulóban megerősödik egy elfogadó, pozitív attitűd a közösséggel, családdal, saját magával és a másik emberrel, a hátrányos helyzetű emberekkel kapcsolatosan.</p>
--	---

5–6. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A család mint a társadalom legalapvetőbb egysége. A család működése	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Saját családban megélt tapasztalat és más családok (pl. rokonok, ismerősök, barátok) megfigyelése, filmek, irodalmi művek alapján kialakult saját elképzelés, vélemény; korábbi tanévek során család-órán tanultak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A család értékének hangsúlyozása. Pozitív attitűd kialakítása és/vagy megerősítése a család intézménye iránt.	

	<p>A diákok megismertetése a szocializáció fogalmával, a különböző családtípusokkal, az azokban nevelkedő gyermekek életlehetőségeivel.</p> <p>Önálló véleményalkotás fejlesztése a különböző családtípusokról: melyikben lehet boldog, melyik a számukra az ideális, az elfogadható és a kibírhatatlan. Képesség a választás indoklásának megfogalmazására.</p>
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények

A család – érték. A család a társadalom életadó alapsejtje.

Mi a boldogság? A boldogságkeresés útjai. Mit kell tennünk, hogy boldogok legyünk?

Családi gazdálkodás, családi költségvetés, zsebpénz, takarékoskodás.

1. Biológiai témakörök

- A testi-lelki egészség. Az egészséges életmód. Ki az egészséges? Mit tehetünk, hogy egészségesek legyünk? Egészséges táplálkozás, testedzés, személyi higiéné.
- Akceleráció, változás.
- Nemi szerepek.
- Az élet tisztelete és védelme – a fogantatástól a természetes halálig.

2. Családszociológiai témakörök

- A szocializáció fogalma.
- Magatartásminták – harmonikus családi minták. Szerepek, normák, értékek változásai.
- Családtípusok, és azok személyiségre gyakorolt hatása.

3. Pszichológiai témakörök

- A kapcsolatok alakulása és alakítása a családtagok között (szülő-szülő, szülő-gyermek, testvérkapcsolat).
- Szerepek a családban, feladatok, terhek, javak, felelősség elosztása, családi munkamegosztás, kölcsönösség.
- Szerepelvárások, szerepviselkedések, konfliktusok.
- Hagyományok, a múlt ismeretének szerepe a családi közösségek életében, ünnepek a családban.

4. Pedagógiai témakörök

- Szülő-gyermek, szülő-szülő és testvérkapcsolatok működése.
- Generációk közötti kommunikáció és együttműködés.
- Pedagógusok, szülők és diákok jogai és kötelességei.

5. Etikai témakörök

- Az ember személyes cselekvése, tudatosság, szándékosság – jó cselekedet és bűn.
- Az emberi méltóság.
- Lelkiismeret mint belső értékrend. Az értékek rangsora.
- Sajátos erények, tulajdonságok.

Családon belüli kommunikáció és az érzelmek, a szeretet kifejezésének jelentősége; társadalmi szinten berögzült káros sztereotípiák lebontása.

Életkoronként a diákok látásmódjának egyre differenciáltabbá válása, hogy a családi élet működésében az összefüggésekből egyre többet megértsenek. Ettől várható a kapcsolataikban, a problémáik kezelésében, az életük autonóm irányításában stb. való egyre kompetensebb viselkedés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, boldogság, testi-lelki egészség, élet tisztelete, harmonikus családi minta, családtípus, hagyomány, ünnep, emberi méltóság.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társas kapcsolatok – kommunikáció – konfliktuskezelés	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Iskolai és egyéb közösségben megélt kapcsolatok (osztálytársak, barátok, haverok, ismerősök stb.) tapasztalatai, nem tudatos kapcsolatépítési és -kezelési, konfliktusmegoldási stratégiák alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A diákok jó kommunikációs képességeinek kialakítása és/vagy erősítése. A konfliktuskezelési és -megoldó képesség fejlesztése.	

céljai	Esélyegyenlőség – szemléletformálás.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<i>Társas kapcsolatok</i> Én – te – mi – társas kapcsolatok: A kapcsolatba kerülés lépései. A kapcsolatot fenntartó elemek. Hitelesség, tapintat. A kapcsolatépítés fontos elemei: természetes kíváncsiság, kockáztatás, legyünk önmagunk, kérdezzünk, meghallgatás, elfogadás, bizalom, közös érdeklődés. Család: Kölcsönösség, összetartás, az igazi, elfogadó szeretet, tisztelet. A kétszülős, egyszülős, mozaik- és nevelőcsaládok. Barátság: A barátság jelentősége, kialakítása, szerepe a serdülő életében. Miért nincsenek egyes embereknek barátai? A különbözőségek elfogadása, összehasonlítás, az elfogadás hiánya, önzés. Barátságtípusok: igazi barát, egyszerű barát, álbarát. A barát választása. Intimitás, érzelmek és gondolatok megosztása. Kölcsonös segítség. A csoportnyomás kivédése és határok állítása. Közösség: Egynemű és vegyes kortárs közösségek. Beilleszkedés. Szerelem: Milyen szerelemre vágnak a lányok, és milyenre a fiúk? Platói szerelem. A szeretettípusok: szeretlek, ha..., szeretlek, mert..., szeretlek, pont. Házasság: Elköteleződés és hűség. Rokonok és barátok. Értékközvetítő példaképek.	
<i>Kommunikáció a kapcsolatokban</i> A kapcsolat és a kommunikáció különböző szintjei:	

ismerőssel – közhelyek, baráttal – tények, gondolatok, elkötelezett baráttal –
érzések, transzparencia.

Önállóság, alkalmazkodás, engedelmesség.

Verbális kommunikáció:

őszinteség, egyértelmű fogalmazás, udvariasság, figyelem, barátságosság,
hangszín.

Nonverbális kommunikáció:

mimika, tekintet, gesztusok stb.

Kulturális szignálok:

öltözködés, hajviselet, smink, jelképek stb. kérdésköre.

Értő figyelem:

meghallgatás képessége, megértés, odafigyelés.

Tömegkommunikáció:

A tudatos médiahasználat. A manipuláció eszközei.

A virtuális világ veszélyei.

A mobiltelefon, a számítógép és az internet hatásai a mai emberek életére.

Szeretet-nyelvekkel való ismerkedés: testi érintés, ajándékozás, szívességek, minőségi
idő, elismerő szavak.

Hogyan értik meg a fiatalok a felnőtteket? Megértik-e a felnőttek a fiatalokat?

Hogyan gazdálkodunk az időnkkel; a szabadidő hasznos eltöltése.

Esélyegyenlőség – szemléletformálás.

Konfliktuskezelés a kapcsolatokban (család, iskola, barátok, munkahely stb.)

Bevezetés a konfliktusokba:

Véleménykülönbség, vita, veszekedés, konfliktus. A konfliktus fogalma. A
konfliktus az élet velejárója. Előítélet. Alapvető kommunikációs technikák,
empátia.

Konfliktusmegoldási stratégiák:

Megoldási lehetőségek (visszavonuló, támadó, kiegyező, engedékeny, közös
megegyezésre, kölcsönös megállapodásra törekvő). A konfliktus megoldásának

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>lépései. Törekvés a konfliktusok békés megoldására. Tolerancia. Hatékony konfrontáció. Megbeszélés, meghallgatás, megbocsátás, újrakezdés. Kezeletlen konfliktusok következményei.</p> <p>Vitához, veszekedéshez vezető helyzetek.</p> <p>Családi és iskolai szituációk (pl. kiközösítés, kirekesztés), konfliktusok megoldása.</p> <p>Kapcsolat-kezdeményezés, -gondozás, -védelmezés. A kapcsolatok buktatói és a változtatáshoz szükséges eszközök felismerése.</p> <p>A tanult készségek minél hatékonyabb alkalmazása a kapcsolatok megtartása és/vagy megerősítése érdekében.</p> <p>Az egészséges határok áthágása miatt kialakuló helyzetben megfelelő döntéshozatal egy kapcsolat megszakításáról vagy folytatásáról.</p> <p>Az elfogadás hiányának, az önzésnek, a kiközösítés következményeinek, a kommunikáció szintjeinek, a verbális- és nonverbális kommunikáció fogalmának, az odafigyelés fontosságának, a különböző konfliktus-megoldási stratégiáknak a megismerése.</p> <p>Elfogadó, pozitív attitűd kialakítása a hátrányos helyzetű személyekkel (idősek, romák, fogyatékos emberek stb.).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elfogadás, bizalom, összetartás, tisztelet, barátságtípus, beilleszkedés, elköteleződés, hűség, értékközvetítő példakép, meghallgatás, tudatos médiahasználat, virtuális világ, szeretet-nyelv, tolerancia, újrakezdés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Jellem és értékrend	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az „értékkal”, illetve „értékessel” kapcsolatos önálló gondolatok, személyes tapasztalatok, tanult fogalmak, családban, alsó tagozatban megtanult viselkedési normák.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A jellem és az értékek szerepének és fontosságának megértése. Jellem, érték, értékrend, erkölcs fogalmának megismertetése, erények gyakorlásának elősegítése. Illemteni vonatkozások: viselkedést meghatározó tényezők, fogalmak tisztázása (erkölcs, etika, szokás, törvény stb.), viselkedés változása serdülőkorban (egymás közt és a felnőtt világgal szemben).
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Fogalmak tisztázása Jellem fogalma. Érték fogalma. Erkölcs fogalma. Értékrend fogalma. Az értékek rangsora. Értéklicit. Szabadság – értelem és akarat kapcsolata. Az ember ösztönös és érzelmi élete. A szabadság mint az ember egyedülálló voltának kifejeződése. Az emberi méltóság. Társadalmi normák, törvények, értékek, társasági viselkedés írott és íratlan szabályai, illemtan (étkezés, köszönés, ajándékozás, tegeződés-magázódás). Lelkiismeret mint belső értékrend. Szeretet – a másik ember javának akarása. Mértékletesség – a helyes mérték az ösztönös és érzelmi életben. Felelősségtudat erősítése, magunkért és másokért érzett felelősség. Sajátos erények, tulajdonságok: Hazaszeretet. Alázat. Önuralom. Lemondás. Empátia.	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>Öröm. Boldogság. Humor. Játékosság.</p> <p>Cél: Stabil, az egyetemes emberi értékeken alapuló értékrend kialakulása a diákokban, ami jellembeli változást és viselkedésváltozást is eredményezhet.</p>		
<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 20%;">Kulcsfogalmak/ fogalmak</td> <td>Jellem, érték, erkölcs, értékrend, szabadság, illetan, lelkiismeret, felelősségtudat, alázat.</td> </tr> </table>	Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jellem, érték, erkölcs, értékrend, szabadság, illetan, lelkiismeret, felelősségtudat, alázat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jellem, érték, erkölcs, értékrend, szabadság, illetan, lelkiismeret, felelősségtudat, alázat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret és érzelmi intelligencia	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Korábbi iskolai, családi és egyéb közösségi tapasztalatok alapján kialakult énkép és önértékelés, mely személyenként más és más szintű és minőségű, akárcsak a már kialakult vagy kialakulóban lévő EQ-kompetenciák, melyek továbbfejleszthetők (szociális érzék, empátikus képesség, adekvát érzelemkifejezés és megértés stb.).	
Tantárgyi fejlesztési célok	A helyes önértékelés kialakulásának és az érzelmi fejlődésnek az elősegítése. Az empátia gyakorlása, fejlesztése. Közösségépítés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Egészséges énkép kialakítása, a harmonikus személyiség. A helyes énkép megerősítése. Én- és csoportészlelés. Én-te-mi fogalma. Önértékelés kialakulása. A közvetlen környezet szerepe az önértékelés kialakulásában: szülők, társak (összehasonlítás), barátok, iskola – visszajelzések fontossága.		

A tágabb környezet hatása az önértékelés kialakulásában: média, internet, trendek.
Értékes tulajdonságok.

Önbecsülés, önkontroll.

Sztereotípiák, benyomáskeltés és szerepek.

Az önértékelésünkre hatást gyakorló három alapkérdés:

Hogyan nézek ki? – Mit gondolok a külsőmről?

Mire vagyok képes? – Milyen teljesítményt nyújtok?

Mennyire vagyok fontos? – Milyen helyet foglalok el a társadalomban?

Az egészséges önbizalom alapjainak megismerése:

A „tartozom valahová” érzése – szeretnek, elfogadnak, biztonságban vagyok.

Az „értékes vagyok” érzése – értékesnek, fontosnak tartanak.

A „képes vagyok” érzése – magabiztos, céltudatos, versenyképes vagyok.

Az EQ-készségek:

Személyes kompetenciák

Éntudat – tudok valamit, vagy tudatában vagyok valaminek.

Érzelmi tudatosság, önértékelés, magabiztosság.

Self-management

Önkontroll, átlátszóság, rugalmasság, kezdeményezés, optimizmus.

Szociális kompetenciák

Szociális érzék

Empátia, mások megértése, emberekkel bánás.

Szociális képességek

Kommunikáció, kötések kialakítása, konfliktuskezelés, hatás másokra, csapatmunka.

Az EQ fejlesztési folyamata: ismerd magad – fejleszd magad – add magad.

Képességnövelés a saját erősségeik és gyengeségeik felismerésének, megértésének, elfogadásának és hatékony használatának terén.

Képesség kialakulása/kialakítása a saját személyiség értékességének, fontosságának és

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>hasznosságának felismerésére az aktuális trendek diktálta elvárásoktól függetlenül. A saját és mások érzelmeinek felismerése, megfogalmazása, megértése, elfogadása, kontrollálása és ezek hatékony használata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Énkép, harmonikus személyiség, önértékelés, értékes tulajdonság, önbizalom, EQ-készség, személyes kompetencia, szociális kompetencia.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Nemiség – férfi/női identitás – szexualitás – párkapcsolatok	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A férfi és nő különbözőségéről alsó tagozatban, az iskolában megtanult fogalmak, a férfi-női szerepek működéséről az élet különböző szinterein, az apa-anya szerepről a családban szerzett konkrét tapasztalatok vagy éppen ezek hiánya (pl. egyszülős család esetén).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A diákok segítése a genetikai nemnek megfelelő nemi identitás megerősödésében, a nemek közötti alapvető különbségek megismerésében (nemi jelleg, agyműködés, kommunikáció stb.) és a férfi/apa – női/anya szerepekkel kapcsolatos káros sztereotípiák lebontásában, a serdülőkori biológiai-, lelki-, viselkedésbeli változások pozitív megélésében, a termékenységtudatos szemlélet kialakulásában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p><i>A nemi identitás, az ember kétneműsége – különbségek férfi és nő között</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A férfi és a nő közötti biológiai, pszichológiai és kulturális különbségek. – Nőnek lenni jó, férfinak lenni jó? Miért? – Az igazi férfi és az igazi nő. – Beavatás régen és ma. <p><i>Felelős szexualitás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A serdülőkori sajátosságok, testi és lelki változások, szépségei, gondjai. Nehéz évek? 		

<p>Szabadság, önállóság, alkalmazkodás, engedelmisség.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Higiénés tanácsok. – A termékenység értéke. A termékenység kincs, amire vigyázni kell és amit óvni kell. A biológiai háttér – női-férfi termékenységi jelek, menstruáció, a női ciklus eseményei, a férfiváérés. A megtermékenyítés csodája. – „Felvilágosítás – kicsit másként” – őszinte, nyílt, érthető, „tabuk” nélküli felvilágosítás. – Növekedés a szeretetben: érzéseink, érzelmeink és ösztönös vágyaink kezelése. – Felelősségvállalás. <p><i>A termékeny szerelem: a gyermek mint ajándék</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Életvédelem, magzatvédelem – a magzati élet megismerése. – Gyermek a családban – apa/anya – férj/feleség szerepek. – A csecsemőgondozás alapismeretei. <p>Az emberi élet értékének tudatosulása a fogantatástól kezdve a természetes halálig.</p> <p>A művi terhességmegszakítás lelki és fizikai veszélyeinek megismerése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nemi identitás, különbségek férfi és nő között, beavatás, serdülőkori testi és lelki változás, termékenység értéke, megtermékenyítés csodája, felvilágosítás, életvédelem.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Útelágazások, zsákutcák, útvesztők <i>avagy</i> veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Feltehetően hiányos, esetleges ismeretek a különböző szenvedélyek konkrét hatásairól, különösen a szervezetet hosszú távon károsító hatásairól, a függőség lehetőségéről és a leszokás nehézségeiről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A felelős gondolkodás és a döntésképeség fejlesztése, választási alternatívák felismerése, valamint azok következményeinek tudatosítása az életkornak megfelelő szinten.	

	<p>Saját erőforrásokat meghaladó probléma esetén képesség fejlesztése az igényeik megfogalmazására, esetleges segítségkérésre, illetve annak elfogadására. Dohányzás-, alkoholprevenció; a csoportnyomás kivédésének, határok állításának gyakorlása.</p> <p>Az egészség mint érték tudatosítása, a függőség fogalmának megismerése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p><i>Szocializáció – közösséghez tartozás igénye</i></p> <p>Érték, norma, szabály. Többség-kisebbség. Sztereotípiák, előítélet, diszkrimináció, deviancia, tolerancia.</p> <p>Család szerepe: érzelmi biztonság, elfogadottság érzése, stabil norma- és értékátadás, valamint adekvát feszültségkezelési minták nyújtása.</p> <p>Médiahatás (tudatos használat, funkciók, jellemzők). Virtuális és reális világ.</p> <p>Intézmények szerepe: iskola (iskolai kötődés, tanárok, osztálytársak).</p> <p><i>Döntések és választási lehetőség</i></p> <p>Egészség mint érték– az egészség megőrzése.</p> <p>Függőség, szenvedély – drognélküli világ? A boldogság pótszerei, szerhasználat: dohányzás, alkohol, gyógyszer- és illegális drog: kipróbálás, rendszeres fogyasztás, függés. Hogyan védhetjük meg magunkat a káros hatásoktól? Nemet mondás, visszautasítási technikák gyakorlása.</p> <p>Baleset-megelőzés (pl. közlekedés/sportolás stb.).</p> <p>Bántalmazás és önvédelem: iskolában (kortársbántalmazás) és családban (családon belüli bántalmazás).</p> <p>Fiatalkori bűnelkövetés: áldozattá válás. Bűnmegelőzés.</p> <p><i>Segítségkérés és támasznyújtás</i></p> <p>Emberi kapcsolatok fontossága, család, barátok, segítő szakemberek és szervezetek bemutatása.</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tudatos életvezetés, egészséges életmód, család szerepe, médiahatás (virtuális-reális), deviancia, bántalmazás, baleset-megelőzés, segítségkérés, támasznyújtás.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Változások, azok következményei és kezelésük	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az életciklusok változásainak, a serdülőkorral járó testi, lelki, viselkedésbeli változások (kezdeti) megtapasztalása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A változás okozta feszültségek, bizonytalanságok, a stressz hatékony kezelése, valamint a veszteség elfogadásához szükséges kompetenciák kialakulásának elősegítése, fejlesztése, a változások kezelésével kapcsolatos ismeretek átadása.</p> <p>Az életciklusokkal járó, különösen a serdülőkor és az azzal járó változások, következmények és ezek kezelési lehetőségeinek megismerése/felismerése.</p> <p>A veszteségelfogadás és -feldolgozás módjának, a gyász munka folyamatának, lépéseinek és gyász szükségességének megismerése egyéb veszteségek kapcsán.</p> <p>A családi ünnepek, rítusok szerepének megismerése/felismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Serdülőkori változások.</p> <p>Egészség, egészségtudat. Betegség, öregség, fogyatékoság.</p> <p>A fogyatékosággal élők nehézségei, a segítségnyújtás formái.</p> <p>A halál az élet velejárója.</p> <p>A veszteségek kezelése: a pszichológiai gyász munka lépései (egyéni és közösségi folyamatai).</p>		

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>A veszteségek kezelése a családban és a családon kívüli környezetben (erőforrások).</p> <p>A válásról és a mozaikcsaládban élés sajátos nehézségeiről (feszültségkezelési problémák).</p> <p>Együttérzés. Empátia.</p> <p>Stresszkezelés.</p> <p>Családi ünnepek, rítusok áthidaló szerepe a változásokban. (Eljegyzés, esküvő, évfordulók, ballagás, gyászszertartások, szokások az egyes kultúrákban.)</p> <p>A társadalmi változások szerepe.</p> <p>A családi életben folyamatosan jelenlévő változások kezelése, az azokkal járó nehézségek elviselése – a toleranciaszint emelése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Betegség, öregség, fogyatékoság, halál, veszteség, válás, gyászmunka, rítus, empátia.</p>

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a család értékével, pozitív hozzáállás alakul ki benne a család intézménye iránt; – képes a családon belüli jó kommunikációra és érzelmei, szeretete kifejezésére; – meg tudja fogalmazni és össze tudja gyűjteni a boldog család jellemzőit; – tud kapcsolatokat kezdeményezni, gondozni és védelmezni. A konfliktusokat megtanulja kezelni és a felmerülő problémákat megoldani; – elfogadó, pozitív attitűd alakul ki benne a hátrányos helyzetű személyek iránt; – megérti a jellem és az értékek szerepét és fontosságát; – az érett személyiség egyes jegyei kezdenek megjelenni;
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> – megtanulja önmagát értékesnek, fontosnak és hasznosnak látni; – megerősödik benne a genetikai nemnek megfelelő nemi identitás; – kialakul benne a termékenységtudatos szemlélet; – őszintén, nyíltan mer kommunikálni az intim témákban; – felelősséget érez az életvédelem iránt; – kialakul benne a felelős gondolkodás és dönteni tudás képessége; – képessé válik arra, hogyha a saját erőforrásait meghaladja a problémamegoldás, segítséget mer és tud kérni a környezetétől; – megtanulja elviselni, sőt kezelni a változással járó nehézségeket; – megismeri az életciklusokkal járó változásokat, mindezek kezelésének lehetőségét, valamint a veszteségek elfogadásának és feldolgozásának módját.
--	--

A Gazdasági és pénzügyi ismeretek tanterv a NAT gazdasági és pénzügyi neveléssel, valamint a kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetencia fejlesztésével kapcsolatos célkitűzéseinek megvalósítását szolgálja, épít a technika, életvitel és gyakorlat, valamint a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tanterv vonatkozó részeire. Önálló tanterv, de erősíti a Vállalkozzunk! I. általános iskolai kerettanterv megvalósítását.

A Gazdasági és pénzügyi ismeretek két fontos szereplőn keresztül vezet be a gazdaság és pénz világába. Első részében a családok gazdálkodásán, második részében az egész nemzetgazdaság működésén keresztül mutatja meg a piacgazdaság legfontosabb folyamatait.

A családok felelős gazdálkodása nélkül a nemzetgazdaság, az ország sem gyarapodhat, ezért rendkívül fontos, hogy a felnövekvő generáció felkészült legyen saját háztartásának racionális vezetésére. Éppen ezért a tantárgy egyik fő célja a diákok tudatos, felelős családi gazdálkodási készségének támogatása. Ennek keretében meg kell ismertetni az egyéni pénzügyi tervezés alapjait, meg kell alapozni az ésszerű és a fenntarthatóságot is figyelembe vevő vásárlási döntéseket és a megtakarítási és hitelfelvételi döntéseket segítő képességeket. A tantárgy tanítása ki kell hogy alakítsa az önmagáért, jövőjéért felelősséggel tartozó, öngondoskodó magatartást és a mások problémái felé nyitott, támogató hozzáállást.

Fontos célja a tantárgynak, hogy a diák már gyerekstátuszban is ne csak fogyasztó, hanem a családi gazdálkodást értő résztvevője legyen a család közösségének, legyen képes saját zsebpénzét ésszerűen beosztani, felhasználni. Ismerjen meg családi költségvetési sémákat (háztartási naplókat), a költségvetésben legyen képes összegyűjteni a felmerülő kiadásokat, bevételeket, tudjon következtetni a megtakarítási, hiteltörlesztési lehetőségekre, ez alapján váljon képessé a hitelfelvételről való felelős döntésre. Váljon a diákok számára egyértelművé, hogy szoros kapcsolat van a családok rövid és hosszú távú pénzügyi döntései között.

A tantárgy fejlessze a gazdasági, pénzügyi természetű problémák alternatív megoldási lehetőségének tudatosítását. Ismerjen kockázatokat, bizonytalanságokat egy család jövőjében, és ismerjen segítő megoldásokat, válaszokat a felmerülő problémákra.

Meg kell értetni, hogy az egyéni sikerek és a közösség, az ország egészének eredményessége hosszú távon összefüggnek, elválaszthatatlanok.

A nemzetgazdaság működésének bemutatásával ismerje meg a diák annak a piacgazdaságnak, országnak a működését, amiben élünk, értse meg azokat a lehetőségeket és

korlátokat, amiket a piacgazdaság nyújt az egyén számára. Értse meg, miért fontos részt venni a termelésben, miért fontos a lelkiismeretesen, tervezetten, szervezeten végzett munka, az igazságos elosztás, gondoskodás a gyerekekről, az idősekről, és mi a jelentősége a szolidaritásnak. Értse és ismerje, mi a jólét és a jóllét fogalma, tartalma, különbsége, kapcsolata.

Ismerje fel a szükségletek és korlátok kapcsolatát mind az egyén, mind az országok szintjén.

Értse meg a növekedés fogalmát, feltételeit és korlátait, valamint a hosszú távú felelős gondolkodás, a fenntarthatóság biztosítékait. Értse meg, hogy a túlfogyasztás, az erőforrások túlzott kimerülése milyen hatással van az ország és a saját jövőjére, és mit tehet ő ennek elkerülése érdekében.

Ismerje a piacgazdaság működését, értse a termelés és a fogyasztás, a kereslet-kínálat közötti összefüggéseket. Tudja, hogy mi a verseny, hogyan működnek együtt és miként versenyeznek a gazdaság szereplői. Tanulja meg, hogy lehetséges etikus verseny a gazdasági szférában is.

Lássa át a pénz szerepét a hazai és nemzetközi gazdaságban. Ismerje meg a gazdaság kulcsszereplőit és a kapcsolatrendszerüket bemutató modellt.

A tantárgy célja, hogy a diák lássa át a külkereskedelem jelentőségét egy olyan külkereskedelemben nyitott országban, mint hazánk, legyen tájékozott Magyarország export- és importcikkeiről.

Értse meg, hogy a piacgazdaságban miért van szükség államra, mi az állam funkciója, és melyek azok a feladatok, amelyeket a piacgazdaság önmagában nem vagy nem kielégítően szabályoz. Ismerje az állami feladatok ellátásához szükséges fontosabb forrásokat, illetve hogy mire költi az állam a befolyt összegeket. Értse meg, miért fontos az adómorál javítása, a korrupció visszaszorítása. Legyen tisztában az államadósság fogalmával és következményeivel.

A tantárgy gazdasági oldalról alapozza meg az egyéni felelősségvállalást, az aktív állampolgári magatartást.

Módszertanilag sok konkrét eset, adatgyűjtés feldolgozásával jutnak a diákok új ismerethez, döntési helyzetbe, ok-okozati összefüggés felismeréséhez. Ezáltal gondolkodási képességük fejlődik, valamint tudatosul bennük, hogy környezetükben számtalan dolognak van gazdasági, pénzügyi vonatkozása. A csoportban, esetjátékokban végzett feladatokkal, vitákkal fejlődik kommunikációs készségük, érvelési technikájuk, és e sajátos terület szakmai

szókincsével is gyarapodnak.

A tantárgy hozzájárul a diákok önismeretének gazdagításához.

A családi gazdálkodást bemutató tananyag rész feldolgozását végigkíséri egy tanulságokat tudatosító módszer, a Tippetgyűjtés, amely erősíti a megbeszélte, legfontosabb „tilalomfák” és „ajánlások” megjegyzését.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve egyes részek feldolgozhatóak a diákokkal együtt alkotott „Gazdálkodj tudatosan” társasjátékban, amellyel a gyerekek kreativitása, azonosulása is érvényesülhet.

A Gazdasági és pénzügyi kultúra tantárgy első része a családok gazdálkodásával foglalkozik. A témával összefüggésben a diákoknak lehetnek tapasztalatai, amelyeket megfontoltan kell bevonni a tananyag feldolgozása során. A gyerekek mindennapjaikban megélik a társadalmi különbségeket, osztályon belül is jelentős szóródás lehet a családok anyagi lehetőségei között. Éppen ezért körültekintően kell eljárni az egyes témák feldolgozásakor. Ne kérjünk az egyes családok gazdálkodásáról adatot, célszerű az általános szinten megragadni a családi költségvetés bevételi és kiadási oldalát. A háztartásstatisztika adatai segítenek az eltérő jövedelmi viszonyok között élők eltérő fogyasztásáról, megtakarítási lehetőségeiről beszélni.

Fontos hangsúlyozni, hogy az anyagi különbségek nem emberi és értékbeli különbségek. A gyerekek még elsősorban fogyasztói és nem előállítói a javaknak. Iskolai munkájuk, közösségi magatartásuk, feladatokban való részvételük mutatja meg és fejleszti képességeiket, értékeiket.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A család is gazdálkodik...	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	A családban megélt gazdálkodási tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A saját család gazdasági funkcióinak felismertetése. A szűkösség problémájának, valamint egy átlagos család megélhetéséhez felhasználható erőforrások megismertetése. A családi munkamegosztás jelentőségének és az egymásért végzett munka	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	felelősségének tudatosítása. Információszerzés, -felhasználás fejlesztése: meghatározott szempontból adatok gyűjtése, rendszerezése és abból következtetések levonása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	

<p><i>Családból háztartás</i></p> <p>A család gazdasági funkciói és kapcsolatai: fogyasztás, jövedelemszerzés, termelés, megtakarítás, befektetés, adózás, adományozás, a „újratermelése”, önkéntesség.</p> <p>A szűkösség problémája, a gazdálkodás szükségessége a családban.</p> <p>A háztartás fogalma.</p>	<p>Egy elképzelt konkrét család gazdálkodásának leírásában a családok gazdasági funkcióinak felismerése, a gyűjtött ismeretek és a saját családi tapasztalatok alapján általánosítás.</p> <p>Ábra, gondolattérkép készítése a családok lehetséges gazdasági kapcsolatairól.</p> <p>Mi van, mi nincs?</p> <p>Családi esettanulmányok alapján megválaszolni:</p>	
<p><i>Erőforrásaink a megélhetéshez</i></p> <p>Szaktudás, munkavégző képesség, tulajdon, idő...</p>	<p>milyen erőforrásokkal rendelkeznek a háztartások a megélhetésükhöz?</p> <p>A gyűjtött ismeretek összegzése.</p>	
<p><i>Munkavégzés, önkiszolgálás a családban</i></p> <p>Munkamegosztás, munkaszervezés, felelősség egymásért.</p>	<p>Kérdőív segítségével statisztikai felmérés az osztályban:</p> <p>Ki milyen munkát végez a családban?</p> <p>Ki nem tud dolgozni? Kiről kell gondoskodni?</p> <p>A gyűjtött adatok rendszerezése, a tapasztalatok megbeszélése.</p> <p>Egy család ésszerű munkamegosztása.</p> <p>Tippgyűjtés (tanulságok)</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>levonása): minden megbeszél témához kapcsolódóan a legfontosabb tanulások plakátszerű megjelenítése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Család, háztartás, szükségesség, fogyasztás, jövedelemszerzés, jövedelemtermelés, vásárlás, termelés, munkavégzés, megtakarítás, befektetés, adózás, adományozás, gondoskodás, a munkaerő „újratemelése”, önkéntesség, munkavégző képesség, tulajdon, szervezés, munkamegosztás, felelősség.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A családi költségvetés, avagy a háztartások pénztárcája	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A diákok családi tapasztalatai. Saját zsebpénzzel való gazdálkodás tapasztalata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A családok legfontosabb bevételeinek és kiadásainak megismertetése. Ismeretek alkalmazása a családi költségvetés valamely formában történő összeállítására és vezetésére.	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>Szemponatok megismerése, amelyekre figyelve csökkenthetők a vásárlás anyagi természetű kockázatai, ezáltal a vásárlói tudatosság erősítése.</p> <p>A tartalék fontosságának megértetése, az összefüggés bemutatása a megtakarítási lehetőség és a hitelfelvétel között.</p> <p>Adatok elemzésével logikus következtetésre jutás, ezáltal a döntéshozó képesség megalapozása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<p><i>A család bevételei</i></p> <p>Munkából, tulajdon hasznosításából, a társadalmi juttatásokból származó és egyéb bevételek.</p>	<p>Rövid családi esettanulmányok, háztartási naplók alkalmazásával a főbb bevételi források (munkabér, jutalom, bérleti, díj, kamat, társadalmi juttatások, nyeremények, nyugdíj stb.) tudatosítása, rendszerezése.</p>	
<p><i>A család kiadásai</i></p> <p>Mennyiből lehet megélni? A családi kiadások főbb csoportjai, a fogyasztási szerkezet szerényen és gazdagon.</p>	<p>Esettanulmány: Két eltérő jövedelmű család havi kiadásainak összevetése azonos csoportosítás alapján (háztartásstatisztikai adatok feldolgozásával, háztartási naplókkal).</p>	
<p><i>Kockázatok a vásárláskor</i></p> <p>Minőség, ár, jótállás, fogyasztói jogok, felelősség a vásárláskor.</p>	<p>Az adatok alapján a kiadási csoportok azonosítása, színes kördiagram készítése, elemzése.</p>	
<p><i>Nagy értékű vásárlások, hitelek</i></p> <p>Döntési szempontok, lehetséges pénzügyi források. Az áruhitelek.</p>	<p>A tudatos vásárlói magatartást segítő honlap, kiadvány feldolgozása.</p>	
<p><i>Költségvetési egyensúly</i></p> <p>Többlet vagy hiány? Van-e lehetőség megtakarításra,</p>	<p>(Tanácsadói szerepben: problémákra információkeresés az adott források felhasználásával.)</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>vagy többletforrás kell?</p>	<p>Döntési játék csoportokban: Melyik megoldást választjuk? Mosogatógépet/autót/... vásárol a család. Egyszerűsített költségvetés alapján kell a hitelkínálatból az adott áru vásárlásához szükséges hitelt kiválasztani. A döntések indoklása, megbeszélése.</p> <p>Különböző jövedelmű családok költségvetése alapján a költségvetési egyenleg megállapítása.</p> <p>Tippgyűjtés (tanulások levonása).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Családi költségvetés, háztartási napló, munkával összefüggő, tulajdonból származó jövedelem, társadalmi juttatás, transzfer, egyéb bevétel, kiadási csoport, folyó kiadás, beruházás, megtakarítás, hitelfelvétel, hiteltörlesztés, költségvetési egyenleg.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Hitelfelvétel</p>	<p>Órakeret 2 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Kölcsönzéssel, hitellel, adóssággal kapcsolatos tapasztalatok.</p>	
<p>A tematikai egység</p>	<p>Annak megértetése, hogy a hitel lehetőséget teremt egy fontos családi</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>igény kielégítésére, a felelős hitelfelvétellel jobban élhet a család. Egy hitelszerződés aláírásával járó kötelezettségek megismertetése. Olyan okok, kockázatok megismertetése, amelyek a hiteltörlesztés nemfizetéséhez vezethetnek. Példák megismertetése a hiteltörlesztést garantáló biztosítékokra. A nemfizetés lehetséges következményeinek megismertetése. Az ismeretek alkalmazása: javaslatétel az adósságkezelésre. Mindezek alapján annak elősegítése, hogy váljon körültekintővé egy majdani hitelfelvétel mérlegelésében.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p>	
<p><i>Hitelek a családi gazdálkodásban</i> Hiteltípusok. <i>Egy hitelszerződés és következményei</i> A szerződő felek, biztosítékok. A devizahitelek sajátosságai. <i>A nemfizetéshez vezető okok</i> Váratlan változások a hitelszerződés megkötése után. Családi problémák: betegség, munkanélküliség, gyermekvállalás stb. Külső okok: árfolyamváltozás, kamatváltozás, jövedelemcsökkenés stb. <i>A nemfizetés következményei:</i> a KHR-rendszer, adósságspirál,</p>	<p>Gyűjtőmunka: Milyen családi célokat valósítottak meg hitelből a környezetedben? Hitelfelvétel ésszerűen: egy megalapozott, számításokkal alátámasztott hitelfelvételi döntés bemutatása. Cél: az egyensúly! – komplex esettanulmány egy család eladósodásáról és az adósságkezelésről. Egy-egy kérdés csoportos feldolgozása: 1. Hogyan került sor a hitel felvételére? (Mire vették fel, megalapozott volt-e? Milyen kockázatok kapcsolódtak a</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>fedezet, jelzálog eladása, kezességvállalás terhei.</p> <p><i>Adósságkezelés</i></p> <p>Megoldáskeresés: átütemezés, végtörlesztés, szigorú pénzkezelés (amiről még le lehet mondani).</p>	<p>hitelfelvételhez?)</p> <p>2. Milyen tényezők (okok, körülmények) vezettek a hiteltörlesztés elmaradásához?</p> <p>3. Milyen következményei lehetnek a nemfizetésnek (fedezet, kezes, jelzálog, adóslista – Központi Hitelinformációs Rendszer – KHR).</p> <p>4. Hogyan lehet helyreállítani az egyensúlyt? Hogyan lehet a terheket csökkenteni? Honnan lehet több pénzhez jutni?</p> <p>A kérdések megválaszolása után közös egyeztetés, értékelés.</p> <p>Tippgyűjtés (tanulságok levonása)</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Adós, hitelező, kezes, zálog, jelzálog, törlesztő részlet, kockázat, nemfizetés, árfolyamváltozás, kamatváltozás, KHR-rendszer, adósságkezelés, végtörlesztés, átütemezés</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Megtakarításból befektetés? Banki kapcsolatok</p>	<p>Órakeret 3 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Családi megtakarítások, befektetések tapasztalatai.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A bankszámlák és bankkártyák használatában rejlő előnyök megismertetése.</p> <p>A megtakarítás és befektetés különbségének megértetése.</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>Kritikai gondolkodás fejlesztése: tudjon a kockázat szempontjából befektetések között különbséget tenni; ismerjen fontosabb befektetési formákat és tudja, hogy milyen élethelyzetben melyiket célszerű választani.</p> <p>A megtakarítási célok és ezek eléréséhez kapcsolható befektetési lehetőségek összefüggésének felismertetése.</p>
Ismeretek	Fejlesztési követelmények
<p><i>Korszerű pénzkezelés</i> A perselytől a bankszámláig. A család banki kapcsolatai és kiadásainak fizetési módjai.</p> <p><i>Elhalasztott vásárlások</i> A megtakarítások céljai és formái.</p> <p><i>Befektetések</i> Szempontok: kockázat, hozam, idő, pénzösszeg, hozzájárulás (likviditás). A legismertebb családi befektetések (betét, értékpapír, ingatlan, életbiztosítás) és a kapcsolódó fogalmak (árfolyam, EBKM – egységesített betéti kamatláb mutató).</p>	<p>Statisztikai felmérés az osztályban: mit tudunk a család banki kapcsolatairól:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hol vezeti a család a bankszámláját? – Mire jó a bankszámla? – Van-e bankkártyája a családnak? – Mire használhatjuk a bankkártyát? <p>A felmérés tapasztalatainak megbeszélése, szükség szerinti kiegészítése.</p> <p>Kidolgozott esettanulmány alapján egy család megtakarítási lehetőségének, céljainak és a megtakarítás szempontjának megbeszélése. A megtakarítás és befektetés kapcsolatának értelmezése.</p> <p>A megbeszéltek általánosítása, a befektetési szempontok alapján a leggyakoribb befektetési típusok</p>

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>bemutatása. Kapcsolódó reklámok értékelése.</p> <p>A magyar háztartások megtakarítási adatai: KSH-adatok bemutatása.</p> <p>Az árfolyamváltozás hatása a hozamra – összefüggések felismerése.</p> <p>Tippgyűjtés (tanulások levonása).</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Megtakarítás, bankszámla, bankkártya, átutalás, közüzemi számla, megtakarítási motívum, kockázat, hozam, betét, értékpapír, ingatlan, életbiztosítás, EBKM, árfolyam.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zsebpénz, avagy egy diák gazdasági szerepei	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Saját vásárlási, megtakarítási, pénzkezelési élmények. Osztálypénz gyűjtése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A szűkösség, a fenntarthatóság problémájának megvilágítása.</p> <p>A gazdálkodói magatartás, döntések és adófizetői szerep tudatosságának erősítése.</p> <p>A saját szokások tudatosításával az önismeret fejlesztése. A takarékos és fenntartható vásárlás, fogyasztás formáinak megismertetése során a tudatos magatartás erősítése.</p> <p>A hosszú távú gondolkodás fejlesztése a pénzügyi döntésekben.</p> <p>A kamatos kamat jelentőségének felismertetése a megtakarításokban.</p> <p>A saját segíteni tudás felismertetése, a másokért vállalt felelősség</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<p><i>Egy diák lehetséges bevételei</i> Zsebpénz, ajándékok, családi „hasznosságok” (üveg visszaváltás, papírgyűjtés...), munkavégzés stb.</p> <p><i>A bevételek felhasználása</i> A szűkösség problémája. Vásárlások, célzott megtakarítások (gyűjtök egy....), távoli, bizonytalan célú megtakarítások. Megtakarítás munkával. 72-es szabály.</p> <p><i>Mi is adózunk?</i> Áfa és kamatadó a diákok gazdálkodói szerepében.</p> <p><i>És akinek nincs?</i> Adományaink tettel/pénzzel?</p>	<p>Két gyerek zsebpénzsztorija: Hangya Balázs és Tücsök Bogi hogyan gazdálkodik a pénzzel? Tanulások megbeszélése. Bevételek, kiadások főbb típusainak felismerése. „Hangyák” és „Tücsök” az osztályban, ki hova tartozik, önismeret. Hogyan lehet a vágyakat és a szűkös erőforrásokat összehangolni? Hogyan vásárolunk? Hogyan lehet a vásárlásainkkal is takarékoskodni? A fenntarthatóság elve a vásárlásban, fogyasztásban. Beszélgetés a kérdésekről, próbavásárlás.</p> <p>Közvélemény-kutatás: Mire gyűjtenek a diákok? Adatok feldolgozása és</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>bemutatása.</p> <p>Két eltérő megtakarítási magatartás számszerűsítése hosszú távon. (A kamatos kamat csodája.)</p> <p>Vajon tudunk-e segíteni a rászorulóknak? Beszélgetés az önkéntességről.</p> <p>Tippgyűjtés (tanulságok levonása)</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szűkösség, zsebpénz, takarékoság, körültekintő vásárlás, megtakarítás, kamat, kamatos kamat, 72-es szabály, áfa, kamatadó, adomány, önkéntesség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdasági kockázatok a családban	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Családi problémák megélése (betegség, veszteségek).	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A társadalombiztosítás alapelemeinek, feltételeinek megismertetése, a befizetések és jogosultságok kapcsolatának megértetése.</p> <p>Kritikai gondolkodás fejlesztése: a gazdasági természetű kockázatok felismerése, kezelési technikák megismerése.</p> <p>A hosszú távú gazdálkodói felelősség erősítése önmagáért, családjáért.</p> <p>A saját lehetőségek, erkölcsi kötelesség felismertetése a rászorulók segítésében.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<i>Betegség, rokkantság</i> Hogyan és miből gondoskodik a	Esettanulmányok és megbeszélésük:	

<p>társadalom a betegekről, rokkantokról?</p> <p>Betegállomány, táppénz, egészségügyi ellátás rendszere Magyarországon.</p> <p><i>Munkanélküliség</i></p> <p>Milyen ellátásra, mennyi ideig jogosult egy regisztrált munkanélküli?</p> <p><i>Veszteségek, csapások</i></p> <p>Károk és kezelésük a háztartásokban (törés, betörés, autókár, károkozás másnak). A biztosítások leggyakoribb típusai a háztartásokban.</p> <p><i>Öngondoskodás, hosszú távú gondolkodás</i></p> <p>Hogyan lehet csökkenteni a bajokból származó veszteségeket? A tartalék jelentősége.</p> <p><i>Társadalmi szolidaritás</i></p> <p>Hogyan gondoskodik az állam/a társadalom/egy-egy közösség a rászorultakról?</p> <p>Hogyan tudunk egymásnak segíteni, ha bajba jutunk?</p>	<p>Családi történetek. Mit lehet tenni, ha</p> <ul style="list-style-type: none"> - tartósan beteg lesz az egyik szülő; - munkanélküli lesz az egyik szülő, - elég, beázik, karambolos lett a... <p>Következmények és kezelési lehetőségük. Felkészülés a váratlan helyzetekre.</p> <p>Beszélgetés az esetekről, általánosítás és tanulságok megfogalmazása.</p> <p>„Segítségek a bajban” címmel gondolattérkép, rajz készítése. (Segédletek, amelyek a lehetséges támogatásokat, intézményeket írják le.)</p> <p>Esetjáték-esettanulmány:</p> <p>Kis családokban (csoportokban) eseménykártyák feldolgozása: milyen ötletük van a „családoknak” a kártyákon található problémák megoldására.</p> <p>Mit tehetnek a családok egymásért?</p> <p>A társadalmi felelősség</p>
---	---

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>értelmezése a családban. Felmérés az osztályban: hogyan támogatják a családok a rászorulókat?</p> <p>Tippgyűjtés (tanulságok levonása).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Betegállomány, táppénz, egészségügyi ellátás, munkanélküliség, biztosítás (élet-, baleset-, vagyon-, felelősségbiztosítás), öngondoskodás, tartalék, társadalmi szolidaritás, önkéntesség, rászorultság, felelősség, pénzügyi fogyasztóvédelmi intézmény.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A gazdaság – igények és lehetőségek	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	<p>Saját maga, családja, környezetében élők igényeinek, lehetőségeinek, erőforrásainak ismerete.</p> <p>A földrajzban megismert országok fejlettségi különbségei.</p> <p>A történelemben tanult technikai változások és a szükségletek, valamint kielégítési módjuk megváltozása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Annak megértetése és tudatosítása, hogy milyen erőforrások határozzák meg egy ország fejlődési lehetőségeit.</p> <p>A szűkösség fogalmával kapcsolatban annak megértetése, hogy az igények kielégítésének miért vannak prioritásai, miért kellene döntési alternatívák az erőforrások felhasználásban.</p> <p>A fenntarthatóság jelentőségének, felelősségének megértetése mind a társadalom, mind az egyén esetében.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<i>Szegény és gazdag országok,</i>	Választható esettanulmány	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p><i>erőforrások</i></p> <p>A szegénység, ill. gazdagság értelmezése.</p> <p>Egy nemzetgazdaság erőforrásai: földrajzi és társadalmi erőforrások. A fejlettséget meghatározó tényezők (GDP, természeti erőforrások, népesség, szaktudás, termelékenység, hatalmi státusz stb.).</p> <p><i>A szükségletek és a termelés kapcsolata. A szűkösség problémái</i></p> <p>A termelési tényezői, a termelési folyamat, a termék és szükséglet összefüggése.</p> <p>Szűkösség, döntési alternatívák, gazdálkodás az erőforrásokkal.</p> <p><i>A növekedés korlátai és a fenntarthatóság</i></p> <p>Az ökológiai lábnyom értelmezése.</p> <p>Fenntarthatóság, felelősség az egyén és az ország és a Föld szintjén.</p>	<p>feldolgozása:</p> <p>Miből élünk?</p> <p>V1. Három ország (köztük Magyarország) gazdaságának elemzése, az erőforrások, fejlettség és fejlődési lehetőségek elemzése (statisztikai adatok, történelmi, természeti, gazdasági körülmények).</p> <p>V2. Esetjáték: szükségletek, termelés, munkamegosztás, társadalomszervezés. Egy lakatlan sziget erőforrásainak és az emberek tudásának, munkavégző képességeinek felhasználásával a túlélés feltételeinek, a jólét lehetőségének megteremtése, megszervezése.</p> <p>Tapasztalatszerzés:</p> <p>Erőforrások és termelési lehetőségek összefüggése csoportos döntési játékban (papír, olló, vonalzó, ceruza, körző felhasználásával egyszerű termelési folyamat megszervezése, piacra termelés, verseny).</p>	
--	--	--

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>Tapasztalatok, tanulságok összegzése.</p> <p>Vita: Jólétben vagy jól szeretnék élni? A jólét és jóllét különbségei. Az ökológiai lábnyom. A fenntarthatóság kritériumai.</p> <p>Plakátkészítés: Országok ökológiai lábnyoma.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Nemzetgazdaság, GDP, piac, természeti, társadalmi erőforrás, szaktudás, termelés-szervezés, nagyhatalom, nyersanyag, szegénység, szegény és gazdag ország, szükséglet, termék, termelés, szolgáltatás, szűkösség, döntési alternatíva, a növekedés korlátai, fenntartható fejlődés, ökológiai lábnyom, jólét, jóllét.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A piacgazdaság, amelyben élünk	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	<p>A piacgazdaság szereplői a diákok környezetében (termelő, szolgáltató kereskedő vállalkozások, bankok).</p> <p>A pénzről szerzett történelmi, földrajzi ismeretek, saját, családi tapasztalatok (vásárlás, külföldi pénzhasználat).</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A kereslet és kínálat egymásra hatásának, a piaci információk jelentőségének megértetése a termelési és fogyasztási döntésekben.</p> <p>A rendszerszemlélet, a modellalkotó képesség fejlesztése a gazdaság sokféle szereplője kapcsolati rendszereinek megismertetése során.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	

<p><i>A piacgazdaság fogalma, jellemzői.</i> Magántulajdon, piac, verseny. A piacgazdaság kiépítése Magyarországon.</p> <p><i>A piac szerepe a gazdaságban</i> A piac mint a termelés és fogyasztás kapcsolata, információk és döntések a piac segítségével. A verseny előnyei és problémái, versenyetika.</p> <p><i>A pénz fogalma és funkciói</i> A pénz szerepe a gazdaságban. A pénz mint érték mérő eszköz, forgalmi eszköz, felhalmozási eszköz, fizetési eszköz és világpénz.</p> <p><i>Szereplők és kapcsolatok a gazdaságban</i> A vállalatok, háztartások, állam-önkormányzat egyszerűsített kapcsolatrendszere, a piacgazdaság modelljében. Fogyasztási cikkek piaca és erőforrások piaca. Pénzügyi közvetítők. Civil szerveződések.</p>	<p>Döntési játék csoportokban: A piaci mechanizmus működése, pl. egy gyümölcs piacon. Kereskedői szerepben vásárlási és eladási döntéseken keresztül a kereslet és kínálat egymásra hatásának megélése. A tapasztalatok összegzése, általánosítása.</p> <p>Gyűjtőmunka: Verseny a vállalatok között. A diákok környezetében működő vállalkozások versenyének konkrét jelenségei. A verseny előnyeinek és problémáinak, egészségtelen kinövésének értékelése.</p> <p>Kiselőadás: Fair trade kereskedelem.</p> <p>Gyűjtőmunka, kiállítás: A pénz története/Fizetőeszközök a napjainkban.</p> <p>Vita: Vállaljanak-e szerepet a vállalatok a város/falu életében? Miért vállalnak el civil</p>	
---	---	--

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

	<p>szervezetek állami feladatokat? Lehet-e önkormányzati vezetőknek a településen saját vállalkozása? Kaphat-e önkormányzati megrendelést?</p> <p>Tapasztalatszerzés modelljátékban: Vállalkozó és háztartás szerepben a diákok az erőforrások, termelés és termék (áru) körforgását, adásvételét élik meg (termelési tényezők piaca, fogyasztási cikkek piaca, erőforrások-termelés összefüggése). A tapasztalatok és a piacgazdaság modelljének összevetése.</p> <p>Látogatás vagy vendégfogadás: Pénzügyi közvetítők (pl. bank)/civiliek az iskola környezetében. Mi a szerepük a gazdaság működésében?</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Piacgazdaság, magántulajdon, piac, termelési tényezők piaca, fogyasztási cikkek piaca, nemzetgazdaság, termelés, fogyasztás, vállalkozás, becsületes kereskedelem, piaci verseny, versenytárs, monopolhelyzet, versenyetika, állam, önkormányzat, civil szervezet, árupénz, pénz, pénzfunkció, pénzforma, euró, infláció, hitel, adó.</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Világpiaci kapcsolatok – határon innen és túl	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	<p>Importcikkek a fogyasztásunkban.</p> <p>Valuták, valutaváltás, árfolyam ismerete.</p> <p>Magyar termékek külföldön. Külföldi termékek hazánkban.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A külkereskedelem jelentőségének, szerepének, nyitottságunk, érzékenységünk megértése a világpiaci változásokra.</p> <p>Az árfolyamváltozás kettős hatásának, összefüggésének megértése a külkereskedelemmel.</p> <p>A helyi termékek jelentőségének tudatosítása a fenntarthatósággal összefüggésben.</p> <p>A kritikai gondolkodás fejlesztése előnyök és hátrányok, érvek és ellenérvek összevetése során.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<p><i>A magyar és a külföldi termékek fogyasztásunkban</i></p> <p>A magyar gazdaság és a világpiac összefüggése, a nemzetközi munkamegosztás jelentősége.</p> <p>Multinacionális vállalatok.</p> <p><i>Külkereskedelmünk szerkezete, partnereink</i></p> <p>Magyarország külkereskedelmi partnerei az EU-ban és az EU-n kívül.</p> <p>A külkereskedelem összetétele, jelentősége. A nyitott gazdaság értelmezése.</p>	<p>Gyűjtőmunka:</p> <p>Helyi, hazai és külföldi termékek a környék boltjaiban.</p> <p>A nemzetközi munkamegosztás előnyei és problémái. (Helyi termelés, lokalitás, fenntarthatóság összefüggése.)</p> <p>Szituációs játék:</p> <p>A helyi gazdák szövetsége helyben előállított terméket szeretne eladni a boltban. Milyen érvek szólnak mellette, ellene?</p> <p>Statisztikai adatok Magyarország</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p><i>Pérez a nemzetközi piacon</i></p> <p>Valuta, deviza fogalma, árfolyama. Az euró.</p>	<p>külkereskedelmének szerkezetéről, irányáról, méretéről – diagramkészítés, értelmezés.</p> <p>Szerepjáték – szerepkártyák: Különböző gazdasági szereplők hogyan élik meg a devizaárfolyamok változását? A változások hatása az export, import alakulására.</p> <p>Vita: Magyarország EU-tagságának előnyei, hátrányai.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Világpiac, export, import, fenntarthatóság, helyi termék, multinacionális vállalat, külkereskedelem, külkereskedelem szerkezete, nyitott gazdaság, valuta, deviza, valutaváltás, árfolyam, euró.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Miért van szükség az államra?</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az állam kialakulása, az állam változó szerepe. Adófajták, a diák, illetve családja tagjainak adófizetése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az állami szerepvállalás okainak, az állam feladatainak megértetése. A tudatos és felelős magatartás erősítése: annak megértetése, hogy miért kell adózni, miért fontos az államnak és az adózó állampolgárnak az adómorál javítása, a feketegazdaság és a korrupció visszaszorítása. Az összefüggés felismertetése a túlköltekezés és eladósodás között. Az ésszerű gazdálkodás és takarékoság jelentőségének megértetése az</p>	

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

ország egészére vonatkoztatva is.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények
<p><i>A piaci működés ellentmondásai</i></p> <p>Környezetszennyezés, a verseny problémái, monopóliumok, közjavak, válság, szegénység, esélykülönbségek a társadalomban.</p> <p><i>Az állami szerepvállalás és ennek költségei</i></p> <p>Rendfenntartás (rendőrség, honvédelem), egészségügy, oktatás, kultúra, közjavak, állami intézmények, nyugdíjrendszer működtetése, szociális kiadások.</p> <p><i>Miből költ az állam?</i></p> <p>Állami bevételek:</p> <p>Néhány fontosabb adó (személyi és vállalati jövedelemadó, a bér közterhei, forgalmi adó, és a fogyasztási adó), vámok, illetékek, privatizáció, kölcsönök.</p> <p><i>Az adófizetők kötelessége, felelőssége és joga</i></p> <p>A tudatos és felelős állampolgár.</p>	<p>Aktuális országos vagy helyi hírek gyűjtése a környezetszennyezés, a szegénység, a társadalmi problémák témaköréből.</p> <p>Vita:</p> <p>Ki oldja meg a piac, a környezetszennyezés, a szegénység, az esélykülönbségek problémáit? Mi a feladata e gondok enyhítése érdekében az államnak, az önkormányzatnak?</p> <p>Szerepjáték: Vita egy helyi önkormányzat költségvetéséről.</p> <p>A szűkösség problémája, teendők rangsorának felállítása különböző képviselői szerepek, érdekek ütköztetése során.</p> <p>Vita:</p> <p>Miért fontos az államnak és az állampolgárnak a feketegazdaság és a korrupció visszaszorítása?</p> <p>Egyszerűsített számítási feladatok:</p>

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p><i>Eladósodott állam, eladósodott ország</i></p> <p>A kiadási többlet és az államadóság összefüggése. Az egy főre jutó államadóság. A takarékoság és kiadáscsökkentés kényszere és nehézségei.</p>	<p>Hogyan számítják ki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy termék áfáját? – egy foglalkoztatott jövedelemadóóját? – egy vállalkozás nyereségadóóját? <p>„Mit tennénk, ha...” döntési játék:</p> <p>Milyen választ adna a nemzetgazdasági miniszter?</p> <p>Eseménykártyák: visszaesés van a világgazdaságban, a forint leértékelődött az euróhoz képest, infláció alakult ki, nőtt a munkanélküliség stb.</p> <p>Adatelemzés:</p> <p>Statisztikai adatok a magyar államadóság alakulásáról.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Környezetszennyezés, szegénység, a verseny problémái, monopólium, közjavak, válság, adó, adózás, személyi és vállalati jövedelemadó, bér közterhei, forgalmi adó, fogyasztási adó, vám, illeték, privatizáció, kölcsön, államadóság, GDP-arányos államadóság, honvédelem, rendőrség, kormányzati intézmény, oktatás, kultúra, egészségügy, költségvetés, bevétel, kiadás, deficit, költségcsökkentés, feketegazdaság, korrupció.</p>	

<p>Tematikai egység/</p>	<p>Egy ország polgára – az egyén gazdasági szerepe</p>	<p>Órakeret</p>
---------------------------------	---	------------------------

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

Fejlesztési cél		1 óra
Előzetes tudás	Történelemformáló hősök és az átlagember szerepe, felelőssége különböző korokban a hétköznapiakban és nagy eseményekben. Saját gazdasági szerepeinek tapasztalatai. Diákönkormányzatban szerzett tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját gazdasági szerepek tudatosítása. A felelős magatartás erősítése az egyén, a társadalom és az állam kölcsönös felelősségének, egymásroutaltságának, a jogok és kötelezettségek összhangjának megértése során.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	
<i>Szerepeink a gazdaságban</i> Az egyén mint <ul style="list-style-type: none"> – fogyasztó, – munkavállaló, – adófizető, – megtakarító, – hitelfelvevő, – adományozó, segítő, – önkéntes, – vállalkozó, – választópolgár. 	Gyűjtőmunka aktuális cikkekből: Gazdasági szerepek, társadalmi szerepvállalás a hétköznapi ember és néhány híresség életében.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyén, társadalom, állam, választópolgár, civil kezdeményezés, jog, kötelesség, felelősség.	

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	A tanuló érti a szükösség fogalmát és szerepét a család és egy ország gazdálkodásában. Modellszerűen átlátja a családok gazdasági funkcióit és kapcsolatait a többi gazdasági szereplővel. Tisztában van azzal, hogy a gazdasági célok több úton is
--	--

<p>elérhető, képes az alternatív megoldások mérlegelésére.</p> <p>Tájékozott a háztartások legfontosabb erőforrásairól, bevételeiről, kiadási csoportjairól, képes egyszerű családi költségvetés összeállítására és vezetésére. Fel tud sorolni a tudatos vásárlást, a fenntarthatóságot biztosító szempontokat.</p> <p>Érti a családi költségvetés, a megtakarítás és hitelfelvétel összefüggését, egymásra hatását.</p> <p>Ismeri a hitelfelvétellel járó kockázatok főbb típusait, a nemfizetés következményeit és a pénzügyi zavarok kezelésének néhány lehetőségét.</p> <p>Ismeri a jellemző befektetési típusokat és az ezek közti választás főbb szempontjait.</p> <p>Tisztában van saját gazdasági szerepével, ismeri saját gazdálkodási attitűdjét, képes saját céljaival összefüggő rövid és hosszabb távú pénzügyi tervezésre.</p> <p>Ismer gazdasági természetű kockázatokat a családok életében, tud javaslatot tenni ezek negatív hatásának csökkentésére, elkerülésére.</p> <p>Érti a családok és saját szerepét a rászorultak támogatásában, a társadalmi felelősségvállalásban, az önkéntes feladatok végzésében.</p> <p>Képes a gazdálkodással kapcsolatos főbb alapelvek tanács formájában történő megfogalmazására, az elvek gyakorlati képviseletére.</p> <p>Érti a piacgazdaság működésének alapelveit, legfontosabb szereplőinek kapcsolatrendszerét.</p> <p>Ismer történelmi, földrajzi, társadalmi okokat, amelyek egy-egy ország szegénységét, gazdagságát eredményezik.</p> <p>Alapvető ismeretei vannak a piac fogalmáról, szerepéről, működéséről.</p> <p>Érti a verseny fogalmát, látja annak előnyeit, árnyoldalait, megértette, hogy miért fontos a versenyetika, és ő is tehet az etikus versenyért.</p> <p>Ismeri a pénz fogalmát, legfontosabb funkcióit, nemzetközi formáit.</p> <p>Átlátja, hogy a legfontosabb gazdasági szereplők: a vállalatok, a háztartások, az állam és az önkormányzatok, a pénzügyi közvetítők, a civil szerveződések között milyen kapcsolatok alakultak ki, hogyan működik a gazdaság.</p> <p>Megértette, hogy fogyasztásunkban szerepet játszanak a hazai és a</p>
--

	<p>külföldről származó termékek. Konkrét példákat tud mondani, hogy miért szükséges egy-egy terméket külföldről behozni, megértette, hogy miért és mennyiben segíti a gazdaság fejlődését, ha hazai, helyi terméket vásárolunk.</p> <p>Tudja az export és az import fogalmát, ismeri külkereskedelmünk alapvető szerkezeti felépítését.</p> <p>Tisztában van azzal, hogy szükség van az államra, fel tudja sorolni az állam feladatait, hogy mire kell az államnak pénzt költenie. Megértette az adózás jelentőségét, ismeri a főbb adónemeket. Érti, hogy miért hátrányos a társadalom számára a feketegazdaság.</p> <p>Érti, hogy mit jelent az ország eladósodottsága, melyek ennek gyakorlati következményei.</p> <p>Tisztában van azzal, hogy az egyéni sikerek és a közösség, az ország egészének jóléte hosszú távon összefüggnek, egymástól elválaszthatatlanok.</p>
--	--

Egyéni fejlesztés

Intézményünkben szabadon tervezhető órakeretben minden évfolyamon egy, 8. évfolyamon heti két óra áll rendelkezésre minden tanulónak, hogy egyéni fejlesztésen vegyen részt. A tantárgy bevezetésének célja a tanulók minél jobb megismerése, erősségeik feltárása és továbbfejlesztése, esetleges gyengeségek felismerése, illetve ezek kompenzálása. (Tehetséggondozás- korrepetálás). Ezeken a foglalkozásokon az egyéni bánásmód, mint módszer alkalmazásával nem csak tananyagot, hanem tanulásmódszertant is fejlesztünk. Alsó tagozatban Difer mérést végzünk az évfolyam minden tanulóival. A felsős tanulók szövegértés, matematika, természettudomány és angol (idegen nyelv) bemeneti mérésen vesznek részt felső tagozatban. A mérések alapján fejlesztési tervet készítünk és az előre haladásról fejlődési naplót vezetünk. Az egyéni fejlesztést végző pedagógus és a diák közösen döntenek el, hogy egy – egy foglalkozást milyen tartalommal töltenek meg. Ennek lehet tantárgyi korrepetálás, de akár forráselemzés, vagy kutatás is a tartalma. A tantárgyi értékelésnél a diák

együttműködése, aktivitása, motiváltsága, illetve fejlődési görbéje dominál. A tanév vége kimeneti mérésekkel zárul.

LEGO- robotika (alsó tagozat)

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Robotok a világunkban	Órakeret: 1 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Meghatározza a robot fogalmát. Ismeri a robotok működési elveit. Felsorolja a robotok napjainkban felhasznált módjait, lehetőségeit. Ismeri a robotok vezérlésének módjait.	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Beszélgetés a robotikáról, a robotok fajtáiról, tevékenységeiről. Az összegyűjtött információk rendszerezése, csoportosítása. Szenzorok típusainak összegyűjtése, szerepük meghatározása, hatásuk vizsgálata a döntéshozatal folyamatában. Különböző méretű robotok összegyűjtése a mindennapi életből. Utasítás végrehajtás következményeinek elemzése a robotok működésére vonatkozóan.		Környezetismeret, informatika, etika.
Kulcsfogalmak / Fogalmak	Robot, robotgenerációk, szenzor, érzékelés, döntés, cselekvés.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Lego robotok építése	Órakeret: 5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeri, értelmezi és használja az építési útmutatót. Képes önállóan működő (programozható) robot összeszerelésére. Szükség esetén képes változtatni egy meglévő modellen.	
Ismeretek/ Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>Lego robotok építése. Építési útmutató használatának tanítása-tanulása. A rendszerező képesség fejlesztése. A cselekedve tanulás módszerével az alkotó gondolkodás fejlesztése. Egy olyan egységes szerkezetű robot megépítése, amely alkalmas a további programozási feladatok megoldására. Különböző meghajtási módok megismerése, megépítése.</p>	<p>Informatika, technika, környezetismeret.</p>
<p>Kulcsfogalmak / Fogalmak</p>	<p>Építési útmutató, rendszerező képesség, alkotó gondolkodás, meghajtási módok.</p>

<p>Tematikai egység / Fejlesztési cél</p>	<p>Algoritmizálás</p>	<p>Órakeret: 10 óra</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Információ kifejezése beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel. Az algoritmus hétköznapi fogalmának megismerése. Problémák megoldása részben tanári segítséggel, részben önállóan. Egyszerűbb algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása.</p>	
<p>Ismeretek/ Fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Az információ kifejezése többféle formában. Hétköznapi folyamatok leírása. Hétköznapi problémák megoldása, a lépések egyértelmű sorrendjének megállapítása. Hétköznapi tevékenység felbontása utasításokra tanári segítséggel. Hétköznapi algoritmusok felismerése, értelmezése, megfogalmazása. Egyszerű algoritmusok megfogalmazása. Algoritmusok eljátszása. Utasítások sorrendjének megváltoztatása és ezek következményei.</p>		<p>Magyar nyelv, matematika, informatika, környezetismeret, technika.</p>
<p>Kulcsfogalmak / Fogalmak</p>	<p>Információ, probléma, algoritmus, utasítás, paraméter.</p>	

<p>Tematikai egység / Fejlesztési cél</p>	<p>Blokkprogramozás</p>	<p>Órakeret: 20 óra</p>
---	-------------------------	-------------------------

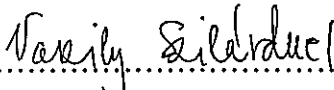
Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Megkülönbözteti, kezeli és használja az elemi adatokat.</p> <p>Ismeri és tanári segítséggel használja a blokkprogramozás alapvető építőelemeit.</p> <p>Ismeri és használja a programozási környezet alapvető eszközeit; a probléma megoldásához vezérlési szerkezetet (szekvencia, elágazás és ciklus) alkalmaz a tanult blokkprogramozási nyelven.</p> <p>Tapasztalatokkal rendelkezik az eseményvezérlésről.</p> <p>Mozgásokat vezérel szimulált vagy valós környezetben.</p>
<p>Ismeretek/ Fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése.</p> <p>A problémamegoldáshoz tartozó algoritmusok megismerése; algoritmus leírásának módja.</p> <p>Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása.</p> <p>Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata.</p> <p>Szekvencia, elágazások és ciklusok; egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján.</p> <p>A programozás építőkövei.</p> <p>Számok és szöveges adatok.</p> <p>A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben.</p> <p>Elágazások, feltételek kezelése; többirányú elágazás; ciklusok fajtái.</p> <p>A program megtervezése, kódolása.</p> <p>Tesztelés, elemzés.</p>	<p>Informatika, környezetismeret, magyar nyelv, matematika, technika.</p>
<p>Kulcsfogalmak / Fogalmak</p>	<p>Algoritmus, folyamat, adat, adattípus, szöveges adatok, számok, bemenet, kimenet, problémamegoldó tevékenység, változó, algoritmus leírása, szekvencia, elágazás, ciklus, ciklusok fajtái, feltétel, algoritmustervezés, lépésenkénti finomítás elve, fejlesztői felület, blokkprogramozás, kódolás, tesztelés, elemzés, hibajavítás.</p>

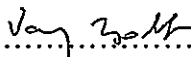

IV. LEGITIMÁCIÓ

A Béres Ferenc Általános Iskola Pedagógiai Programjának módosítását az iskolai nevelőtestülete 2023. augusztus 31. napján elfogadta.

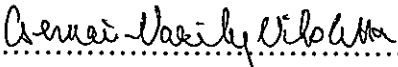

.....
nevelőtestületi tag

A Béres Ferenc Általános Iskola Pedagógiai Programjának módosítását az iskola Diákönkormányzata 2023. augusztus 31. napján véleményezte és elfogadásra javasolta.

.....
Varga Zsolt
DÖK munkáját támogató tanár

Béres Ferenc Általános Iskola OM029026
Pedagógiai Program

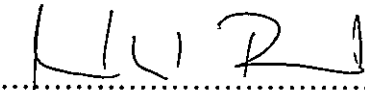
A Béres Ferenc Általános Iskola Pedagógiai Programjának módosítását az iskola Szülői Munkaközössége 2023. augusztus 31. napján véleményezte és elfogadásra javasolta.

Csernai-Vaszily Nikoletta
Szülői Munkaközösség vezetője

A Béres Ferenc Általános Iskola Pedagógiai Programjának módosítását az iskola intézményvezetője 2023. augusztus 31. napján jóváhagyta.

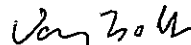
Máté Béla
intézményvezető

A BÉRES FERENC ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÖKOISKOLAI CÉLMUNKATERV

2023-2024. TANÉVRE

ÖKOISKOLA

Felelős: Varga Zsolt
intézményvezető-helyettes

Küldetésnyilatkozat, jövőkép megfogalmazása

- „Ökoiskola” cím elnyerése
- Egyeztetés az iskolai munkatervvel, a diákönkormányzat tagjaival, valamint a szülői munkaközösséggel.

A pedagógus:

Tantárgyában segít a környezeti nevelési célok megtalálásában, beépíti ezeket, tanmenetében jelöli, tanmenetéhez tartja magát, odafigyel példamutató magatartására.

Részt vesz a környezeti nevelési programokon, segít azok szervezésében.

A diák:

Részt vesz a környezeti nevelési programokon, magatartásával, aktív részvételével elősegíti a környezeti nevelési célok megvalósulását.

- Öko, - illetve környezetvédelmi szakkör létrehozása.
- Környezettudatos, „zöld” szemléletmód kialakítása a gyerekekben, a pedagógusok, az intézmény dolgozói, valamint a szülők segítségével. Elérni, hogy a környezeti nevelés, valamint a fenntarthatóság alapelvei az iskolai élet minden területén, valamint az iskolán kívüli programok során is érvényesüljön.
- Témahét szervezése a környezetvédelem témakörére építve.
- Az iskolában eddig is megfelelően alkalmazható kupak, és elemgyűjtők kihelyezése.
- Folyamatos törekvés az energiatakarékos, és környezettudatos szemléletmód kialakítására.
- Pályázati lehetőségek folyamatos figyelemmel követése.
- Egységes és megfelelő környezettudatos munkavégzés figyelembe véve a szülői igényeket és elvárásokat.
- Az intézmény vonzóbbá tétele iskolai és iskolán kívüli programokkal egyaránt. (Az épület folyamatos tisztántartása, túrázás, táboroztatás...)
- A tanulói viselkedéskultúra fejlesztése, az udvarias, illemtudó viselkedés és az erkölcsi normák elfogadásának erősítése.
- Környezetkultúra javítása, igény kialakítása tiszta és egészséges környezet iránt.
- Szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása és alkalmazása

Helyzetelemzés, az iskola külső és belső környezet elemzése:

Az iskolaépület 2012-ben teljes felújításon esett át. Az iskola épületét az idei tanév megkezdése előtt is felújítottuk, szépítettük, valamint dekoráltuk gyermekek által készített tárgyakkal, rajzokkal. Odafigyelünk a tantermek esztétikai értékeire (tablók és faliújságok). Tiszta rendezett körülmények mellett kezdhettük el a tanévet.

Az iskola helyi és természeti adottságai megfelelőek. Az épületet parkosított udvar veszi körbe, melynek megóvása és rendben tartása fontos feladat.

A tárgyi feltételek megfelelőek. A tantermek jól felszereltek, az iskola berendezési tárgyai jó állapotban vannak. Az iskolában megtalálhatóak számítástechnikai eszközök is, mint például laptopok, interaktív táblák, és projektorok. Rendelkezésre áll folyamatos internet-hozzáférés is.

Az iskolában 6 osztály van jelenleg. A tanulói létszám miatt, az alsó tagozatos tanulók (első és második osztály, valamint a harmadik és negyedik osztály) összevont formában tanulnak. A felső tagozatban pedig önálló osztályokat alkotnak a diákok. Az intézményben 1 napközis és 1 tanulószobai csoport működik. Az iskolába nemcsak helyi gyermekek járnak. Érkeznek tanulók beiskolázási körzeten kívül lévő településekről is. A bejáró tanulók főként busszal érkeznek, de vannak olyan tanulók is, kiket falugondnoki buszok juttatnak el az iskolába.

Nemcsak a faluban, de a környező településeken is nehéz szociális körülmények között élnek a családok. Ezeken a településeken kevés a munkalehetőség. A település lakói számára leginkább a mezőgazdasági idénymunkák, valamint közfoglalkoztatási lehetőségek adják a megélhetési feltételeket. Jelentős a hátrányos, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű családok jelenléte. Ezt mutatja, hogy a diákok jelentős része hátrányos helyzetű.

A tanulók többsége nehezen motiválható, sok az olyan diák, akik folyamatos fejlesztésre szorulnak. Az iskolában van néhány sajátos nevelési igényű tanuló is. Az ő tanulásukat gyógypedagógusok segítik. Vannak szorgalmas és tehetséges diákok is, akiknek tanulását is igyekszik a tantestület segíteni tehetséggondozás és szakkörök formájában.

A nevelőtestület és az intézmény többi dolgozójának tagjai között jó kapcsolat és légkör alakult ki, ami nagyban segíti az iskola munkáját, és a dolgozók közti hatékony együttműködést. Gyakran segítjük egymást, és igyekszünk segítséget nyújtani egymásnak különféle programok, iskolai rendezvények, klubdélutánok, táborok...stb. megszervezésében.

Szoros az együttműködés a település önkormányzatával, az óvodával. Az iskola partnerkapcsolatban van a település mentőszolgálatával, valamint iskolai védőnő is segíti az iskola munkáját. Jó partneri viszony van a szülői munkaközösség tagjaival is. A jó kapcsolat fenntartása nagyban hozzájárul az iskola életéhez, a különböző programok és rendezvények megszervezéséhez.

Az iskolának állandó rendezvényei vannak, Az állandó rendezvényekhez tartoznak:

- * állami ünnepek, jeles napok (kapcsolódó programok, versenyek, kiállítás, faliújság... stb.)
- * tisztasági nap (szelektív gyűjtés)
- * egészségnap
- * sportnap, sporthét
- * „Happy-hét” (a víz világnapja köré építve)
- * „Fenntarthatósági témahét”

Ezekre a programokra szívesen készülnek fel, és élvezettel, jókedvűen adják elő a megtanult verseket, műsorokat.

Feladatok és tevékenységek, a tanév során:

Időszak	Feladat, tevékenység
<u>2023.</u>	
Szeptember	Környezettudatos diákönkormányzat kialakítása (felelősségvállalás, önkéntesség erősítése)
	Dekorálás, iskolai növények gondozása (iskolaépület, aula, osztályterem)
	Sportnap – Magyar Diáksport napja – 2023. szeptember 29.
	Öko, - környezetvédelmi szakkör beindítása
	Tisztasági nap [a hétköznapi környezeti gondok megjelenítése (ivóvíz, szemetelés, levegőszennyezés, talajszennyezés)] (szemégyűjtés, az aula és az osztályterem kitakarítása, szebbé tétele)
Október	Egészségnap
	Osztályterem dekorálása – állatok világnapja (2023. október 4.)
	Madáretetők készítése, karbantartása
	Madáreleség készítése, madáretetők feltöltése élelemmel
	„Tök jó” - halloween: tökfárasítás, jelmezes felvonulás, halloween-party
Az elem, - és kupakgyűjtő dobozok ellenőrzése, szükséges ürítése.	
November	Karácsonyi játszóház: karácsonyfa-díszek, ajándékok készítése természetes és újrahasznosított anyagokból.
December	Karácsonyi projekthét lebonyolítása. (angyalkázás, karácsonyfa-díszítés, filmnézés, ünnepi műsor) Időjárástól függően szabadtéri játékok a hóban, illetve a jégen. (akár osztályfőnöki óra keretében)
Időszak	Feladat, tevékenység
<u>2024.</u>	
Január	Madarak etetése, madáretetők feltöltése, karbantartása. Madárvédelem
	Félévi beszámoló a diákönkormányzat és az Ökoiskola-munkacsoport működéséről
	Az iskolaudvar tisztántartása, diákok bevonása a hó eltakarításba, növények védelme

	Növények csíráztatása (búza, kukorica), figyelemmel kísérése
Február	A Tisza élővilágának emléknapja: február 01. Videofilm megtekintése a Tisza-folyóról, a vízszennyezések káros hatásairól, majd a videóval kapcsolatos totó kitöltése.
	Iskolaudvar karbantartása, szépítése, hóolvadás után.
	Farsangi-bál megszervezése
Március	Megemlékezés: energiatakarékossági világnap. március 01.
	Happy-hét lebonyolítása: március 22. a víz világnapja (Vetélkedők, vízbár felállítása: kupakért víz, sorverseny, előadások tartása, plakát és falújság készítés)
	Egészségnap (egészségtudatosság, a mindennapos sport szeretetének erősítése)
Április	Tavaszi papírgyűjtési akció lebonyolítása
	Az iskolaudvar szépítése, virágosítása
	<u>2024. április 22-26: Fenntarthatósági programhét</u> túrák, szemétszedés az iskolán belül és az iskola környezetében, hulladékfelhasználás, tárgyak készítése.
	Előadások tartása tanulók által: a tanulók felkészülnek egy-egy Natura2000 terület bemutatására, és röviden bemutatják az iskola tanulóinak.
Május	„Béres-hét” lebonyolítása (Az iskola hagyományainak őrzése, körzeti népdal verseny, megemlékezés a Föld napjáról-április 22.)
	Madarak és Fák napja - megemlékezés
	„Sport-hét” lebonyolítása (sorversenyek, sporteszközök használata, trambulin, ugráló vár, sportmérkőzések, futóversenyek)
	Virágültetések
Június	Családi nap – DÖK-nap (főzőverseny a tanulók és a szülők bevonásával)
	Nyári tábor előkészítése, szervezése, előkészületi feladatok elvégzése
	Az éves környezetvédelmi munka értékelése, javaslatok a fejlesztésre
	Öko, - és környezetvédelmi szakkör lezárása, éves munka értékelése
	Szemétszedés, az iskolaudvar karbantartása. Osztálytermek kitakarítása a nyári szünet előtt

A tanév során folyamatosan zajló feladatok:

- * Őszi lomb összegyűjtése, hó eltakarítás.
- * Környezettudatosságra nevelés. Elérni, hogy tanulóink iskolán kívül, a mindennapi életben is környezettudatos magatartást tanúsítsanak.

- * Energiagazdálkodás, vízgazdálkodás: nyílászárók megfelelő szigetelése, energiatakarékos izzók beszerzése, víztakarékos WC tartályok felszerelése. Persze fontos, hogy a gyerekek is figyeljenek oda, hogy a villanyok le legyenek kapcsolva ott, ahol nem tartózkodnak, a csapok megfelelően legyenek elzárva.
- * Szelektív hulladékgyűjtés
- * Az iskolaudvar és a sportpálya karbantartása, virágosítás, a növények gondozása.
- * Szabadidős programok szervezése a szabadban. Szünetekben szellőztetés, minél többet legyenek a gyerekek az udvaron.
- * Energiatakarékosságra nevelés,
- * Folyamatos együttműködés az intézmény dolgozóival, a tanulókkal és a szülőkkel. A jó és kölcsönös együttműködés fenntartása az önkormányzattal és a civil szervezetekkel.